WALTER SCOTT

CĂPITANUL WAVERLEY

CAPITOLUL I

Unde cititorul face cunoştinţă cu unele personaje ale acestei povestiri

— Căpitane Waverley, — zise baronul Bradwardine, — fiţi binevenit în sărmana mea locuinţă din Tulîy-Veolan.

Şi, adresându-se fiicei sale :

— Draga mea Roza, — îi zise el, — aleargă în casă şi veghează ca Alexandru Sa»nderson să ne dea din acel vin bătrân de Chateaux-Margaux din care am expediat de la Bordeaux la Dundee în 1713.

Roza se îndepărtă cu un pas apro.ape grav, până ce dispăru după colţul primei alei şi, alergă după aceea, destul de repede să se achite de această misiune.

Miss Roza Bradwardine nu avea decât şaptesprezece ani ; era o foarte frumoasă fată, cu o mare abundenţă de păr, blond ca grâul şi, puţin alb, ca zăpada munţilor. Fizionomia ei, ca şi caracterul, avea o expresiune vie şi veselă, tenul ei era aşa de curat că părea transparent şi, emoţia cea mai uşoară chema roşeaţa pe faţa ei. Talia ei, puţin deasupra mijlocului, era remarcabilă prin eleganţa ei şi toate mişcările ei erau pline de uşurinţă şi de graţie. Tatăl ei o învăţase franceza şi italiana, apoi încercase s-o înveţe muzica dar, necunoscând-o, în fond, el însuşi, nu putuse s-o înveţe decât să se acompanieze la clavir, ceea ce, în acea epocă nu era prea comun în Scoţia. Ca răsplată, ea cânta cu mult

gust şi expresiune. Baronul o iubea ca pe luminile ochilor lai; vivacitatea ei, întotdeauna iubitoare, atenţia ei de a face aceste uşoare servicii care plac, cu atât mai mult cu cât n-ai gândit niciodată să le ceri, frumuseţea ei, care amintea baronului trăsăturile unei femei iubite, amabilitatea ei şi generozitatea ar fi fost deajuns să justifice tandreţea celui mai insensibil dintre taţi.

— Căpitane, — reluă baronul de îndată ce fiioa lui se îndepărtase, spre a se duce să-i împlinească poruncile, — 11a veţi găsi, aici, luxul meselor din Englitera, dar, sper că veţi fi mulţumit de vinul meu de Bordeaux ; el e de prima calitate şi de vârstă respectabilă.

La poarta casei, ei au fost primiţi de patru sau cinci servitori în livrea având în cap pe majordomul Alexandru Saunderson, care îi introduseră cu toate ceremoniile obişnuite. Fără să se oprească în nici unul din apartamentele prin care făcură să treacă Edouard, baronul îl conduse în marea sală de mâncare, căptuşită ou stejar negru şi împodobită cu portretele strămoşilor săi. Masa era pregătită pentru şase persoane.

Erau, cum baronul asigurase pe tânărul său prieten, persoane foarte respectabile. Era tânărul laird[I] de Balmawhapple supranumit Falconer, din familia de Glenfarquhar, mare amator de vânătoare. Era, de asemenea, şi kurdul de Killancureit, unul din cei mai bogaţi fermieri ai regiunii, un eclesiastic al adevăratei biserici episcopale a Scoţiei, care răspundea la numele de Rubrick, şi, în sfârşit, judecătorul Duncan Macvveeble, care conducea cu cea mai scrupuloasă cinste afacerile baronului.

I laird, un fel de lord căruia titlu! acesta îi este dat pe baza unui castel, conac, locuinţă boierească, înconjurată de teren mult la ţară sau oraş.

Prânzul fu abundent, bine ordonat şi comesenii îi făcură onoare. Baronul mâncă cum mănâncă un soldat flămând, lairdul de Balmawhapple, ca un vânător ; Bul-Isegg de Killancureit ca un fermier ; Waverley, ca un voiajor; iar judecătorul Macwheebe, ca toţi ceilalţi împreună.

Când masa se ridică, baronul ură în sănătatea regelui, lăsând, politicos la conştiinţa comesenilor săi, libertatea de a bea în sănătatea suveranului de fapt sau în cea a suveranului de drept.

Conversaţia deveni generală şi Miss Bradwardine care făcuse onorurile mesei cu multă graţie şi modestie, se grăbi să se retragă ; ecleziasticul nu întârzie să-i urmeze exemplul. Vinul, care justifica elogiile baronului, circula cu repeziciune, în jur, şi, Waverley obţinu, nu fără oarecare dificultăţi, privilegiul de a neglija uneori să-şi umple paharul.

Obişnuit să nu bea vin decât cu cea mai mare moderaţiune, el lăsă pe ceilalţi comeseni să golească sticle şi ceru permisiunea de a se retrage.

Deşteptându-se, a doua zi de dimineaţă, el făcu cunoscută intenţia lui de a pleca, dar aerul de încremenire sinceră şi adâncă cu care bunul bătrân luă cunoştinţă de acest proiect nu-i lăsă puterea de a persista.

Totuşi, de abia obţinuse baronul, de la Waverley, promisiunea de a prelungi cu câteva zile vizita sa, când acesta se şi ocupa de mijloacele de a scurta data plecării sale.

Ca urmare, însă, el îl invită la o partidă de vânătoare de capre la care luau parte mai mulţi dintre vecinii lui şi care trebuia să aibă loc a doua zi.

înainte chiar ca aurora să fi albit vârful colinelor, ei porniră la drum şi, două ore de mers, îi conduseră-în mijlocul unei văi înverzite, unde un servitor se dusese

deja cu doi ogari uriaşi, dresaţi pentru vânătoarea de capre. O jumătate de duzină de băieţi tineri, cu capul şi cu picioarele goale, erau însărcinaţi să bată crângurile şi tufişurile şi ei se achitară -atât de bine, încât la sfârşitul unei jumătăţi de ore, un ied fu gonit, urmărit şi împuşcat. Baronul o luă după câiaii săi pe un cal alb, înţepa şi spinteca cu putere burta animalului cu un cuţit de vânătoare, după care readuse pe musafirul său la Tully-Veolan.

Eduard locuia acest castel de aproximativ şase săptămâni, când, într-o dimineaţă, înainte de a dejuna, ieşind pentru a-şi face plimbarea obişnuită, el fu frapat de un zgomot mare. care domnea în toată casa. Patru lăptărese, ţinând, fiecare, în mână găleata ei goală, alergau de ici-colo, cu gesturi care exprimau frenezia şi scoteau cu voce tare exclamaţii de surpriză, de durere şi de mânie. Waverley se duse atunci în sala de mâncare, unde găsi pe Roza îngrijorată şi contrariată. Un singur cuvânt explică misterul. (

— Dejunul dv., — zise ea, — va fi tulburat, d-le căpitan Waverley.

— O bandă de Caterani ?

— O bandă de caterani a descins aici în noaptea aceasta şi ne-a luat toate vacile.

Da, Căpitane, hoţii munţilor vecini. Suntem la dispoziţia lor, în locul impozitului pe care tatăl meu îl plătea lui Fergus Mac-Ivor ; dar tatăl meu a crezut că era nedemn pentru un om de naşterea şi de rangul său să mai plătească multă vreme un tribut ca acela. Iată cauza dezastrului care ne-a lovit. Dacă mă vede'i tristă, Căpitane, asta nu e deloc din cauza pierderii pe care am încercat-o, dar tatăl meu este indignat de acest afront ; e aşa de îndrăzneţ şi aşa de clocotitor, că- mi-e teamă să nu vrea să încerce să-şi recapete vacile prin forţă. Presupunând că n-a fost

rănit el însuşi, el poate să rănească pe vreunul din aceşti oameni sălbatici şi atunci pic de pace n-ar mai exista între ei şi noi, poate pentru tot restul vieţii noastre. Noi nu mai avem ca altă dată mijloacele de a ne apăra ; guvernământul a făcut să se ridice toate armele noastre ; iar tatăl meu e aşa de imprudent!... Ah !, ce vom deveni noi ?

Waverley întrebă pe Miss Roza cine era acel Fergus despre care îi vorbise.

— Locuitorii pământurilor de jos- îi dau, de obicei, numele pământului său, de Glennaquoich ; dar muntenii îl numesc Vich Ian Vohr ; adică f iul lui Ioan cel Mare. Cât despre noi, noi îi dăm lui, fără distincţiune, aceste două nume. Fergus este un om bine crescut — adăugă Roza — şi sora lui Flora este una din tinerele persoane ale acestei ţări care au mult talent şi frumuseţe ; şi-a făcut educaţia în Franţa într-o mănăstire şi ea era prietena mea intimă înainte de această nenorocită ceartă. Dragă Căpitan Waverley, căzneşte-te de a-1 convinge pe tatăl meu pentru a termina această afacere cu bună înţelegere. Sunt sigură că noi n-am văzut încă decât începutul necazurilor noastre, căci Tully-Veolan n-a fost niciodată un locaş liniştit şi sigur, când am fost în ceartă cu muntenii.

Domnul Bradwardine, care veni în curând să-i găsească pe cei doi tineri, intră, în sfârşit, în detalii aşa de curioase şi de interesante în ce priveşte moravurile, obiceiurile acestei rase patriarhale, încât curiozitatea lui Eduard se înflăcără, ceru baronului să-i spună dacă n-ar fi posibil să facă o plimbare în munţii vecini. Baronul răspunse musafirului său că nimic n-ar fi mai uşor, numai să se termine cearta, căci i-ar da atunci el însuşi scrisori de recomandaţie pentru şefii principali, care se vor grăbi să-l primească cu multă curtoazie şi multă ospitalitate.

Ei se întreţineau încă asupra acestui subiect, când Saunderson deschise deodată uşa apartamentului şi făcu să intre un muntean înarmat până în dinţi şi echipat. Era un băietan de talie mică, dar robust, cu un ten negru şi a cărui întreagă persoană avea o aparenţă de forţă şi de vigoare. ***Kilt***-ul său, sau fusta scurtă, lăsase descoperite picioarele bine făcute şi nervoase. Punga lui din piele de capră era agăţată în faţă între armele sale obişnuite, dirk-ul şi un pistol de oţel. Boneta lui avea deasupra o pană scurtă care arăta pretenţiile sale de a fi tratat ca un nobil. Sabia lui scoţiană cu două mânere îi bătea şaMe; un scut crestat trecea peste umerii săi; cu o mână ţinea o puşcă lungă de vânătoare, spaniolă, ca cealaltă mână îşi scoase boneta. Baronul care cunoştea obiceiurile muntenilor şi modul în care le convenea să li se vorbească, îi zise pe loc cu un aer de demnitate, dar fără să se scoale :

— Fii binevenit, Evan Dhu Mac Combich. Ce noutăţi mi-aduci de la Fergus Mac-Ivor Vich Ian Vohr ?

— Fergus Mac-Ivor Vich Ian Vohr, — răspunse ambasadorul, — trimite complimente baronului de Bradwardine de Tully-Veolan. El întreabă dacă norul care s-a aşezat între dv. şi el se risipeşte şi, dacă raporturile între tribul Ivor şi casa de Bradwardine vor redeveni ceea ce erau altă dată.

Baronul de Brandwardine răspunse că el cunoştea pe şeful tribului Ivor drept un veritabil prieten al ***Regelui,*** şi că era supărat, pentru eă existase un nour între el şi un noibil care profesează aşa de bune principii.

Pentru a solemniza într-un fel convenabil pacea între cele două auguste personaje, baronul porunci să se aducă o sticlă de whisky, din care umplu un pahar pentru -a bea în sănătatea şi în prosperitatea lui Mac-Ivor de Glennaquoich. Ambasadorul se grăbi să răspundă la acest

semn de curtoazie cu fericite urări pentru familia de Brandwardine. După aceea, plenipotenţiarul se retrase pentru a discuta cu Macweeble asupra oarecăror probleme secundare, cu care nu credea necesar de a plictisi pe baron.

Făcu să i se dea socoteală de toate împrejurările privind furtul din noaptea trecută şi îşi comunică intenţia de a porni imediat în urmărirea animalelor. Apoi el se întoarse către Eduard şi fără altă ceremonie îl invită să-l însoţească într-o mică plimbare de douăsprezece până la cincisprezece mile în munţi. Waverley, acceptând, se umplu o raniţă cu tot ce era necesar pentru această scurtă expediţie şi eroul nostru, cu o puşcă de vânătoare în mână, o luă la drum cu noul său prieten -Evan Dhu. Ei erau escortaţi de o gardă de vânătoare şi de doi alţi munteni care erau în suita lui Evan ; unul din ei purta o carabină lungă, altul avea pe umărul său o bardă la capul unui ciomag.

Noaptea se apropia când. ei intrară într-unul din acele defileuri înspăimântătoare care servesc de comunicaţiune între ţara munţilor şi cea a câmpiilor ; poteca, extrem de noroioasă şi râpoasă, mergea de-a lungul unei adâncimi de stâncă, separând două roci enorme în fundul cărora gâlgâia utn torent spumios.

Urcând mereu acest torent şi traversându-1 în mai multe rânduri în toate cotirile sale, ei ajunseră până multe rânduri, ei ajunseră până la un prund vast pe care xl trecură cu mare greutate, prin poteci aproape impracticabile. Rămânea, încă, să se treacă, urcând un munte râpos şi pietros, a cărui siluetă se ridica, neagră, pe fondul cerului. Waverley chemă în ajutorul său toată energia lui, pentru a suporta oboseala şi continuă să meargă cu un picior hotărât şi un pas sigur ; dar el invidia în secret vigoarea acestor dibaci munteni, care nu dădeau cel mai mic semn de oboseală şi înaintau mereu cu un pas

n

rapid şi mărit. După socoteala lui, ei făcuseră deja aproximativ cincisprezece mile. După ce urcară acest munte, coborând pe partea cealaltă către o pădure stufoasă, Evan Dhu zise lui Waverley că el avea s-o ia înainte pentru a anunţa sosirea lor la Donald Bean Sean, în credinţa că vederea unui soldat roşu putea să-i cauzeze o surpriză dezagreabilă ; apoi, fără -a aştepta un răspuns, se îndepărtă. Waverley fu lăsat cu gândurile sale, căci călăuza lui cea nouă, care era înarmat cu o bardă, ştia numai câteva cuvinte englezeşti. După ce merseseră destulă vreme în linişte, nu putu să se oprească de a întreba dacă erau departe de scopul voiajului lor.

— La trei sau patru mile, — răspunse munteanul.

Ajuns pe malul unui lac, călăuza se aşeză pe o stâncă şi invită pe tânărul ofiţer să facă la fel. Waverley se supuse şi în timp ce, la lumina palidă a lunei care se ridicase pe cer, el se gândea la caracterul romantic al situaţiei sale, distinse pe celălalt mal al lacului un mic punct luminos care sporindu-şi puţin câte puţin strălucirea şi volumul, părea a fâlfâi ca un meteor la sfârşitul orizontului. In timp ce el privea aceste fenomene, auzi în depărtare un zgomot de vâsle, în curând urmat de o fluierătură. Omul cu barda răspunse îndată la acest semnal în acelaşi fel şi o barcă condusă de patru sau cinci munteni intră într-un mic golf pe marginea căruia se aşezase Eduard. El se sculă cu însoţitorul său ca să meargă în întâmpinarea lor. Doi dintre ei îl duseră în barcă şi reluându-şi lopeţile, traversară lacul cu o mare iuţeală. Pe măsură ce se apropiau, lumina era tot mai mare şi mai vie ; ea provenea dintr-un foc mare aprins la poalele unei stânci enorme şi întreţinut de doi oameni care, în reflexele luminii roşiatice, semănau a doi demoni.

în aceste stânci se deschidea o cavernă în care părea a pătrunde lacul.

Muntenii conduseră luntrea lor în linie dreaptă către această spărtură, trecură peste vârful stâncii şi stinseră focul. Patru sau cinci, inşi cu braţe robuste ridicară, atunci, pe Waverley din barcă, îl puseră pe picioare şi îl duseră în adâncimile cavernei. El făcu câţiva paşi în întuneric şi auzi confuz mai multe voci care păreau a ieşi din pământ ; după un colţ al acestei subterane, el se găsi în prezenţa unui personaj căruia muntenii îi dădeau numele de Donald Bean.

Interiorul acestei cripte era luminat de torţe de lemn de pin şi prin lucirea roşiatică a unui foc mare de cărbune de lemn, în jurul căruia şedeau cinci sau şase oameni înarmaţi ; alţii erau culcaţi, înveliţi cu pledurile lor, în colţuri mai îndepărtate. Intr-o mare adâncitură a stâncii pe care Donald Bean o numea, cu răutate, garda lui de masă, erau spânzurate de picioare resturile din trupul unei oi şi a două vaci tăiate de curând. Donald înaintă pentru a primi pe musafirul său.

Era un individ slab şi de talie mică ; părul său încâlcit şi galben, trăsăturile lui palide făcuse să i se dea supranumele de Bean sau ***Alb.*** Cu toate că era uşurel, activ şi bine proporţionat, exteriorul lui era plăpând şi fără însemnătate. Pentru a primi pe voiajorul englez în mare ţinută şi să-l cinstească în maniera sa, el părăsise costumul său de muntean, pentru o veche uniformă roşie şi albastră şi o pălărie cu pene. în curând o femeie tânără, văduvă şi răspunzând la numele de Alix, puse în faţa lui Waverley, Evan şi Donald Bean, trei vase de lemn, pline de o supă făcută din burtă de bou; ea servi după aceea din belşug cotlete fripte pe cărbuni ; apoi ca să nu lipsească nimic de la petrecere, Donald porunci să se aducă whisky şi oferi musafirului.

Conversaţia se angajă, după aceea, asupra afacerilor politice şi militare ale ţării. Waverley fu uimit de a

vedea un om ca Donald, perfect cunoscător al forţei regimentelor şi garnizoanelor, din nordul Ty-ului. Donald menţionă cu exactitate chiar numărul de recruţi pe oare Eduard îi adusese de la domeniile unchiului său. şi, cu un ton semnificativ îl întrebă dacă a-avea nimic particular de spus.

O asemenea chestiune, pusă de un asemenea ţărănoi, surprinse în mod straniu pe tânărul căpitan. El răspunse că vizita lui nu avea alt motiv decât curiozitatea de a vedea o locuinţă atât de extraordinară. Donald îl privi în faţă timp de, câteva momente şi cu un semn de cap expresiv :

— D-voastră puteţi să vă încredeţi foarte bine în mine, îi zise el, eu sunt tot aşa de demn de încrederea d-voastră ca şi baronul de Brandwardine, sau Vich Ian Vohr... dar nu sunteţi mai puţin binevenit în locuinţa mea.

Un pat de buruieni, fusese pregătit pentru Waverley, într-un colţ al cavernei ; el se culcă, se înveli cât putu mai bine cu pleduri primenite, rămase câtva timp să examineze aleile şi sosirea altor locuitori ai acestei peşteri şi, după un moment, sfârşi prin a adormi. A doua zi, nu se trezi decât cu multă vreme după răsăritul soarelui şi mare îi fu surpriza că peştera era pustie, exceptând tăciunii transformaţi în cenuşă, rămăşiţele supeului şi două sau trei balerci goale ; nu era nici urmă de Donald şi de banda lui.

Ieşi, văzu trei sau patru trepte tăiate în stâncă şi, servindu-se de ele ca de o scară, el făcu înconjurul. Coborând, apoi, cu dificultăţi, de partea cealaltă, el se trezi pe ţărmul bulgăros şi sălbatic al unui lac de o lungime aproape de patru mile, şi o jumătate de milă lărgime, înconjurat de munţi acoperiţi de buruieni, pe culmea unde se odihnea, încă, negura şi ceaţa dimineţii.

La distanţă de circa o jumătate de milă, el zări un muntean care îi păru să fie Evan Dhu, ce pescuia cu undiţa ; prietenul său cu securea îl însoţea.

Aproape în acelaşi moment, cei doi oameni se ridicară, înaintară înspre el şi, împreună intrară în grota unde Alix, care nu era alta decât fiica lui Donald Bean, venea să servească o gustare de nămiezi pentru tânărul ofiţer.

îndată ce Evan crezu pe Waverley destul de refăcut, el îl invită să-l urmeze şi poruncind servitorului Dugald Mahony de a dezlega de la ţărm şi de â lopăta cu putere, ei se lansară pe lae.

Eduard profită de împrejurare pentru a întreba pe călăuza sa ce făcuse Donald Bean cu cireada de vite, furată de la baronul de Bradwardine.

— Soarele nu răsărise încă, în dimineaţa asta, când servitorul d-voastră şi Allan Kennedy au mânat turmele Înapoi ; în momentul acesta, el trebuie să fie pe poteca de la Bally Brough, şi, va sosi, în curând, în parcurile lui Tully Veolan. Nu vor lipsi decât două vaci care, din nenorocire, au fost omorâte.

— Şi unde mergem ? întrebă Eduard.

— Unde, dacă nu la castelul lairdului, la Glennaquoich. Dv. nu vreţi, cred, să vă aflaţi în ţara lui, fără să mergeţi să-l vedeţi.

— Suntem, încă, destul de departe de Glennaquoich ?

— Nu suntem decât la cinci mile de el. Vich Ian Vc.hr va veni în întâmpinarea noastră.

Cam o jumătate de oră după aceea, barca ajunse la extremitatea de sus a lacului. îndată ce Eduard fu pe uscat, cei doi munteni îl traseră într-un mic golf în mijlocul trestiilor şi stânjeneilor ; apoi, prietenul nostru reîncepu întrebările sale, cu privire la musafirul lor din -cavernă.

— Stă, el, în mod continuu acasă ?, — întrebă el.

— Aş, de unde !

— Il tratează şi alţii cu ospitalitate, ca stăpânul dvs. ?

— Stăpânul meu ! — răspunse Evan, cu mândrie ; — vreţi, fără îndoială, să vorbiţi de şeful meu ? Nu, el nu dă ospitalitate nici lui Donald, nici acelora de seama acestuia.

— Donald se mărgineşte el la a se război cu animalele sau poate, ia, tot ce-i vine la mână ?

— Pe credinţa şi legea mea ! nu e un om prea dificil îi convine orice ; dar, mai ales, boii, vacile, caii ; oile nu, căci ele merg prea încet.

In acest moment un foc de puşcă răsună aproape de ei şi văzură un vânător ieşind dintr-un desiş, cu câinii lui şi cu un servitor.

— Este şeful, zise Evan.

Era, într-adevăr, Fergus Mac Ivor care, pus la curent cu sosirea tânărului căpitan, venea în întâmpinarea lui

CAPITOLUL II

La Castelul de Glennaquoich

îndată ce Fergus şi Waverley se întâlniră, acesta din urmă fu izbit de graţia şi demnitatea particulară a acestui şef. Talia lui era bine proporţionată ; costumul lui muntenesc făcea să pară persoana lui în câştig. Purta pantaloni strâmţi de lână cu pătrate albe şi stacojii. Toate trăsăturile feţei lui erau, în mod hotărât, scoţiene, cu particularităţile fizionomiilor de la nord ; dar, era departe de a avea duritate ; sprâncenele şi buza superioară anunţau în acelaşi timp că el avea să poruncească ca stăpân. însăşi politeţea lui, cu toate că avea ceva deschis, de francheţe şi de natural, părea că arată cum el îşi simţea importanţa personală. Şi, dacă era 'Contrariat, dacă un incident oarecare venea să-l tulbure, o clipă, numai, scotea la iveală un caracter impetuos, şi răzbunător, pe care era în stare să-l stăpânească ; dar, care nu era mai puţin de temut. i

Fergus primi pe vizitatorul său ca pe un prieten al baronului de Bradwardine şi îi mărturisi plăcerea acestei vizite.

îi făcu reproşuri că a ales pentru a petrece noaptea precedentă, un adăpost atât de sălbatic, apoi, îl conduse spre castelul său de Glennaquoich, urmat, la distanţă respectuoasă de Evan Dhu şi cei doi servitori.

Castelul se găsea aşezat pe o înălţime.

Un mic domeniu îngrădit, sau două, erau singurele părţi ale domeniului care fuseseră apărate ; peste tot, aiurea, pe malurile strâmte care mărgineau râuleţul, se vedea nişte pământ semănat cu orz şi, mai sus, o pădurice de mesteceni, piperniciţi.

în faţa porţii de intrare a castelului, şedeau vreo sută de munteni complet înarmaţi şi echipaţi.

La propunerea lui Fergus, muntenii începură să execute, cu repeziciune, diverse manevre militare.

— Care este, întrebă Eduard, numărul de viteji comandaţi de d-ta ?

— Dacă e vorba de apărarea unei cauze drepte, răspunse Fergus, tribul lui Ivor s-a pus, rar, în stare de luptă cu mai puţin de o sută de săbii ; dar, eu nu păstrez sab arme decât numărul de oameni necesari pentru a-mi păzi proprietăţile mele şi ale prietenilor mei, când linişte a publică e tulburată de oameni ca oaspetele dv. din noaptea trecută. Dar, vino, căpitane, căci -sunetul cimpoiului mă anunţă că masa e servită.

Sala în care fu introdus Waverley ooupa întreg etajul întâi al clădirii; o masă enormă de lemn de stejar se întindea pe toată lungimea aceasta. Dejunul era simplu şi comesenii foarte numeroşi. în capul mesei era 'aşezat şeful, Eduard şi doi sau trei prieteni din triburile vecine care veniseră să-l vadă pe Fergus. în rândul al doilea, copiii lor, nepoţii lor şi verii lor ; apoi ofiţerii de la casa şefului, după gradul lor şi la capătul cel mai îndepărtat al mesei, deţinătorii de pământuri care şi le cultivau ei singuri. în afară de acest lung şir de comeseni, Eduard putu să vadă, graţie unei imense uşi deschise, în două canaturi, o mulţime de munteni de un rang inferior, care priviţi, neapărat, ca comeseni aveau partea lor de protecţie de la şef ca şi partea lor de petre-

cere. Mai departe erau grupurile mobile ale femeilor bătrâne, ale copiilor de ambele sexe, îmbrăcaţi în zdrenţe, de cerşetori de toate vârstele, ogari mari, şoricari şi prepelicari.

Se pregătiseră cu oarecare îngrijire mâncările de peşte şi de vânat, servite în partea de la capul mesei. Mai încolo se înălţau enorme bucăţi de oaie şi de vacă. Mâncarea de la mijlocul mesei era un miel de un an, fript întreg. Restul mesei era completat cu bucate mai simple, dar servite cu îndestulare. Supe, cepe, brânză şi resturi de carne ospătau pe copiii din rasa lui Ivor, care asistau la banchetul în aer liber.

Băuturile fură împărţite în aceeaşi ordine şi cu aceleaşi gradaţiuni. Se servea celor mai apropiaţi vecini ai şefului minunate vinuri de şampanie şi de Bordeaux ; whisky curat sau amestecat cu apă şi berea tare potolea setea comesenilor de mai jos. Această inegalitate observată în distribuiri nu părea să ofenseze pe nimeni, căci fiecare ştia că masa sa trebuia să fie potrivită după rang. Cântăreţii din cimpoi, în număr de trei nu încetară să facă a se auzi un înspăimântător concert războinic pe toată durata mesei.

Fergus închină o urare în onoarea căpitanului Waverley, demnul prieten al respectabilului său vecin şi, aliă la aceasta pe baronul de Bradwardine. Apoi, prânzul odată terminat, el convinse pe oaspetele său de a trece, peste o săptămână sau două, pe la Glennaquoich pentru a participa la o vânătoare cum făcuseră alţi nobili ai munţilor. Tânărul ofiţer fusese prea viu interesat de ceea ce văzuse deja şi auzise, pentru a refuza o atât de amabilă invitaţie. El aşteptă, deci, şi scrise îndată baronului de Brandwardine pentru a-l informa de proiectul' său de a şedea două săptămâni la Gleenaquoich şi pentru a-l ruga să-i trimită cu întoarcerea poştaşului, scrisorile

care puteau să fi sosit la adresa lui. Ştiind cât era baronul de punctual în ceea ce priveşte eticheta, el vru să pună armele familiei sale pe plicul scrisorii ; dar nu găsi pecetea pe lanţul ceasului său şi presupuse că o lăsase la Tully-Veolan. Nu spuse un cuvânt de pierderea ce suferise prin aceasta.

— Donald Bean Sean nu s-o fi făcut, cumva, stăpân pe el ? — zise Flora adresându-se fratelui ei.

— în asemenea împrejurări, — răspunse Fergus, — eu aş garanta pentru el cu viaţa mea. De altfel el n-ar fi uitat de ceasul meu.

—• Acum, ce-o fi o fi, dă-mi voiie să-ţi spun, Fergus, că sunt surprinsă de faptul. că-i acorzi atâta protecţia ta. De ce nu goneşti din ţara ta pe acest bandit pe care îl neg şi îl urăsc din cauza ipocriziei şi a celor două feţe pe care le are ! Nimic în lume n-ar putea să mă hotărască să tolerez un om ca ăsta.

Mai multe motive făcură ca marea vânătoare proiectată să fie întârziată aproape trei săptămâni.

în sfârşit, momentul fixat sosi şi Waverley plecă cu şeful spre locul de întâlnire, situat la o zi de mers pe jos de la ■ Glennaquoich către nord. Fergus fu urmat cu această ocazie de aproape trei sute de oameni bine înarmaţi. Ei găsiră la locul indicat mai mulţi şefi puternici. Numărul de vasali şi de oameni din tribul lor care îi însoţeau era atât de considerabil încât ei formau o mică armată.

în curând semnele de apropierea vânatului se auziră. Strigăte îndepărtate răsunau dintr-o vale într-alta, pe măsură ce diferitele grupe de munteni se apropiau unele de altele, strângând într-un cerc din ce în ce mai strâmt ţapii înspăimântaţi şi celelalte animale sălbatice care fugeau prin faţa lor. La intervale răsunau lovituri de flintă repetate prin mii de ecouri. La acest cor se unea lătra-

toi câinilor din ce. Jnu, şe j^şjydi^nf 1* Av« ngarda ţapilor fu, în fitO£V-zări-tă..şi,■&» arătarfi--afrrind în defileu, în grupe de doi ,sau trei, şefii dădură dovadă de îndemânarea lor, omorându-i cu împuşcături. Fergus arăta o dexteritate remarcabilă ; Waverley, el însuşi, fu destul de norocos ca să atragă atenţia vânătorilor şi să le obţină aplauzele.

O trupă de ţapi începea să coboare la vale, atât de numeroasă, atât de compactă, încât păduricea lor, văzută de departe, semăna, la sfârşitul văii, cu un boschet scuturat de frunze.

Opera de distrugere îşi urma drumul. Din toate părţile răsunau zgomotele împuşcăturilor. Ţapii înnebuniţi făcură un atac teribil în partea unde vânătorii cei mai renumiţi îşi aleseseră locul. Ordinul fu imediat dat vânătorilor să se culce cu faţa la pământ; dar Waverley, ale cărui urechi, engleze, nu înţelesese acest ordin rămase în picioare. Dându-şi seama de pericolul în care se găsea, Fergus îl apucă cu forţă, îl trase şi-l răsturnă pe pământ, în chiar momentul când turma întreagă sărea peste ei, şi-l ţinu cu vigoare până când toate aceste animale le trecuseră peste corp. Waverley încercă atunci să se ridice, dar era plin de răni şi avea laba piciorului drept violent zdrobită.

Se construi de grabă un ***wigwam,*** în care fu pus Bduard, într-un strat de buruieni. Chirurgul, sau mai de grabă munteanul care se oferi pentru a îndeplini aceste funcţiuni, îi trăgea foarte stângaci sânge cu o ventuză.' Puse să se fiarbă, după aceea, mai multe plante pe care i le puse calde, pe piciorul bolnav şi umflătura nu întârzie să dispară.

îndată ce Waverley fu singur, sfârşeala cauzată de ■suferinţe şi oboseală îl cufundă într-un somn adânc, «are se prelungi până la o oră foarte înaintată din noapte.

A doua zi de dimineaţă, vânătoarea fiind terminată şi bucuria puţin tulburată de acest accident supărător, Fergus Mac-Ivor făcu să se pregătească o brancardâ cu ramuri de mesteacăni şi oamenii săi duseră pe Waverley pe umerii lor, până la locuinţa unui nobil, rudă a lui Fergus, unde acesta trebuia să vină mai târziu să-l întâlnească. După şase zile, rănitul fiind în stare să meargă cu ajutorul unui baston, Fergus reveni cu douăzeci din oamenii săi. Părea plin de ardoare şi de veselie ; felicită pe prietenul său pentru convalescenţa în care intrase şi,, găsind că putea să călărească îi propuse să plece peste câmp spre Glennaquoieh, la care Waverley consimţi cu bucurie.

Abia sosise el, că Flora, sora lui Fergus, căreia el îi fusese prezentat din prima zi, îi dete scrisorile primite de la Tully-Veolan în timpul lipsei sale ; ea dădu în acelaşi timp alte scrisori fratelui ei, care se retrase curând pentru a lua cunoştinţă de ele pe când Waveriey mergea să se izoleze în camera lui pentru a citi pe ale saile.

într-una din aceste scrisori, tatăl lui, Richard Waverley îi anunţa propria sa decădere, cauzată de intrigile politice, cărora el avusese nenorocirea de a se deda şi îl invita, în acelaşi timp, a-şi da demisia din gradul de căpitan, — fiul neputând servi un guvernământ din partea căruia tatăl a pierdut favorurile. In termeni mai măsuraţi, unchiul său sir Everard Waverley, tot ca şi Rachela, o mătuşă a lui, îi dădea acelaşi sfat. Eduard s-ar fi codit poate să-şi strice de la început cariera de ofiţer, dacă, la curierul ce îi adusese scrisorile, n-ar îi găsit o scurtă misivă concepută astfel :

„Domnule,

împingând puţin prea departe decât trebuia indulgenţa de care fac dovada, în ce vă priveşte şi această indulgenţă neproducând nici un efect, sunt forţat, în momentul de criză actuală, să întrebuinţez singurul remediu care mi-ar sta în putere.

Vă ordon, deci, să vă duceţi la................................., eartieiril general al regimentului, în spaţiul de trei zile socotite de la data scrisorii mele. în lipsă de conformare la acest ordin, datoria mea va fi aceea de a face un raport către biroul războiului pentru a vă arăta ca absent fără concediu şi de a lua alte măsuri care vă vor fi neplăcute, tot 'aşa ca servitorului dv. prea umil,

J. GARDINER,

„Locot.-colonel, comandând... reg. de dragoni".

Lectura acestei scrisori făcu să clocotească sângele lui Waverley. Nimic, după el, nu se petrecuse, care să fi trebuit să ducă pe şeful său la situaţia ca imediat să ia un ton aşa de arbitrar şi atât de insolent. Apropiind aceasta de veştile rele conţinute în scrisorile pe care le primea de la familia lui, Eduard presupuse cu uşurinţă că era un plan la care convenise persecutorul ca să degradeze pe toţi membrii familiei Waverley.

El scrise imediat câteva rânduri într-un stil foarte rece, colonelului său pentru a-i accepta dem'isia şi să-l roage a o înainta celor în drept. Această epistolă terminată, el rămase puţin încurcat asupra alegerii expresiilor de oare el se servise şi se decise a-1 consulta pe prietenul său. în momentul când îl văzu, Fergus avea în mână un jurnal, pe care îl parcursese.

— Căpitan Waverley, — îi zise el, — scrisorile dv. confirmă aounţul puţin plăcut pe care îl găsesc în această foaie ?

în acelaşi timp el îi întinse jurnalul. Tânărul nostru ofiţer căută cu mâna tremurândă coloana indicată şi citi ceea ce urmează :

„Eduard Waverley, căpitan..., regiment de dragoni,. destituit pentru absenţă din corp, fără concediu

Apoi, în lista de promovări militare din acea zi :

„Locotenent Julius Butler, numit căpitan, înlocuieşte' destituit pentru absenţă, fără concediu".

Inima eroului nostru se pierdu în toate resentimentele pe oare o insultă atât de puţin meritată trebuia să-i inspire. Comparând data scrisorii de la colonelul său, eu aceea a articolului din gazetă, el văzu că ameninţarea de a face un raport contra lui fusese pusă în executare fără ca să-i fi dat prin cap cuiva să se întrebe dacă lui îi sosise şi era dispus să se supună ; ajunse la concluzia că era un plan pus la cale pentra a-1 dezonora în ochii publicului şi, încercă o senzaţie atât de crudă, că după zadarnice sforţări de a o ascunde, se aruncă în braţele lui Mac-Ivor plângând cu lacrimi de ruşine şi de indignare. Mac-Ivor calmă eroul nostru cât putu mai bine şi-l îndemnă a răzbuna onoarea lui insultată. Eduard primi cu aviditate această idee.

— îmi veţi face plăcere, — zise el, — de a duce, din parte-mi, colonelului, o provocare la duel ? Mi-aţi face un serviciu pe care nu l-aş uita în viaţa mea.

Fergus păru a reflecta.

—* în cazul de care este vorba, mă îndoiesc că ofiţerul dv. comandant va vrea să vă dea socoteala de

măsurile ce a luat contra dv., căci, oricât de riguroase şi ofensatoare sunt, ele nu depăşesc strictele limite ale datoriei lui. în afară de aceasta, pentru a vă spune adevărul, eu nu îndrăznesc, în acest moment, pentru motive foarte puternice, să mă apropii cât de puţin de un cartier general sau de un oraş de garnizoană.

—- Atunci, sunt eu, deci, obligat să suport, în linişte, această injurie !

— Este o sugestie pe care nu voi da-o, niciodată, unui prieten ; dar aş dori ca răzbunarea d-voastră să cadă, m asupra nenorocitelor instrumente pe care ***tirania*** le-a întrebuinţat pentru a vă insulta ci asupra acestui guvernământ apăsător care a condus şi ordonat aceste insulte.

— Asupra guvernământului !

— Da, răspunse impetuosul muntean, asupra casei uzurpatoare, de Hanovra, pe care bunicul dv. nu mai consimţise a o servi, pentru că el nu voia să primească drept salariu, aurul turnat şi strălucitor al regelui demonilor !

— Dar, de pe timpul moşului meu, două generaţii ale acestei dinastii au ocupat tronul.

— Eu nu vă contrazic, dar, pentru că noi am dat acestor uzurpatori prilejul de a-şi arăta adevăratul caracter, pentru că dv. şi eu am suportat, în linişte, jugul lor, trebuia să rămânem nesimţitori la injuriile de care, părinţii noştri n-au făcut decât să se teamă, şi pe care le-am îndurat, în faptă ? Cauza nefericitei case de Stuart este mai puţin dreaptă pentru că este reprezentată printr-un prinţ, în întregime străin de pretinsele crime ce i s-au reproşat tatălui său ? Pune-te în locul meu şi îţi voi arăta un drum onorabil care ne conduce la o glorioasă răzbunare. Hai, să găsim pe sora mea, care are, poate,

— alte noutăţi să ne spună, asupra a ceea ce s-a petrecut în lipsa noastră, dar, mai întâi, adaugă un post-scriptum la scrisoarea d-tale, pentru a arăta momentul primirii primelor ordine ale colonelului d-tale ; spune-i că procedeul lui a fost aşa de rapid, că vă lasă regretul de a nu-1 fi putut preveni trîmiţându-i demisia dv. şi faceţi-1 să roşească de nedreptatea ce v-a făcut. Demisia lui Waverley fu deci pusă în scrisoare, care a fost după aceea închisă. Mac-Ivor a dat-o, împreună cu altele pe care le-scrisese chiar el însuşi, unui curier special însărcinat să le ducă celui mai apropiat ofidiu poştal.

— Nu era fără intenţie faptul că Mac-Ivor vorbise de Flora ; el observase cu multă plăcere impresia favorabilă pe care sora lui o făcuse tânărului englez ; şi cum unul şi altul erau în stare de a plăcea şi gusturile lor păreau a fi aceleaşi, îşi zicea că o unire între ei ar fi din cele mai de dorit.

— Foarte pătruns de această idee, el conduse pe Wiaverley la miss Mac-Ivor. Ea era însoţită de cele două surori fidele : Una şi Cathleen, ocupată cu pregătitul panglicilor albe pentru o nuntă. Waverley întrebă pentru ce fericit eveniment se făceau aceste pregătiri.

— .—- Pentru nunta lui Fergus, — răspunse Flora surâzând.

— Intr-adevăr ? El a păstrat bine secretul. Şi care este frumoasa lui logodnică ?

— —- Gloria. Ah ! Slavă cerului, căpitane, că faceţi parte din ai noştri !... Dar

— Sub drapelele noastre dv. nu sunteţi primit;

— Dumneavoastră vă număraţi printre duşmanii noştri„

— Timpul acela a trecut, sora mea, zise Fergus, şi poţi să feliciţi pe Eduard Waverley, care nu mai

— este căpitan, care a fost eliberat din servitutea unui uzurpator, a cărui emblemă era cocarda aceasta, neagră.

— Da, — zise Eduard rupând cocarda de la pălăria sa, — am puţine motive de a regreta că părăsesc serviciul lui.

— Domnul fie lăudat ! —■ strigă frumoasa entuziastă. Yor putea fi ei, pentru totdeauna, destul de orbi, pentru a putea să trateze cu aceeaşi lipsă de demnitate pe orice am de onoare, care îi serveşte, încât să am mai puţin de gemut când va veni ziua de luptă !

— Şi acum, sora mea, grăbeşte-te să înlocuieşti cocarda lui printr-una de culoare veselă. Era odată moda la femei, să-şi decoreze cavalerii şi să-i trimită, astfel, la nobilele întreprize.

— :—- în. acest moment, d-1 Waverley e prea agitat de o injurie cu totul proaspătă, ca să-l mai presez să ia o hotărâre de o astfel de importanţă.

— Bag de seamă, — zise Eduard, eu amărăciune, — că Miss Mac-Ivor găseşte pe cavaler nedem de încurajările sale şi de bunele ei’ graţii.

— Nici un pic, domnule Waverley, de ce aş refuza, demnului prieten al fratelui meu, un dar, pe care îl fac, fără distincţie, tuturor membrilor din tribul meu ? Aş avea cea mai mare plăcere să atrag pe toţi oamenii de onoare, la cauza căreia Fergus şi-a devotat viaţa şi pentru care luptă de la leagăn. Dar, cum aş putea să doresc a vă vedea luând parte la o acţiune desperată,, pe dumneavoastră, domnule, abia intrat în lume, departe de prietenii ale căror sfaturi ar putea şi ar trebui, singure, să vă conducă şi, aceasta, în vreme ce d-voastră sunteţi, încă, stib influenţa dudei şi indignării ?

— Dacă puteam să mă gândesc şi să cred că d-voastră găsiţi de cuviinţă să fiţi, pentru mine, acest prieten

— afectuos şi indulgent, care mi-ar da puterea de a-mi răscumpăra greşelile şi prin care viaţa mea ar fi înfrumuseţată !...

— Tânăra fată plecă ochii, dar nu răspunse la această declaraţie, de care se simţi, în mod vag, tulburată.

— Martor al încurcăturii sale, Fergus luă de braţ pe Waverley.

— Veniţi, zise el, veţi vedea un spectacol care vă interesează : o sută de puşti şi tot atâtea săbii cu două apărătoare, trimise de prieteni buni şi, două sau trei sute de voinici viguroşi bătându-se, cu cine le iese în cale. Vino să vezi.

— Aveţi proiectul de a porni la luptă, Fergus, de faceţi atâtea pregătiri războinice ?

— Dacă vă hotărâţi să mă însoţiţi, veţi şti tot ; până atunci[1],, confidenţele mele n-ar putea decât să strice..

— —- Vă veţi fi gândind, cu seriozitate, să răsturnaţi» cu o mână de oameni, un guvernământ stabilit ? Este o adevărată nebunie !

— Eu nu voi acţiona decât atunci când voi găsi ocazia favorabilă. Irtcă odată, îmi promiteţi că veţi fi de ai noştri ?

— Voi putea s-o fac eu ?

— Promisiunile îndrăzneţe nu sunt cătuşe de fier ; se poate ieşi din ele. Dar, dacă nu puteţi să vă decideţi, pe loc, la o răzbunare glorioasă, plecaţi în Englitera. Abia veţi fi trecut Tweed-ul, şi veţi auzi noutăţi şi, dacă sir Everard, unchiul d-voastră, este bravul cavaler de care am auzit vorbindu-se de către unul din nobilii noştri de la 1715, el vă va pune la dispoziţie o mai bună şi mai frumoasă companie de cavaleri decât aceea pe care aţi părăsit-o şi care va servi o cauză mai bună. Şi,, acuma, trebuie să vă părăsesc pentru câteva momente.

—

— Am văzut-o pe Flora îndreptându-se spre cascadă, du-te şi ajunge-o pentru a relua cu ea convorbirea de adineaori.

— Profitând de îngăduinţă, Eduard se îndepărtă cu repeziciune spre căderea de apă. Flora era singură şi, îndată ce îl zări, veni la el. La început, merseră, gravi şi tăcuţi, pe malurile torentului ; apoi, privindu-1 pe Waverley, bine, în faţă :

— Fratele meu, zise tânăra fată, doreşte cu căldură să luaţi parte la întreprinderea lui : n-o să faceţi nimic. Ajutorul persoanei dv. singure n-ar asigura reuşita. Dar, dvs. veţi împărţi, fără îndoială ruina lui, dacă îi va plăcea lui Dumnezeu să-l lase să moară şi veţi face şi dvs. o greşeală ireparabilă pentru reputaţia d-voastră. Permiiteţi-mi să vă cer cuvântul că vă veţi întoarce în ţara d-voastră. Dezlegându-vă singur, în mod public, de legăturile care vă ataşau la un guvernământ uzurpator, veţi găsi, în curând, motive, veţi avea ocazii să serviţi, în mod util pe suveranul d-voastră, ultragiat şi, presupun că după exemplul bravilor dvs. strămoşi, dvs. staţi în fruntea ţinuturilor dvs. de pământuri şi a vasalilor.

— •—■ Şi, dacă aveam fericirea să mă disting în această întreprindere, puteam să sper că o să am vreun titlu în stima dvs. şi în... afecţiunea dvs. ?

— Fii absolut sigur, domnule Waverley că, — cu excepţia fratelui meu, — sunteţi singurul pentru fericirea căruia voi face rugăciuni din cele mai sincere.

— A doua zi, David Gellatley, unul din slujitorii baronului Bradwardine, sosi de la Tully-Veolan, aducând scrisoarea următoare, pentru Waverley :

— „Mă tem că-mi iau o libertate puţin convenabilă scriindu-vă, pentru a vă face să ştiţi oarecare lucruri de care pare necesar să fiţi informat. Aţi auzit, fără îndoială, zi-

— cându-se că, drept urmare a unor informaţii venite, nu de mult, de la Highlands-ii s-au lansat mandate de arestare, contra mai multor nobili şi, între alţii, contra baronului Bradwardine.

— Cu tot plânsul şi, cu toate rugămințile mele, tatăl meu a refuzat a se duce la guvernământ. El este solidar cu unii din prietenii săi şi aceştia sunt plecaţi spre nord, in număr de aproape patruzeci de cavaleri. Eu sunt, deci, pentru moment, mai puţin îngrijorat de siguranţa lui. Toate aceste amănunte sunt pulin interesante pentru dvs., domnule Waverley ; dar, am crezut că veţi lua cunoştinţă, cu plăcere, că tatăl meu a scăpat.

— A doua zi după plecarea lui, un detaşament de soldaţi veni la Tully-Veolan ; ei tratară foarte aspru pe judecătorul Macwheeble, iar ofiţerul avu multă consideraţie pentru mine şi îmi spuse, numai, că datoria sa îl obliga să facă cercetări, pentru a ridica armele şi hârtiile tatălui meu. Din fericire, baronul avusese precauţiunea de a lua toate armele şi de a ascunde toate hârtiile lui. S-au pus întrebări foarte precise asupra dvs ; s-a cerut să se ştie data când aţi părăsit Tully-Veolan şi locul unde vă găsiţi acum. Ofiţerul a plecat, după aceea, cu detaşamentul lui, nelăsând la castel decât patru oameni şi un subofiţer. Aceşti soldaţi au dat să se înţeleagă că dvs. sunteţi în mare pericol dacă o să cădeţi în mâinile lor. N-am putut să iau deciziunea de a vă raporta toate minciunile pe care ei le spuneau, — căci, sunt sigură că nu erau decât minciuni ; — dar, dvs. veţi judeca mai bine ca oricine asupra a ceea ce trebuie să faceţi. Detaşamentul a luat prizonier pe servitorul dvs., a luat cei doi cai ai dvs şi tot ce aţi lăsat la Tully-Veolan. Sper că cerul vă va apăra şi că veţi ajunge sănătos şi teafăr în Englitera.

—

— ' Sper, de asemenea, că îmi veţi ierta libertatea ce mi-am luat de a vă scrie; eram obligată, pentru că era vorba de onoarea dvs., şi de siguranţa personală. Sunt sigură că tatăl meu va aproba această scrisoare. D-l Rubrick s-a refugiat lângă vărul său, la Duchran, pentru a nu fi expus la cele mai rele tratamente ale soldaţilor şi liberalilor. Judecătorului Macwheeble, nu-i place, să se amestece, — zice el, — în afacerile altora ; cu toate că aceasta n^ar fi. gândesc. o indiscreţie de a face serviciu, într-o vreme ca aceea, unui prieten al tatălui meu.

— „Adio, căpitan Waverley ! E probabil că n-o să va mai revăd, căci n-ar fi convenabil să vă invit, acum, sa veniţi la Tully-Veolan, când soldaţii nu mai sunt, dar eu îmi voi aminti, întotdeauna, cu recunoştinţă pentru toate grijile complezente, pe care le-aţi avut pentru sărmană dvs. şcolăriţă şi de atenţiile dvs., pentru scumpul meu tată. Rămân în serviciul dvs., cu tot devotamentul.

— Rose Coviyne Bradwardine“

— P.S. Sper că o să-m'i scrieţi un cuvânt prin Davie Gellatley, pentru a mă face să ştiu că aţi primit scrisoarea mea şi că vegheaţi la siguranţa dvs. Complimentele mele dragei mele Flora. Nu este ea frumoasă şi bine făcută, aşa cum am zugrăvit-o eu ?“

— Această scrisoare surprinse şi mâhni pe Waverley. Că baronul ar fi inspirat suspiciuni guvernământului ca o consecinţă a mişcărilor care avuseseră loc printre partizanii casei de Stuart era destul de natural, în virtutea părerilor sale politice ; dar, ceva îi părea lui inexplicabil, pentru că, conştiinţa lui îi făcea mărturisirea că, până în acea zi, el nu concepuse măcar, un gând contrar prosperităţii familiei domnitoare.

—

— Simplicitatea afectuoasă a Rozei, îngrijorarea ce mărturisea pentru siguranţa lui, ideea că ea se găsea fără protector şi că putea fi expusă la adevărate pericole făcu impresie asupra sufletului său. îi răspunse imediat, pentru a o asigura că, în ce îl priveşte, el era în siguranţă. Necesitatea în care se vedea de a-şi lua rămas bun de la Flora Mac-Ivor, poate că pentru totdeauna, îi cauză

— o adevărată tortură. Căci nobila înălţare a caracterului Florei, devotamentul ei pentru cauza pe care o adoptase, justifica în ochii lui Eduard, via înclinaţie ce avea pentru ea. în asemenea împrejurări, el nu avea timp de pierdut : calomnia ataca reputaţia lui şi fiecare oră de aşteptare îi dădea o nouă hotărâre. Trebuia, deci, să plece la moment.

— După ce luase această hotărâre, el plecă să găsească pe Fergus, îi comunică scrisoarea Rozei şi îi aduse la cunoştinţă intenţia lui de a se duce, fără întârziere, la Edimburg şi de a încredinţa, uneia din persoanele de distincţie, pentru care avea el, scrisorile de la tatăl Iui, mijloacele sale de justificare contra tuturor reproşurilor ce i s-ar fi putut face.

— Vă duceţi să vă băgaţi capul în gura leului, — îi răspunse Fergus ; — dvs. nu cunoaşteţi severitatea unui guvernământ turmentat de temeri îndreptăţite şi de sentimentul intim al ilegitimităţii şi de puţina lui consistenţă. Va trebui să vă eliberez din vreo tainiţă din Stirling sau din castelul din Edinburg.

— Nevinovăţia mea, rangul, intimitatea tatălui meu cu lordul M..., generalul G..., vor fi o protecţie suficientă.

— Aceşti domni vor avea destul de lucru, cu propriile lor afaceri. încă odată, vreţi să luaţi pledul şi să-l puneţi pe picioare spre a rămâne câtva timp cu mine, pentru a servi cauza cea mai justă care a făcut vreodată să se scoată sabia ?

—

— Dragă Fergus, eu am mai multe motive să vă rog să-mi primiţi scuzele.

— Hotărârea dvs. e luată ?

— Da.

— Este încăpăţânare. Dar n-o să poţi voiaja pe jos

— şi, eu nu voi avea nevoie de calul meu ; trebuie, deci,

— ca dvs. să luaţi pe brunul meu ***Dermid...***

— Dacă vreţi să roi-1 vindeţi, îmi faceţi un mare serviciu.

— Dacă orgoliul englez se opune la acceptarea lui cu titlul de dar, sau de împrumut, nu voi refuza banii dvs. în ajunul intrării în război. Calul are preţul de douăzeci guinee. Când vă propuneţi să plecaţi ?

— Cât mai grabnic e cât mai bine.

— Ei, bine, eu voi lua poney-ul Florai şi vă voi

— însoţi până la Bally-Brough. Callum Beg, fă să se pre-

— gătească, cu un poney în plus, caii noştri, pentru a însoţi şi d-ta pe d-1 Waverley şi să-i duci bagajele până la... (el numi un orăşel). Ia costumul pentru locurile joase şi ţine-ţi-vă limba în repaos, dacă nu vreţi să v-o tai. Domnul Waverley va încăleca pe ***Dermid.***

— Apoi, întorcându-se spre Eduard :

— Mergi să-ţi iei adio de la sora mea ?

— Dacă miss Mac-Ivor are să-mi permită această onoare.

— Cathleen ! du-te şi spune-i surorii mele că d-1 Waverley vrea să-şi ia ziua bună de la ea, înainte de a pleca de la noi.

— Cathleen se îndepărtă şi reveni câteva clipe în urmă, cu scuzele stăpânei sale şi urările ei pentru fericirea şi sănătatea căpitanului Waverley.

—

— CAPITOLUL III

— Ce l-a costat pe eroul nostru o potcoavă
pe care a pierdut-o calul

— Era ora prânzului când cei doi prieteni ajunseră ia capul defileului de la Bally-Brough. •

— Eu nu trebuie să merg mai departe, zise Fergus.. Adio ! Waverley ; scrie-ne şi, fă-ţi prieteni câţi poţi.

— O să fie, peste puţin, pe coasta de la Suffolk, oaspeţi pe care^ nu-i aşteaptă nimeni, sau noutăţile pe care le-am primit din Franţa m-au minţit.

— Fergus se întoarse la castelul său, în timp ce Eduard,, însoţit de Callum Beg, înaintă spre orăşelul... unde sosi' după patru ore de drum peste munţi şi văi.

— Când depăşiseră primele case, porniră în căutarea unui han convenabil şi, găsiră, unul care avea firma : ***„La Sfeşnicul de aur“.***

— Patronul era un om înalt şi slab, cu fizionomie gravă şi austeră : o adevărată figură de puritan. Waverley îi spuse că avea nevoie de o călăuză şi de un -cal de povară pentru a-i transporta bagajele la Edinburg.

— De unde veniţi ? întrebă celălalt.

— V-am spus unde doresc să mă duc şi nu cred că conducătorul sau calul său vor avea nevoie de explicaţii mai ample.

— De ! De ! — grohăi gazda de la ***Sfeşnicul,*** puţin buimăcit de acest refuz aspru ; — astăzi, este ziua postului general, domnule, şi nu mă pot ocupa de nici o afa-

— oere mondenă într-o asemenea zi, când fiecare trebuie să se roage, păcătoşii trebuie să facă pocăinţă şi ţara este în doliu pentru ***Contractanţii*** arşi, şi îngropaţi în necunoscut,

— Bunul meu prieten, pentru că nu poţi să-mi procuri un cal şi o călăuză, servitorul meu îşi va lua sarcina de a le găsi în altă parte.

— Bucuros ! servitorul d-voastră ! Şi, de ce nu merge chiar el, cu d-voastră ?

— Cu toate că Waverley nu avea în el decât foarte puţin din vivacitatea unui căpitan de dragoni, grosolănia hangiului începea să-l încălzească.

— Ho.! Destul, domnule, — îi zise el, — am venit la d-ta pentru a mă odihni şi nu pentru a răspunde la întrebări obraznice. Spune-mi dacă poţi sau nu.

— Hangiul ieşi mormăind câteva cuvinte printre dinţi şi, se apropie de o fereastră care dădea spre o curte .micuţă şi întunecoasă, în care, Callum Beg era ocupat cu ţessălatul cailor. Următorul dialog se angajă între şiretul paj al lui Vich Ian Vohr şi stăpânul hanului :

— Ei, bine, tinere, îi zise acesta din urmă, veniţi da la Nord ?

— Puteţi s-o spuneţi.

— Şi, aţi făcut, fără îndoială, un drum lung, astăzi ?

— Atât de lung ca să bem un rachiu cu plăcere.

— Il veţi avea şi eu afirm că nu veţi găsi un whiski mai bun, în partea cealaltă ia defileului, decât al meu.

— Eu nu sunt din partea de care vorbiţi.

— —■ Accentul dvs. dovedeşte că sunteţi muntean.

— Eu sunt din împrejurimile Aberdeenului.

— Stăpânul d-voastră a venit cu clvs., de acolo ?

— Da..., adică el venea când veneam şi eu, — răspunse cu sânge rece impenetrabilul Callum Beg.

— Şi ce fel de om este ?

—

— Cred că e ofiţer în serviciul regelui George ; cel puţin, el e pe cale să prânzească ; are bani din belşug şi nu se târguieşte niciodată la plată pentru consumaţie.

— Cere el un cal şi o călăuză pentru a merge la

— Edinburg ?

— Da, şi trebuie găsite la moment.

— De ! Asta îl va costa scump.

— Puţin importă.

— Bine, i se va găsi.

— Callum Beg se grăbi să fugă la Waverley spre a-i comunica ceea ce vorbise. <

— Acest diavol bătrân, adăugă el, vrea să ne însoţească el însuşi.

— Asta nu va fi nici prea plăcut nici prea sigur,

— Callum, căci gazda noastră mi-a părut prea curios. Dar,,

— un călător trebuie să ştie a suporta aceste mici deza-

— gremente.

— Ochiul lui Callum Beg scânteie de bucurie şi plăcere, văzând o guinee de aur, însoţind aceste ultime cuvinte. El se grăbi să depună acest tezaur în clinul mânecii şi, apropiindu-se de Eduard, îi spuse în şoaptă cu o expresie de figură cu, totul aparte :

— Dacă Excelenţa Sa privea ca periculos pe acest drac bătrân de liberal, ar fi fost destul de uşor de a-1 pune la punct.

— Şi cum ?, — întrebă Eduard.

— Mă voi duce să-l aştept la o distanţă oarecare de oraş şi-l voi gâdila cu acesta.

— Spunând aceasta, Callum deschise haina, ridică braţul stâng şi arătă, cu un aer expresiv, vârful unui mic stilet ascuns cu îngrijire în căptuşeală.

— Doamne Mare ! Callum, te vei fi gândind să-i

ridici viaţa ?

—

— Da, desigur, răspunse tânărul spadasin; şi eu cred că a trăit destul de mult, din moment ce e capabil să trădeze lumea cinstită care vine să cheltuiască banii în hanul lui.

— Waverley văzu că nu va câştiga nimic discutând cu el ; se mărgini, deci, la a porunci lui Callum să renunţe la proiectul său împotriva persoanei hangiului şi de a se întoarce, liniştit la Glennaquoich.

— In curând, stăpânul hanului intră în sala unde Waverley termina masa.

— Caii dvs. sunt gata, — zise el, călătorului nostru.

— Dumneavoastră mergeţi, deci, cu mine ?

— Da, până la Perth ; acolo, puteţi găsi o călăuză pentru Edinburg, dacă aveţi nevoie.

— Luaţi seama, — şopti Callum Beg, la urechea lui Waverley, în momentul când acesta punea piciorul în scară ; — luaţi seama ca acest ticălos de liberal să nu vă joace o farsă murdară !

— Waverley îi mulţumi, îşi luă ziua bună şi porni în* tr-un mare tropot, urmat de Ebenezer Cruickshanks, hangiul ***Sfeşnicului de aur.***

— Manierele şi aerul lui Waverley, dar, mai ales, conţinutul pungii sale şi puţinul caz ce părea că face, impuseră niţel însoţitorului său şi nu-i permiseră de a căuta să lege conversaţie. Cei doi călători continuară, deci, drumul, în linişte şi în tăcere, până în momentul în care călăuza anunţă că bietul său căluţ era despotcovit la un picior dinainte, adăugând că, fără îndoială ***Excelenţa Sa*** va conveni că el era cel care va înlocui potcoava cu Oi alta.

— Eu trebuie să înlocuiesc potcoava calului tău, caraghiosule !

— Desigur. Cu toate că noi n-am inserat şi această clauză în tocmeala noastră, nu se poate presupune că ea trebuie să plătesc accidentele ce se pot produce bietului căluţ, în timpul ce e în serviciul ***Excelenţei D-voastre.*** Aşa că, dacă ***Excelenţa D-voastră...***

— A, A, ha !Vre<i> să spui că trebuie să plătesc, eu, potcovarul ? Dar, putem să găsim pe unul ?

— încântat de a vedea că stăpânul pe care îl servea pentru un moment nu făcea nici o obiecţiune, d-l Craickshanks îl asigură că, Cairnveckan, satul în care intrau, era destul de fericit de a avea un-fierar, dar acest fierar n-ar bate ***un*** cui pentru nimeni în lume, într-o zi de sabat sau de post bisericesc, numai dacă nu e vorba de un caz excepţional, de necesitate absolută şi, atunci, el cere să i :se plătească, întotdeauna, şase pence de fiecare potcoavă.

— Intrând în acest sat, ei găsiră, cu uşurinţă casa potcovarului. Poteovăria nu anunţa, deloc, liniştea şi tăcerea zilelor de Sabat. Din contra, nicovala - răsuna sub loviturile repetate ale ciocanului ; f oalele gemeau «şi toate instrumentele lui Vulcan erau m plină activitate. Patronul potcovar, numit John Mucklenrath, cum o arăta firma, era foarte ocupat, cu doi lucrători, cu reparatul şi curăţitul armelor vechi, săbii, flinte, pistoale, împrăştiate pe ici şi pe colo, de jur împrejurul atelierului, într-o confuzie cu totul militărească. Sub hangarul deschis, care conţinea poteovăria, era o mulţime de lume care se ducea şi venea, ca pentru a primi sau cla informaţii importante.

— Waverley descălecă şi dădu calul unui băiat ca să-l ţină. In vreme ce se uita împrejur să găsească pe unul care i-ar fi inspirat destulă încredere pentru a intra în vorbă, ceea ce auzi murmurându-se îl scutii de osteneala de a pune întrebări. Căci numele mai multor şefi

— munteni, distinşi, printre care, acela, al lui Vich Ian Vohr, păreau tot atât de familiare gurii interlocuitorilor, ca cele mai obişnuite cuvinte. El înţelese, cu uşurinţă că aceşti şefi făcuseră deja o incursiune pe terenurile joase, în fruntea triburilor, înarmate, ale lor, sau urmau să sosească, fără întârziere.

— înainte ca Waverley să fi avut timpul de a cere oarecare explicaţii, o femeie de circa patruzeci de ani, robustă, având oase groase şi trăsăturile dure, îmbrăcată ca şi când cineva aruncase, pe ea, îmbrăcămintea cu o furcă, şi, cu obrajii stacojii peste tot unde nu era înnegrită de îuningine şi fum, îşi făcu loc în îmbulzeala de lume, învârtind în aer un copil de circa doi ani, pe care îl făcea să sară în braţele sale, fără să ţină seama de strigătele lui de spaimă.

— Iată-te, — strigă ea potcovarului, care era bărbatul ei, — iată-te, ciocănind la dresul unor arme pentru nebuni care nu vor îndrăzni, niciodată, să se servească de ele contra muntenilor ; în loc să câştigi pâine pentru familia ta şi să potcoveşti calul acestui nobil care vine din Nord.

— Toţi ochii se întoarseră, deodată, spre Waverley, care, profită de această ocazie, pentru a-l invita pe potcovar să-i potcovească, fără cea mai mică întârziere, calul călăuzei sale, aşa fel ca să-şi poată continua drumul, imediat, căci el auzise destule ca să mai poată sta multă vreme în locul acesta, periculos. Ochii potcovarului se fixară asupra lui cu un aer de suspiciune şi, maniera, în care, femeia lui, sprijinea cererea lui Waverley, nu-i făcu bună dispoziţie.

— Auzi, tu, ce spune acest tânăr, secătură de beţiv, ce eşti ? îi strigă ea, potcovarului.

— Care este numele dvs., domnule ? întrebă Mucklearoth.

—

— Puţin vă importă numele meu, ce e important este că eu vă plătesc munca.

— Dar, poate fi important pentru Stat ca s-o ştie, zise un bătrân fermier. Mă tem să nu fim obligaţi să întârziem voiajul dvs., până ce veţi vedea pe ***laird.***

— Ce ! strigă Mucklewarth, veţi opri un nobil, prieten al Prinţului ! Vă desfid să-l atingeţi cu un vârf de deget şi, primului ticălos care îndrăzneşte, îi voi aplica cele zece comandamente ale mele, — date de Dumnezeu,

— peste faţă !

— Vorbind astfel, el întinse degetele lungi, nervoase, înarmate cu gheare, de care, un vultur, ar fi fost gelos.

— Du-te în casă, femeie de treabă, îi zise fermierul ; du-te şi îngrijeşte copiii soţului d-tale, e mai bine decât să stai aici cu noi şi să ne buimăceşti.

— Temându-se că toţi aceşti oameni se vor deda la cine ştie ce acte de violenţă asupra lui, Waverley vru să plece şi căuta, din ochi, călăuza lui Ebenezer. 11 văzu la câţiva paşi de acolo, călare pe unul din cai, în timp ce ţinea pe celălalt de căpăstru şi* în zadar îl strigă de mai. multe ori să i-1 aducă pe al lui :

— Nu, nu, răspunse hangiul, dacă d-voastră nu sunteţi nici prietenul Bisericii, nici al regelui, eu trebuie să păstrez calul şi valiza ca titlu de pagube-interese, înţeles fiind, că atât eu cât şi calul meu pierdem munca de mâine,, în afară de predica de astă seară.

— Văzându-se înconjurat şi strâmtorat din toate părţile de canalia umană, Eduard îşi pierdu răbdarea. Hotărî atunci să încerce măsuri de intimidare şi, luând pistoalele sale de buzunar, ameninţă să tragă în oricine va îndrăzni să-l oprească, tot prevenind pe Ebenezer că nu-1 va scuti tocmai pe el, dacă făcea un singur pas cu caii. Dar, în acea clipă, potcovarul se repezi la Waverley cu o bară de fier roşie, cu un aer atât de

— hotărât că, eroul nostru nu se putu apăra decât descărcând arma. Nenorocitul potcovar căzu. La această scenă, Eduard, tremurând de groază, nu avu prezenţa de spirit nici de a scoate sabia, nici de a se servi de celălalt pistol. Populaţia sări pe el, îl dezarmă şi era gata să se repeadă la el, când, sosirea d-lui Morton, preotul parohiei, impuse furorii generale.

— Demnul eclesiastic fusese alarmat de 'Zgomotul pistolului şi de tumultul oare creştea în jurul potcovăriei. Prima sa grijă, fu să se apropie de corpul lui Mucklewath, peste care, soţia lui plângea, urlând şi smulgându-şi părul. îndată ce potcovarul fusese ridicat, prima descoperire ce se făcu fu aceea că el era încă în viaţă şi a doua, că el va mai trăi, probabil, multă vreme, tot atâta, ca şi când n-ar fi auzit niciodată zgomotul unui foc de pistol. Aşa că scăpase uşor : glontele îi atinsese c'apul, îl zăpăcise un moment şi, — teroarea, confuzia — prelungiseră mai multă vreme starea lui de spaimă. îndată ce fu în picioare, el ceru răzbunare lui Waverley şi nu fără dificultate el consimţi la propunerea d-lui Morton de a-1 conduce la judecătorul de pace şi de a-1 pune la dispoziţia lai. Restul adunării aprobă această măsură ; d-na Mucklewrath, chiar ea, care abia începea să-şi vină în fire din accesul ei de tandreţe nervoasă, zise, scâncind, că ea nu avea nimic de spus contra a ceea ce se propunea.

— Maiorul Mellville de Cainvreckan, vechi nobil, care îşi petrecuse tinereţea în cariera armelor, îl primi pe d-1 Morton cu cordialitate şi pe prizonier, cu o politeţe rece şi jenantă.

— După ce fusese informat de natura rănii potcovarului, văzând că aceasta nu părea să fie urmată de nici un accident supărător, şi că, în fapt glontele de pistol tras de Eduard nu fusese decât un gest de apărare personală, maiorul crezu că afacerea putea să se termine

— prin. depunerea pe care va face-o Waverley în mâinile sale, a unei mici sume de bani, în profitul rănitului.

— Aş dori, domnule, .— zise el, lui Waverley, — să n-am alte datorii de împlinit decât de felul acesteia ; dar, e nevoie să avem câteva informaţiuni în plus, asupra motivului călătoriei dvs., în această ţară, pe aceste vremuri de tulburări nenorocite.

—El ordonă tuturor sătenilor să se ducă acasă, cu ex-
cepţia a doi dintre ei care îndeplineau funcţiunea de comisari şi care trebuia să aştepte în vestibul. Na rămânea în cameră decât d-1 Morton ; şi Waverley. După o linişte penibilă şi jenantă, maiorul Mellville, după ce a examinat pe Eduard cu un aer de compătimire, îi ceru numele : ′

— Eduard Waverley.

— Am în faţă pe căpitanul în al... regiment de dragoni, nepot al lui Sir Everard Waverley de Waverley-Honour ?

— El însuşi.

— Tinere domn, am cea mai mare părere de rău că această penibilă datorie mi-a căzut în sarcină.

— Maior Mellville, datoria n-are nevoie de scuze.

— Aveţi dreptate, domnule, permiteţi-mi deci să vă întreb cum aţi întrebuinţat timpul dvs., din ziua când aţi obţinut permisiunea de a lipsi de la regimentul dvs., acum mai multe săptămâni, până în momentul acesta.

— Răspunsul meu la o chestiune concepută în termeni atât de generali trebuie să fie fundat pe natura acuzaţiei oare o face necesară. Eu cer să ştiu de ce sunt acuzat şi, în virtutea cărei autorităţi îmi impuneţi obligaţiunea de a vă răspunde.

— Acuzaţiunea adusă contra d-voastră este de natura cea mai gravă şi compromite reputaţia dvs., ca militar şi oa supus al regelui. Sub prima calitate, sun-

— teţi acuzat de a fi semănat spiritul de răzvrătire şi de revoltă printre oamenii puşi sub comandamentul dvs. şi de a le fi dat exemplul dezertării, prelungind, în mod arbitrar, absenţa dvs., în dispreţul ordinelor exprese ale ofiţerului dvs. comandant.

— Ca cetăţean, sunteţi acuzat de înaltă trădare, pentru a fi ridicat armele contra regelui, ceea ce este cea mai mare crimă de care un supus se poate face vinovat.

— Şi, în virtutea cărei autorităţi sunt reţinut pentru a răspunde la aşa de infame calomnii ?

— în virtutea unei autorităţi pe care n-o puteţi recuza şi căreia, eu nu pot să nu mă supun.

— Acestea spuse, maiorul Mellvile îi remise un mandat de oprire decernat de curtea crimei supreme a Scoţiei, contra Iul! Eduard Waverley, suspectat de practicare a trădării şi altor crime şi delicte.

— Uimirea de care Eduard fu lovit lta această lectură, păru, maiorului Mellville, o probă că el se recunoştea vinovat, în timp ce d-1 Morton, era, mai degrabă, dispus să privească această surpriză ca dovadă a nevinovăţiei, pe nedrept suspectată. Era, de fapt, ceva adevărat, în ambele interpretări. Cu toate că Eduard se simţi nevinovat de crima ce i se atribuia, în acelaşi timp, aruncând o privlire rapidă asupra purtării sale, el nu putea să ascundă că îi va fi destul de greu să-şi probeze nevinovăţia, aşa fel ca să convingă pe alţii.

— Una din părţile cele mai penibile ale acestei penibile afaceri, zise maiorul Melleville, după o clipă de tăcere, este că în faţa unei acuzaţii atât de grave, eu sunt silit să vă rog să-mi arătaţi . hârtiile pe care le purtaţi.

— Le veţi vedea fără nici o rezervă, domnule, răspunse Eduard, aruncând pe masă portofoliul său.

—

— Dacă sunt eu bine informat, continuă d-1 Mei-
1 viile, d-voastră aţi petrecut tot timpul lipsei dv. de la regiment, la şeful muntenilor şi la d-1 Bradwardine care este de asemenea cu arma în mână, pentru aceeaşi ne-norocită cauză.

— Fără nici o intenţie de ascundere, eu neg cu toată străşnicia că aş fi cunoscut vreunul din proiectele lor contra guvernământului.

— Şi, cu toate acestea, nu puteţi nega că aţi ur-mat pe gazda dv. de la Glennaquoich, la o întâlnire unde, sub pretextul unei mari vânători, cea mai mare parte din complicii trădării sale se reuniseră aşa fel, fa să şe sfătuiască asupra modalităţii de a se răzvrăti.

— Convin că m-am găsit la acea întâlnire ; dar n-am văzut nimic, nici n-am auzit ceva care să mă fi deter-minat să cred că aveau scopul pe care li-1 atribuiţi.

— —• De acolo, aţi plecat cu Glennaquoich şi o trupă de oameni din tribul său, pentru a ajunge la întâl-nirea cu armata tânărului Pretendent; apoi, după ce i-aţi făcut omagiile, aţi revenit spre a înarma şi disci-plina restul de partizani ai acestui şef muntean şi a-i reuni cu cei care erau în marş către sud.

— N-am făcut un voiaj ca acesta, cu Glennaquoich ;

— Waverley. povesti atunci, în cele mai mici amănunte,

— accidentul ce i se întâmplase la acea vânătoare ; el adă-ugă că, la întoarcere luase cunoştinţă de destituirea sa, şi, atunci, numai, că, pentru prima dată, el remarcase simptome care indicau că muntenii aveau de gând să ridice armele; dar, afirmă că, neavând nici un pic de atracţie pentru cauza lor şi nici un motiv să rămână în Scoţia, era în drum spre ţara lui natală, unde era re-chemat de acei care aveau dreptul să-i conducă acţiunile,

— cum maiorul Mellvile va vedea după scrisorile care erau pe masă.

— Maiorul citi scrisorile pe care Eduard le primise de la tatăl său, de la sir Everard şi de la tanti Rachel ; dar, •el nu trase concluziile la care se aştepta tânărul nostru ofiţer. Ele respirau nemulţumirea contra guvernământului şi vorbeau de răzbunare, în termeni care nu erau prea încâlciţi. Cea de la sărmana tanti Rachel, cel puţin, susţinea, clar, dreptatea cauzei Stuarţilor şi conţinea, în mod explicit, mărturisirea, pe care celelalte nu îndrăzneau decât s-o facă a se înţelege.

— Domnule Waverley, —- zise maiorul, — permiteţi-rpi să vă pun o altă întrebare. N-aţi primit d-voastră, mai multe scrisori prin care, ofiţerul dv., comandant, vă

— dădea înştiinţări, vă ordona să veniţi la post şi vă informa că cei interesaţi se serveau de numele dv., pentrti a propaga spiritul de nemulţumire printre soldaţi ?

— Niciodată, maior Mellville ; am primit, de. la el, ■o singură scrisoare în care, ul mă încunoştiinţa de dorinţa lui de a nu mă vedea pe tot timpul concediului meu la Bradwardine ; dar, eu gândeam că el nu avea dreptul de a-mi pretinde nimic. în sfârşit, în ziua când am citit în gazete destituirea mea, am primit de la colonelul Gardinier o a doua scrisoare care mă oprea de a mă întoarce la regiment; dar acest ordin îmi sosi prea târziu ca să-mi mai fie posibil să mă supun. Dacă mi-a scris alte scrisori între timp, eu nu le-am primit.

— Lipsa de experienţă a tinereţii, domnule Waverley, o zvârle pe aceasta în capcanele oricărui om dibaci şi mai artificios, ca prietenul dv. Mac-Ivor de Glenn3-quoich. în acest caz, un demers fals, o eroare se pot repara şi eu m-aş însărcina, cu plăcere, să stăruieSC

— pentru dv. Dar, cum dv., trebuie, în mod necesar, să fiţi la curent cu forţa reală, cu mijloacele de reuşită şi planurile celor care au ridicat armele în ţara asta, eu trebuie să sper că dv. aţi merita mediaţiunea mea în această afacere, printr-o mărturisire sinceră de tot ceea ce ştiţi asupra acestui obiect. Atunci, eu voi putea să vă promit că o scurtă reţinere ar fi singurul neajuns ce veţi suferi pentru participarea la aceste urâte intrigi

— Waverley ascultă această recomandare cu mult sânge rece ; apoi sculându-se, brusc, replică cu un plus de energie, pe care n-o arătase, încă :

— Maior Melvi'lle, — pentru că acesta este numele d-voastră, — până în momentul de faţă, am răspuns la întrebările dv., cu sinceritate, fiindcă ele nu mă priveau decât pe mine, Dar, pentru că vă permiteţi să mă priviţi ca pe un om atât de josnic, pentru a juca rolul de delator contra oamenilor care, oricare ar fi purtarea lor politică, m-au primit cu prietenie, vă declar că privesc întrebările dv. ca o insultă infinit mai ofensatoare ca bănuielile dv. calomnioase.

— Domnule Waverley, — zise maiorul, — funcţiunile

— ce îndeplinesc în acest moment, mă scutesc, în mod egal de a vă ofensa şi de a mă simţi ofensat eu însumi de ceea ce dv. mi-a;i putea spune. Eu nu voi prelungi, deci, mai mult o discuţie care ar putea aduce un rezultat sau altul. Mă văd obligat, cu regret, de a semna un mandat de reţinere contra dv., dar, casa mea vă va servi de închisoare în ce priveşte prezentul Mă tem că n-am să pot să vă determin să împărtăşiţi masa noastră (Eduard făcu un semn din cap pentru a refuza). Vă voi trimite în cameră. •

— Eduard îl salută şi ieşi sub paza ofiţerilor de justiţie care îl conduseră într-o cameră mică, dar bine mobilată. El nu vru să ia nici vin şi nici un fel de mân-

— •care, se aruncă pe pat şi, obosit la corp şi suflet, în urma penibilei întâmplări, el căzu în curând, într-un somn adânc.

— Maiorul îl reţinuse pe d-1 Morton, în timpul cât procedase la interogatoriul lui Waverley, atât pentru că el credea că bunul simţ al preotului putea să fie util, cât şi pentru că era încântat de a avea un om de un caracter franc, loial şi ireproşabil ca martor, despre felul în care lucra el într-o afacere în care era vorba de onoare şi de viaţa unui tânăr englez de rang înalt, de o familie veche şi moştenitorul prezumtiv al unei averi considerabile. El ştia că purtarea lui, în această ocaziune, va fi examinată foarte de aproape şi pe el îl interesa să nu lase a plana nici un nour de îndoială asupra justiţiei şi integrităţii lui.

— CAPITOLUL IV

— Unde găseşte Waverley un apărător elocvent

— Când Waverley se retrăgea, ***laird***-ul şi preotul de Gaimvreckan se aşezară la masă în linişte, pentru a cina. Atât cât servitorii rămaseră pentru a-i servi,' nici unul nici altul nu vru să vorbească de ceea ce preocupa spiritul fiecăruia şi nu găsiră lucru uşor să se între-ţină cu alte lucruri. însă, după ce rămaseră singuri, ma-iorul îşi turnă un pahar de vin, trecu sticla d-lui Morton şi începu convorbirea aşa :

— Supărătoare afacere şi asta, domnule Morton î Mi-e teamă ca acest tânăr zăpăcit să nu ajungă la spân-zurătoare.

— Ah ! Doamne fereşte, — răspunse eclesiasticul.

— Eu doresc din toată inima ca el să se poată justifica, fiindcă îmi place modestia şi vivacitatea lui ; dar, mă tem, cu adevărat, că el n-a evitat pierderea sa.

— Şi, de ce, în momentele acestea, sute de oameni» fără nici o chemare, sunt înarmate contra guvernămân-tului ?

— Acela pe care ambiţia sau speranţa unor avantaje personale l-a dus la tulburarea ordinei şi păcii statului. şi care se răzvrăteşte contra unui guvernământ bine or-donat- trebuie să suporte pedeapsa pronunţată de legi ; dar acest tânăr, rătăcit de viziunile nebune ale unei fi-

—

— delităţi cavalereşti şi imaginare, poate să-şi obţină iertarea, căci în total, eu nu văd constatată crima lui.

— Pentru că puterea dv. de pătrundere este umbrită prin bunătatea inimii dv. Fiţi atent; acest tânăr ofiţer coboară dintr-o familie de iacobiţi ereditari ; unchiul lui a fost în permanenţă şeful conservatorilor în comitetul x x x ; tatăl său nutrea resentimentul unui curtezan dizgraţiat şi, preceptorul său, un eclesiastic, care a refuzat jurământul, este autorul a două volume care predică revolta. Intră în regimentul de dragoni al lui Gardiner, aducând cu el un corp de băieţi tineri, născuţi pe pământurile unchiului său şi care nu s-au temut să mărturisească că ei profesau principiile înaltei biserici, principii pe care le-au scos din învăţătura lui Waverley Honour. Waverley are, pentru ei, atenţii extraordinare, ei au mai mulţi bani decât îi trebuie unui soldat ; sunt sub ordinele unui brigadier favorit care le serveşte de intermediar pentru comunicările lor secrete cu căpitanul lor, şi pretind a se privi ca independenţi de alţi ofiţeri şi ca superiori camarazilor lor.

— Acest tânăr obţine permisia de a lipsi din regimentul său ; el se duce, mai întâi, la Tully-Veolan, la baronul de Bradwardine, ale cărui principii sunt cunoscute de toată lumea, apoi la Glennaquoich, la iacobitul cel mai activ, cel mai dibaci, cel mai hotărât din toată Scolia. El îl însoţeşte, cel puţin la faimoasa întâlnire de la vânătoare şi, probabil, ceva mai departe. Două scrisori îi sunt scrise, una pentru a-i da înştiinţarea asupra spiritului de indisciplină şi nesubordonare care stăpânea în jurul său, cealaltă conţinând ordinul peremptoriu de a se prezenta la regiment. El îşi dă demisia. S-au percheziţionat bagajele, fie la garnizoana lui, fie la Tully-Veolan. Ce să se găsească ? O colecţie de pamflete jacobiste în stare de a in-

1

2

— fecta o ţară întreagă şi, încă două manuscrise ale perceptorului său, d-1 Pembroke, scrise în acelaşi spirit.

— El spune că nu le-a citit niciodată.

— După aceea, îndată ce a fost informat de apropierea rebelilor, el plecă sub un fel de travestire, refuză să-şi spună numele ; ba, încalecă şi un cal recunoscut ca aparţinând Glennaquoich-ului. în afară de aceasta, el poartă cu el scrisori de la părinţii lui care respiră ura cea mai puternică, contra casei de Brunsswick. în sfârşit, continuă maiorul Mellville, încălzindu-se pe măsură ce intra în amănuntele argumentelor sale, el trage un foc de pistol în primul din supuşii regelui, care îndrăzneşte să-i suspecteze intenţiile.

— Ca om prudent, domnul Morton se abţinu de a recurge la argumente care n-ar fi servit decât să confirme pe magistrat în părerea lui ; se mulţumi, deci, să-l întrebe, în ce fel înţelegea să dispună de prizonierul său.

— E o chestiune destul de grea, având în vedere situaţia ţării.

— N-aţi putea să-l ţineţi la dv., în siguranţă, până ce ar trece şi s-ar risipi furtuna ? E un băiat născut nobil.

— Dragă prietene, nici casa mea, nici a dv. nu vor fi multă vreme în siguranţă, chiar când ar fi legal să-l oprim aici. Eu am fost informat că Generalul-şef, care înaintase în munţi pentru a căuta pe răzvrătiri şi a-i împrăştia, a refuzat să-i bată ; ei s-au îndreptat spre nord cu toate forţele care erau la dispoziţia guvernului, pentru a se duce la Inverness... sau, la dracu, lăsând drumurile locurilor joase fără apărare şi deschise armatelor de munteni.

— Dumnezeule mare !, — strigă preotul. Oare, aceasta e laşitate, trădare sau nedibăcie ?

—

— Nu este, cred eu, nimic din tot ce spui. Sir John are curaj ; are, tot astfel, onoare; el execută ceea ce i se ordonă şi înţelege ceea ce i se spune ; dar nu mai e în stare să se descurce singur într-o împrejurare critică.

— Această noutate făcu să se piardă, o clipă, din vedere, afacerea Waverley ; dar, maiorul nu întârzie s-o pună pe tapet.

— Trebuie, zise el, să-mi pun prizonierul, sub paza unuia din aceste detaşamente de voluntari înarmaţi, care au fost organizate de curând, pentru a ţine la respect ţinuturile unde se găsesc germenii revoltei. Ei au primit ordin de a se duce la Stirling. Unul din aceste corpuri trece pe aici, mâine, sau poimâine; el este comandat de acest om din apus... Cum îl numeşti d-ta ?

— Gilfillan Cameronianul. Doresc ca tânărul nostru să călătorească asigurat sub escorta sa ; dar eu mă tem că acest Gilfillan să nu fie dintr-o sectă care a suferit persecuţia.

— El nu va fi însărcinat decât cu conducerea d-lui Waverley până la castelul de Stirling ; eu îi voi da ordin să-l trateze cu cea mai mare băgare de seamă. Nu cunosc mijloc mai bun pentru a mă asigura de persoana sa, şi presupun că nu mă veţi sfătui să-i redau libertatea pe răspunderea mea.

— —■ Dar dv. nu vedeţi inconvenientul în faptul că mâine dimineaţă voi avea cu el o convorbire ?

— Nu, desigur, nu ; caracterul dv., fidelitatea către rege sunt garanţia mea. Dar, în vederea a ce, îmi faceţi dv. această cerere ! ?,

— Numai pentru a vedea dacă voi putea să-l hotărăsc a-mi face destăinuirea unor circumstanţe, care puteau să ne servească mai târziu, dacă nu pentru a-i ierta greşeala, cel puţin s-o atenuăm.

—

— Cei doi prieteni se despărţiră pentru a se duce la odihnă, fiecare reflectând cu îngrijorare la tulburările care agitau ţara.

— Waverley trecu noaptea într-un somn penibil, agitat de o mie de vise. Abia se deşteptase când simţi toate ororile situaţiei sale. Cum se va termina oare ? El putea fi dat pe mâna legilor marţiale, care, în împrejurările unui război civil, n-ar fi fost, probabil, scrupuloase în alegerea victimelor sale, nici în aprecierea probelor. El na putea să se gândească, cu mai multă încredere la alternativa de a fi tradus în faţa unei curţi de justiţie a Scoţiei, unde, credea el, libertatea şi drepturile supusului erau insuficient protejate. Un sentiment de ciudă îi întărâtă spiritul contra guvernământului, pe care îl privea ca autor al încurcăturii în care se găsea el, şi el blestemă, în sine, scrupulele care îl hotărâseră să reziste teoriilor pe care i le făcuse Mac-Ivor, pentru a-1 face să lupte lângă el.

— Pentru ce, — îşi zise el, în sine, — pentru ce nu am prins şi eu, ca atâţia alţi oameni de onoare, prima ocazie de a recunoaşte pe coborâtorul vechilor regi ai Marii-Britanii şi moştenitor legitim al tronului lor, la sosirea lui în această ţară ?

— Acestea erau reflexiunile lui, pe când, profitând de permisiunea pe care i-o dăduse maiorul, d-1 Morton veni să-i facă vizită de bună-dimineaţa.

— Prima idee a lui Waverley fu aceea de a preveni pe preot că el nu era dispus a răspunde la întrebări, nici a lega vreo convorbire, dar, îşi schimbă părerea, văzând aerul binevoitor şi respectabil al preotului care îl apărase de violenţa locuitorilor din sat.

— Eu cred, domnule, îi zise el, că în orice altă împrejurare aş fi avut să vă exprim atâta recunoştinţă,

cât poate să valoreze viaţa pe care mi-aţi scăpat-o d-voas-

— tră ; dar, spiritul meu este într-o aşa confuzie ; iar ea sunt aşa de preocupat de ceea ce am, încă, probabil, -de suferit, că abia vă pot mulţumi pentru intervenţia dv.

— D-1 Moirton îi răspunse că, departe de a pretinde mulţumiri, nu «avea altă dorinţă decât de a găsi un mijloc de a-1 servi, şi că era singurul scop al vizitei lui. El adăugă :

— Demnul meu prieten, maiorul Mellville are ca magistrat, şi ca militar, sentimente şi datorii care na sunt pentru mine obligaţii. Eu nu caut să obţin, deloc, încrederea dv., domnule Waverley, dar, mărturisesc că doresc cu toată inima să mă faceţi să aflu câteva detalii care tind la justificarea dv. V-aş putea asigura că găsiţi în mine un confident credincios şi tot aşa de zelos, pe cât îi va permite întinderea limitată a paterii sale.

— Presupun, domnule, că dv. sunteţi un preot prezbiterian ?

— D-1 Morton făcu o înclinare din cap.

— Dacă mă lăsam condus de prejudecăţile în care am fost crescut, continua Waverley, aş putea să mă feresc de ofertele dv. ; dar, am remarcat că în această ţară, domnesc aceleaşi prevenţii contra acelora din confraţii dv., care profesează religia episcopală şi, sunt dispus să cred că este tot atât de nedrept de o parte şi de alta. Cât despre mine, eu sunt nevinovat; dar nu prea ştiu cum aş patea isă sper că aş reuşi s-o dovedesc.

— Este, exact pentru acest motiv, domnule Waverley, că eu mă hazardez a pretinde încrederea d-voastră. Am an mare număr de prieteni în această ţară şi pot la nevoie să întind cercul. Eu cred că situaţia dv. nu vă împiedică să faceţi demersuri în scopul de a obţine probe de nevinovăţia dv. şi de a respinge calomniile ;

—

— eu m-aş însărcina pentru dv., cu plăcere şi, dacă eforturile mele nu vă sunt utile, cel puţin, ele nu vă pot vătăma

— După câteva minute de gândire, Waverley simţi că încrederea pe care ar acorda-o d-lui Morton, nu putea, strica nici lui Fergus, nici baronului de Bradwardine, pentru că ei ridicaseră, deja, armele contra guvernului şi, încrederea îi putea fi, lui, necesară, dacă avea în sentimentele noului său prieten, atâta sinceritate câtă căldură punea el în a o exprima. Ii povesti, deci, cea mai mare, parte din întâmplări, pe care lectorul le cunoaşte, deja, şi nu suprimă decât ataşamentul său de Flora.

— D-1 Morton păru, în mod particular, izbit de mărturisirea lui Waverley despre vizita lui la Donald Bean-Lean.

— Sunt fermecat, zise el, că d-voastră n-aţi menţionat asta maiorului. Această vizită este susceptibilă de a fi rău interpretată de acei care nu dau atenţie puterii şi influenţei ce exercită asupra tinereţii curiozitatea şi o imaginaţie romanescă. Pe când eram de vârsta dv.,. domnule Waverley, boroboaţa dv., — iertaţi-mi termenul,
— ar fi avut pentru mine farmece inexprimabile. Acest; Donald trece, în ţară, drept un fel de Robin-Hood ; isprăvile sale şi dibăcia fac subiectul poveştilor ce se spun iarna la gura sobei. Şi cum el are ambiţie, iar pe deasupra nu este nici aşa de încărcat de scrupule, el va căuta, probabil, prin toate mijloacele posibile, a se distinge în aceste vremuri nenorocite şi tulburi.

— D-1 Morton redacta atunci, o notă de toate amănuntele întrevederii lui Waverley cu Donald şi despre celelalte circumstanţe ce-i fuseseră comunicate.

— Interesul pe care părea să-l aibă acest om demn, pentru nenorocirile lui, calmă resentimentul lui Eduard. El strânse, cu afecţiune mâna d-lui Morton, zicându-i că prie-

— tenia şi compătimirea sa îl uşurase de o mare greutate şi, că, oricare era destinul lui, el aparţinea unei familii ce era în măsură să dovedească recunoştinţa şi să dea exemplu.

— Vivacitatea mulţumirilor sale făcu să curgă lacrimi bunului preot, care, văzând sentimentele nevinovate şi naive ale tânărului său prieten, se ataşă, încă, şi mai mult de cauza pentru care îşi oferise serviciile.

— Eduard întrebă pe d-l Morton dacă ştia să-i spună în ce parte trebuia să o ia la drum.

— La castelul de Stirling şi sunt încântat pentru dv., deoarece guvernatorul este un om de mare onoare şi plin de omenie. Dar eu nu sunt tot aşa de liniştit asupra felului în care veţi fi tratat, pe drum, — maiorul Mallvil'Ie fiind obligat, fără voia lui, de a încredinţa, unui altuia, paza dv.

— Sunt încântat : detest pe acest magistrat scoţian şi nădăjduiesc că el şi eu nu ne vom revedea niciodată. El n-a 'avut milă nici de nevinovăţia mea, nici de nenorocirea prin care treceam şi observaţia sa îngheţată în forme de politeţe, în vreme ce mă tortura prin întrebările lui, era atât de crudă ca barbaria inchiziţiei. Nu încerca deloc să-l scuzi, dragă domnule, căci n-aş putea să vă ascult cu răbdare şi linişte ; aflã, mai degrabă, care e persoana ce va însoţi un prizonier de importanţa mea.

— Eu cred că acesta va fi un om ce se numeşte G'ilfillan, membru al unei secte de indivizi ce se numesc caimeronieni.

— N-am auzit, niciodată, vorbindu-se de aşa ceva.

— El este în fruntea unui detaşament care trebuie să treacă pe aici, azi sau mâine pentru a se duce la Stirling şi sub escorta lui, maiorul Mellville are intenţia să vă pună. Vă voi recomanda cu mare plăcere eu însumi,

— acestui Gilfillan ; dar, îmbuibat cum e el de toate prejudecăţile sectei sale şi având un caracter sălbatic, el va face puţin caz de recomandarea unui preot[I] protestant cum mă va numi din politeţe. Adio pentru moment, tânărul meu prieten, nu vreau să abuzez în dimineaţa asta de complezenţa maiorului, tocmai acum când îmi acordă permisiunea de a vă face o a doua vizită în cursul zilei.

— Către ora prânzului, domnul Morton reveni, ca purtător al unei invitaţii din partea maiorului Mellville,, care ruga pe domnul Waverley să-l onoreze cu tovărăşia sa la masă, cu toată afacerea neplăcută care îl reţinea la Oairnvreckan, şi din care el îi dorea eu toată sinceritatea să iasă spre binele lui. Adevărul era că părerea favorabilă, exprimată de Domnul Morton, răsturnase puţin părerile preconcepute ale bătrânului militar asupra pretinsei implicaţii a lui Eduard în răzvrătirea care avusese loc în regimentul său. In afară de asta, o persoană care avea încrederea maiorului veni să-i dea informaţii» dezminţind zgomotele care cauzaseră atâta agitaţie în ajun*

— Generosul împăciuitor nu parveni cu uşurinţă să hotărască pe tânărul său prieten. El făcu să reiasă că invitaţia al cărui obiect era el dovedea că domnul Melville era convins că nu era nimi'c în purtarea lui Waverley care putea să compromită pe militarul şi omul de onoare ce era şi, că din contră, maiorul putea să interpreteze un refuz drept mărturisire tacită că Waverley nu se găsea demn de această politeţe. El reuşi, în sfârşit, să-l convingă că nu avea nimic mai bun de făcut decât să primească această invitaţie şi Eduard, trecând peste neplăcerea de a suferi pentru a doua oară politeţea rece şi formalistă a gravului personaj, consimţi să se lase condus de noul său prieten.

I Membru al sectei protestante fundată de Erast.

—

— întrevederea £u la început seacă şi ceremonioasă ; dar găsindu-se acum, într-o stare de spirit mai calmă, Eduard se crezu obligat să arate linişte, fără a putea, neapărat, să afecteze cordialitatea. Maiorul era destul de vesel şi băutor şi avea un vin minunat.

— El povesti vechea istorie a campaniilor sale. Domnul Morton avea un fel de veselie dulce şi liniştită care rareori lipsea de a însufleţi micile întâlniri unde se găsea în voia lui. Waverley uită de sine, la impulsiunea unui moment şi, deveni cel mai hazliu din toţi trei. El avea în mod natural conversaţie foarte plăcută şi în împrejurarea de faţă se căznea să lase o impresie favorabilă tovarăşilor săi, arătându-se un om care, într-o situaţie atât de neplăcută, ştia să sufere nenorocirea cu o liniştită filozofie. Cei trei comeseni se angajară într-o conversaţie însufleţită şi părură, încântaţi unul de altul. Domnul Mellville îi presa să înceapă o a treia sticlă de bourgogne, când auziră în depărtare zgomotul unui tambur. Maiorul pe care entuziasmul natural la un soldat bătrân îl făcuse să uite datoriile sale de magistrat, înjură mormăind o înjurătură militară, contra momentului nepotrivit, care îl chema la funcţiunile sale oficiale. El se ridică şi, urmat de cei doi musafiri. se apropie de o fereastră de unde vederea cuprindea drumul mare.

— în curând ei zăriră tamburul, apoi un drapel mare cu patru despărţituri cu aceste cuvinte scrise cu caractere groase : PACTUL, REGELE, REGATELE. Cel care avea fericirea de a-1 purta era urmat de comandantul detaşamentului, om de circa şaizeci de ani, slab, oacheş şi cu o înfăţişare austeră. Era Gilfillan. El purta îmbrăcămintea ţăranilor scoţieni din comitatul de apus şi avea ca arme, o sabie şi o pereche de pistoale. Făcu câţiva paşi către maiorul Mellville şi în timp ce el atinse căciula-i enormă spre a mulţumi politeţei maiorului care

—

— îl salutase scoţându-şi pălăria lui mică, cu trei coarne* galonate cu aur, ideea care-i veni lui Waverley fu că vedea un şef al „Capetelor-Rotunde*, de altădată, în convorbire cu unul din ofiţerii de la Marlborough. ţ

— Vreo treizeci de oameni înarmaţi care urmau pe acest comandant, unic, formau un grup foarte amestecat. în primul rând, se găseau câte unii care păreau a împărţi entuziasmul şefului lor şi al cărui curaj natural ar fi fost, desigur, de temut într-o luptă în care i-ar fi exaltat fanatismul religios.

— Ultimii, probabil, obosiţi de drum, se târau cu indolenţă sau se îndepărtau pentru a se duce să se răcorească în cabaretele şi cârciumile din vecinătate.

— Maiorul salută cu politeţe pe d-1 Gilfillan şi îl întrebă dacă primise, pe drum, scrisoarea ce-i trimisese, şi dacă putea să se însărcineze cu conducerea la Stirling a prizonierului de stat de care îi vorbise.

— Da, răspunse şeful cameronian. .

— —■ Escorta dv., domnule Gilfillan, nu e atât de numeroasă cât credeam eu.

— Mai mulţi din oamenii mei erau sfârşiţi de foame şi de sete şi s-au oprit în drum pentru a-şi hrăni sărmanele lor trupuri.

— Sunt supărat, domnule, că nu credeţi c-o să găsiţi răcoritoare şi întăritoare la Cairnvreckan : tot ce posed eu este la dispoziţia celor care servesc guvernământul.

— Nu e vorba de întăritoare de natura de care vream să vă vorbesc ; ci de cele ale sufletului, răspunse Gilfillan, cu un surâs aproape dispreţuitor, acei care au rămas în urmă, aşteaptă, în acest moment, îndemnul de seara, făcut de scumpul domn Rentowel.

— Ce ! Domnule, în momentul când insurgenţii sunt gata să se răspândească în această ţară, ai permis, cu

— adevărat unei mari părţi din trupă să asculte o dojană predicată în plin câmp ? Orice ar fi, cum dv. veţi avea de condus pe domnul, la St'riling, vă invit să respectaţi In timpul drumului, regulile disciplinei militare. V-aş sfătui, de exemplu, de a vă ţine trupa în rânduri cât mai strânse şi de a porunci soldaţilor dv. de a merge unii după alţii în loc de a ;se risipi ca gâştele înir-un sat. Pentru a preîntâmpina orice surpriză, v-aş recomanda, tot aşa să vă faceţi precedaţi de o mică avangardă compusă din cei mai bravi din detaşamentul dv., şi, de a trimite înainte o sentinelă călare în aşa fel că, apropiindu-vă de un sat sau o pădure... Dar, dv. cu-, naaşteţi mai bine "ca mine, precauţiunile de luat. Un lucru, totuşi, la care vă rog să fiţi atenţi, este că dv. trebuie să trataţi pe domnul cu blândeţe şi bună creştere şi să nu-1 supuneţi decât la constrângerea strict necesară pentru siguranţa persoanei sale.

— Am examinat, — răspunse Gilfillan, — delegaţia mea semnată de un demn şi vechi servitor, William, conte de Glencairn şi nu am găsit obligaţiunea de a primi ordinele nici instrucţiunile maiorului William Mellville de Cairnvreckan.

— Domnule Gilfillan, — răspunse maiorul cu acreală, — vă cer mii de scuze de a fi îndrăznit ,să dau câteva sfaturi unui om de importanţa d-voastră. Eu cred că, după cum aţi exercitat, multă vreme, nu mă înşel, profesiunea de crescător de animale putea să fie un â propos de a vă aminti ce deosebire este între munteni şi animalele munţilor. Mai mult, eu nu mai am nimic de spus, dacă n-aş avea să vă recomand acest om tânăr bunei dv. creşteri cât şi supravegherii dv.

— Domnule Waverley, adugă maiorul, sunt cu drept cuvânt supărat că ne vom despărţi astfel ; dar sper că îndată ce veţi reveni în această ţară, voi putea găsi

—— »

—

— ocazia să vă ofer un Cairnvreckan mai plăcut, aşa cum împrejurările n-au permis-o în acest moment.

— Vorbind astfel, el luă mâna eroului nostru si o seu-

— %

— tură prieteneşte. D-1 Morton îi făcu, de asemenea, semne afectuoase de adio şi Waverley încălecă pe calul, căruia un puşcaş îi luă dârlogii, în timp ce alţii, doi, mergeau deoparte şi de alta a lui pentru a împiedica orice tentativă de evadare

— CAPITOLUL V

— Cabana Misterioasă

— Detaşamentul avea, încă, cinci sau şase mile de parcurs, înainte de a sosi la Stirling, când atenţia lui Gilfillan fu atrasă de un negustor ambulant care se alăturase oamenilor săi, fără îndoială, pentru a nu călători singur.

— Cine eşti, prietene ? îl întrebă Gilfillan.

— Un sărman vânzător ambulant care se duce Ia Stirling şi care cere, umil, protecţia companiei Excelenţei d-voastre în aceste timpuri grele.

— Prietene, — răspunse Gilfillan, cu un ton în voce, mult mai dulce, — nu-mî zice ***Excelenţa d-voastră.*** Eu nu mă duc nici la ferme, nici la pieţe, pentru a face să fiu salutat de ciobani, femei şi burghezi. Atâta cât voi trăi, atât cât voi avea o picătură de sânge în vinele mele, vreau să fiu chemat Habacuc Gilfillan, întotdeauna gata de a se pune sub steagul doctrinei care a fost 'adoptată de biserica odată glorioasă, a Scoţiei.

— Fie. Va fi după dorinţa dv., răspunse ambulantul.

— Ultimele raze al-e soarelui străluceau, încă, la extrema

— limită a orizontului, pe când detaşamentul intra pe un drum destul.de povârnit care conducea în piscul unei înălţimi. Acei care mergeau înainte depăşiseră vârful şi erau în afară de linia vederii. La mică distanţă de acest vârf erau Gilfillan, ambulantul şi cei care erau în imediata

— apropiere a lui Waverley ca să-l păzească ; ceilalţi nu veneau după ei, decât la un interval considerabil şi în dezordine.

— Astfel era situaţia când ambulantul, nemai\jţăzând, -— spune el, — un căţel care îi aparţinea, se opri, şi începu să fluiere spre a-1 chema. Acest semnal, repetat, de mai multe ori, ofensă pe Gilfillan, care ii dete ordin ,să tacă.

— Cu toate acestea, dacă nu vă displace, — zise negustorul ambulant, — eu mi-aş permite de a mai fluiera cu bietul meu fluier.

— El fluieră, intr-adevăr, o ultimă oară şi, deodată, şase sau opt munteni viguroşi, pitulaţi în mărăcini, se i'epeziră spre ei, cu săbiile în mână. Gilfillan nu-şi pierdu deloc cumpătul la această apariţie. Dar, negustorul, punând mâna pe puşca celui mai apropiat om de el, trânti, aşa, din senin, o lovitură cu patul pe capul cameronianului, pe care îl întinse la pământ. în dezordinea ce se produse, unul din soldaţii lui Gilfillan, trăgând, la întâmplare, omorî calul eroului nostru care şi el căpătă mai multe contuziuni, căzând sub corpul calului omorât. în acelaşi moment, doi munteni îl luară, fiecare de câte un braţ şi îl scoaseră, degrabă, din câmpul de luptă. Au mai fost, schimbate încă câteva focuri de armă ; dar Cameronienii, temându-se să nu cadă într-o a doua încăierare, nu mai purtarâ grija prizonierului lor, încât îşi continuară drumul către Stirling, ducând cu ei pe căpitanul lor şi doi din camarazii lor, care fuseseră răniţi în timpul luptei.

— Repezeala sau, poate, mai curând, violenţa cu care era dus Waverley, îi scotea suflarea ; căci, căderea îl afectase atâta, că nu mai putea să se ţină pe picioare cu atâta uşurinţă, cum ar fi făcut dacă nu se producea accidentul. Cei doi conducători ai săi observând acest lucru, chemară în ajutor pe doi sau trei din camarazii

— lor şi, înfăşurând pe eroul nostru, într-unul din pledurile lor, îl transportară fără să mai aibă el nevoia să facă vreo mişcare. El vorbea puţin, întotdeauna în celtică şi ei nu încetiniră paşii până ce nu făcuseră circa două mile de drum ; numai atunci începură să meargă cu un pas mai puţin accelerat, schimbându-se din vreme în vreme între ei.

— Eduard vru să lege conversaţie cu ei ; ei ii răspunseră că nu ştiu englezeşte. El încercă să pronunţe numele lui Vich Ian Vohr, convins că numai datorită prieteniei acestuia, fusese el scos din ghearele lui Gilfillan ; dar escorta lui nu păru să-l fi auzit.

— Clarul de lună înlocuise crepusculul, când conducătorii lui se opriră la intrarea unei văi adânci. Doi munteni coborâră pe o potecuţă, aşa cum s-ar fi dus la pândă, şi, unul din ei, revenind după un moment, spuse câteva cuvinte camarazilor lui, care îşi reluară sarcina şi duseră pe Waverley cu mai multă grijă de-a lungul strâmtei poteci.

— Ajungând la poalele coborâşului pe malul râului, oamenii aceştia se opriră din nou în faţa unei mici colibe al cărei interior era tot ce promitea aspectul ei mizerabil. Nu se afla, acolo, nici un fel de pardoseală ; acoperişul care părea găurit în mai multe locuri era acoperit de crengi de copac şi pereţii erau de turbă amestecată cu pietre. Focul ardea la mijloc şi umplea, întreaga baracă, cu un fum, care ieşea atât prin uşă, cât şi printr-o ieşire circulară practicată în acoperiş.

— O bătrână ghicitoare, singura locuitoare a acestei case singuratice, era ocupată cu preparatul unor alimente. La lumina flăcării, Waverley recunoscu că, conducătorii săi, nu erau din tribul lui Ivor, căci, Fergus cerea, cu stricteţe ca toţi membrii din tribul său, să

— poarte şubă cu pătrăţele şi de culoare care să-i distingă de alţii.

— Văzând, deci, că el nu putea avea nici o încredere în ei, îşi plimba cu durere, privirile pe inferiorul acestei cabane. în afară de un hârdău şi un dulap în stare proastă, tort mobilierul consta într-un pat mare de lemn prins, de jur împrejur, în scânduri, nevăzându-se decât printr-o tăblie de perete, o scobitură.

— Acolo fu, deci, depus, după ce el comunicase prin semne, că nu vrea să ia nici un fel de gustare. Somnul îi fu tulburat şi agitat ; viziuni stranii îi trecură prin faţa ochilor şi avu nevoie de o sforţare de spirit continuă pentru a le risipi. La aceste simptome, se adăugă un tremur, o violentă durere de cap, dureri înţepătoare în membre şi, a doua zi, fu, evident pentru liberatorii săi, că Waverley, nu era în stare să călătorească.

— După o lungă consultare, şase dintre ei ieşiră din cabană, luându-şi cu ei, armele şi nelăsând lângă bolnav decât pe doi dintre camarazii lor, un bătrân şi un băiat. Primul dădu îngrijirile sale lui Eduard şi îi spăla contuziunile. Geamantanul său, pe oare muntenii nu uitaseră să-l aducă, le furniză tciată lenjeria de care avea el nevoie şi, spre marea Iul surpriză, i le-au redat fără ca cineva să se fi atins de ele. Tot ceea ce compunea patul său era curat şi comod ; bătrânul muntean închise uşa, adresându-i lui Waverley câteva cuvinte pentru a-1 invita să stea liniştit.

— Febra ţinu pâna a treia zi. Atunci, ea cedă îngrijirilor ce i se dădeau şi mai ales vigoarei constituţiunii sale. El putu să se scoale şi observă că bătrâna femeie care îi servea de gardă, arăta tot ca bătrânul muntean, mare grijă să nu lase uşa oblonului, în care era montat patul, deschisă.

— De fiecare dată când el îl deschidea, lăsând patul fără o latură, era imediat reînchis ; bătrânul sfârşi,

— chiar, prin a-1 sprijini de afară prin baterea unui cui, care împiedica deschiderea.

— El crezu a-şi aduce aminte că, în timpul celei mai puternice crize a boalei sale, i s-a părut că vede trecând pe lângă patul său, o femeie mai tânără ca bătrâna munteancă.

— EI nu păstra decât o amintire foarte confuză despre această apariţie ; dar, presupunerile se confirmară când, ascultând cu atenţie, auzi, de mai multe ori, în cursul zilei, o altă femeie, vorbind cu vocea joasă, cu bătrâna. Cine putea să fie ea ?

— Pentru ce dorea ea să se ascundă, după cum se vedea ? în imaginaţia lui se ivi deodată figura Florei MacIvor. După ce a căutat să se convingă că era ea cea care venea să-i viziteze patul de suferinţă, Waverley fu silit să conchidă că această presupunere nu avea în ea nimic adevărat. Era imposibil să presupună că ea renunţase la siguranţa în care trăia la Glennaquoich, pentru a veni în locurile de jos care erau, atunci, teatrul războiului civil şi să locuiască în această baracă izolată. Şi cu toate acestea el auzea pasul uşor al unei femei sau vocea plină de blândeţe, căreia îi răspundea jargonul aspru şi surd al bătrânei Jeannetta — căci el aflase că acesta era numele infirmierei sale.

— Din lipsa altei distracţii, pentru a omorî timpul în singurătatea lui, se ocupa cu căutarea mijloacelor de a-şi satisface curiozitatea, cu toate precauţiunile Jeannettei şi ale bătrânului muntean. El parveni după toate încercările, lărgind cu cuţitul lui un strâmt interval, ce exista între două scânduri rău aşezate una lângă alta, ca prin această mică deschizătură să zărească o femeie învelită în pledul ei, în timp ce vorbea cu Jeannetta.

— Dar această femeie, ale cărei trăsături el nu le putea distinge, nu avea tal'ia Florei ; culme a supărării, lucrând cu cuţitul la lărgirea deschizăturii, un zgomot uşor trădă

— întreprinderea lui, şi obiectul curiozităţii sale dispăru la moment fără ca să-i fie posibil de a-1 maii revedea.

— Socoti, din acest moment, nu numai că i se permise să se scoale, dar era ajutat să meargă. Cu toate acestea ieşirea din baracă fu interzisă, căci tânărul muntean, care se înapoiase acum şi tovarăşul lui mai în vârstă apăreau unul după altul pentru a-1 supraveghea. In toate rândurile când Waverley se apropia de uşă, acela dintre doi care era în funcţiune îl pipăia pe spate, îl împingea, în mod omenesc şi civilizat, dar cu hotărâre şi părea din gesturile sale că vrea să-l facă a înţelege că ar fi în pericol dacă ar deşi.

— Waverley, care nu-şi recăpătase încă forţe pentru a încerca să plece în ciuda opunerii gazdelor lui, fu obligat să rabde. El era în orice caz, mult mai bine hrănit de cum s-ar fi putut aştepta ; carnea de pasăre şi vinul nu erau excluse din mesele lui ; muntenii nu-şi permiteau niciodată să se aşeze la masă cu el şi, cu toată supravegherea pe care o exerditau asupra persoanei lui, ei îi mărturiseau cel mai mare respect. El n-avea altă distracţie decât aceea de a privi prin fereastră, sau mai degrabă printr-o deschizătură de pod, care îi ţinea loc.

— într-a şasea zi a recluziunii sale, Waverley se văzu aşa de bine restabilit că începu să se gândească la mijloacele de a evada din această plictisitoare şi mizerabilă închisoare, apreciind că pericolele prin care putea să treacă, erau preferabile insipidei şi insuportabilei monotonii ale vieţii pe care o ducea în dărâmătura Jeannettei. Chestiunea era de a şti în ce parte îşi va dirija paşii când ar fi redevenit stăpân pe mişcările sale. Două posibilităţi se prezentară spiritului său şi amândouă ofereau pericole şi dificultăţi : prima era de a se întoarce la Glennaquoich şi de a-1 întâlni pe. Fergus Mac-Ivor, de care, el era sigur că l-ar fi primit în mod cordial; al doilea era să

— încarce a găsi un port de mare al Scoţiei, să ajungă până la el şi să se îmbarce pentru a merge în Englitera. Spiritul său plutea nehotărât între aceste două posibilităţi ; dar steaua lui decisese ca el să n-aibă libertatea alegerii.

— Către iseara celei de a şaptea zi, uşa cabanei se deschise brusc, şi Waverley văzu cum intrară doi munteni pe oare îi recunoscu că făcuseră parte din escorta care îl adusese în această dărâmătură. După o scurtă convorbire cu cei doi camarazi ai lor, bătrânul şi tânărul, ei făcură pe Waverley să înţeleagă că trebuia să se pregătească pentru a-i însoţi.

— Când el se ridica în acest scop, se simţi strâns cu blândeţe de braţ şi se întoarse : era Alix, fiica lui Donald Bean Sear. Ea îi 'arătă un pachet de hârtii în aşa fel ca numai el să-l vadă, îşi puse un deget pe buze şi înaintă ca spre a o ajuta pe bătrâna Jeannetta să pună efectele lui Eduard în geamantanul lui. Era foarte adevărat că Alix dorea ca el să n-aibă aerul de a Q recunoaşte ; ea îl privea pe sub ascuns şi, îndată ce văzu că el urmărea şi cerceta cu ochii ceea ce făcea ea, ea puse, cu multă îndemânare pachetul cu hârtii într-o cămaşă a eroului nostru pe care o strecură în geamantan, după care 'ieşi din cabană şi dispăru. Muntenii trimiseră în mai multe rânduri pe tânărul lor camarad în cercetare. Când el se întoarse pentru a treia sau a patra oară, se sculară cu toţii şi făcură semn, lui Waverley să-i urmeze. înainte de a ieşi, el strânse mâna bătrânei Jeannetta, care avusese atâta grijă de el pe timpul bolii.

— Dumnezeu să vă binecuvânteze şi să vă protejeze, căpitan Waverley!, îi zise bătrâna în bună limbă scoţiană a pământurilor de jos.'

— Această exclamaţie îl surprinse cu atât mai mult cu cât ei nu auzise niciodată un singur cuvânt, altfel decât in limba celtică ; dar nerăbdarea escortei lui nu-i mai permise să-i mai dea o explicaţie în această chestiune.

—

— CAPITOLUL VI

— în drum spre necunoscut

— Ieşind din baracă, trupa se opri o clipă. Cel , care luă comanda şi care se chema Duncan Duroch, porunci, cu voce joasă şi prin semne, cea mai adâncă linişte. El dădu lui Waverley un pistol şi o sabie, îi arătă cu degetul, poteca, şi îşi puse mâna pe sabie, ca pentru a-1 face să simtă că puteau să aibă nevoie de a recurge la forţă pentru a-şi deschide o trecere. O luă, atunci, în fruntea detaşamentului care urca poteca, unul'după altul, ca o trupă de indieni.. Waverley urm*a imediat pe şef, care nu înainta decât cu multă circumspecţie, ca, spre a evita alarma şi, îndată ce fu în vârful muntelui se opri.

— Eduard înţelese, în curând, motivul acestor preoauţiuni, auzind la distanţă o sentinelă engleză strigând : *All's wall* J[I].

— Acelaşi strigăt fu pronunţat a doua, a treia şi apoi a patra oară, mereu mai încet, ca şi când ar fi pornit dintr-un loc din ce în ce mai îndepărtat. Era evident că un detaşament de soldaţi era aproape şi pe urmele lor, dar nu destul pentru a descoperi o trupă de oameni îndemânatici în toate vicleniile unui război de jaf cum erau cei care observau toate aceste precauţiunî.

I Totul este bine. ;i

—

— în momentul când aceste strigăte se stinseră în liniştea nopţii, muntenii o luară la drum în marş înteţit dar fără cel mai mic zgomot. Waverley nu avu nici timpul, nici pofta să facă observaţiile sale ; tot ceea ce distingea era că el trecea la o distanţă oarecare de un mare edificiu, cu una sau două ferestre la care se mai zărea încă o lumină slabă. Puţin mai înainte, şeful începu a mirosi vântul şi dădu din nou semnalul de oprire ; se cocoşă lăsându-se pe mâini şi pe genunchi şi înaintă astfel spre 'a face o recunoaştere. Reveni în curând, îşi concedie trupa, cu excepţia unui singur om. Şi, făcând pe Waverley să înţeleagă că trebuia să imite sistemul lui prudent de a merge, toţi începură să se târască cum şeful o făcuse deja.

— După ce au mers astfel, mai multă vreme decât doriseră, Waverley simţi un miros de fum, care fără îndoială izbise, deja, mirosul mai fin al conducătorului său. El. provenea de la o stână foarte joasă şi în ruină ai cărei., pereţi erau de piatră fără ciment. Munteanul lăsă să treacă eroul nostru în lungul acestor ziduri şi, probabil, pentru a-1 face să cunoască tot pericolul la care ei erau expuşi, sau poate pentru^ a-şi face un merit, din îndemânarea lui, îl invită să ridice capul aşa fel ca să privească pe deasupra, în stână. Eduard se supuse şi văzu un avanpost de patru sau cinci soldaţi culcaţi lângă foc.

— Dormeau cu toţii, în afară de plantonul, care se plimba în lung şi în lat ou arma pe umăr.

— După un minut sau două, o adiere de vânt se ridică şi goni nourii care întunecaseră orizontul. Astrul nopţii lumină, atunci, din toată lumina lui, o întindere vastă de buruieni sterpe. în partea de unde veneau, crânguri şi pomi piperniciţi formau un fel de perdea ; iar în partea

—

— tinde mergeau, locul era gol şi nimic nu-i putea ascunde vederii plantonului.

— Ducan îşi ţinea ochii fixaţi pe bolta cerului, fără a binecuvânta lumina ce răspândea luna ; începu să înjure, privi câteva minute în jurul lui cu vin aer de îngrijorare. Lăsând pe însoţitorul său lângă Waverley, el făcu semn acestuia să stea liniştit şi după ce dădu câteva ordine scurte, cu voce joasă, bătu în retragere, în aceeaşi direcţie şi în aceiaşi fel cum venise, adică, târându-se pe mâini şi pe genunchi, cu dexteritatea unui indian, profitând de toate tufişurile, de toate denivelările solului, pentru a se ascunde şi nu se oprea deloc în locurile cele mai expuse vederii, decât dacă plantonul era întors cu spatele. în sfârşit, ajunse la mărăcinişul care acoperea în locul acesta, o parte din mlaştină şi dispăru. Dar, nu pentru multă vreme, căci ieşi, deodată, puţin mai departe şi, înaintând, cu îndrăzneală, prin mărăcini, puse arma la umăr şi trase cu ea, în sentinelă. Cu toate că era rănit la un braţ, acesta la rândul lui trase şi el ; dar, fără să aibă acelaşi succes. Alarma trezi pe tovarăşii lui, care alergară cu repeziciune spre locul de unde se auzea împuşcătura.

— Munteanul le dădu timp să-l vadă şi după aceea se cufundă în desişurile crângului: Şiretlicul lui de război reuşise complet.

— în timp ce soldaţii îl urmăreau, Waverley, condus de munteanul care rămăsese cu el, o luă în direcţia opusă, care nu era nici păzită, nici supravegheată şi după ce merseră aproape patru mile, în vârful unei înălţimi pe care începuseră a o urca, fură văzuţi. în acelaşi timp ei auziră şi strigătele soldaţilor, care se chemau unul pe altul prin crânguri şi uruitul mai îndepărtat al unei tobe care chema la arme, în aceeaşi direcţie. Dar, aceste zgomote ostile erau

—

— mult în urma lor şi se auzeau tot mai slab, pe măsură ce se îndepărtau.

— După o jumătate de oră de mers, peste un ţinut deschis şi sterp, ei ajunseră la un drum desfundat unde întâlniră nişte munteni cu trei cai. Tot atunci Duncan Duroch sosi el însuşi fără suflare, dar râzând din toată inima şi triumfând de succesul stratagemei prin care dejucase planurile celor ce îl urmăreau.

— .Alarma pe care o dăduse părea să continue, căci se auzeau în depărtare nişte împuşcături care nu făceau decât să crească veselia lui şi a camarazilor săi.

— Munteanul luă, apoi, armele pe care le împrumutase eroului nostru, dându-i să înţeleagă că toate pericolele călătoriei erau, din fericire, trecute. Wawerley încălecă, atunci, pe cal, pe când geamantanul lui era montat pe un alt poney ; Duncan încălecă pe al treilea. O luară la drum, cu un pas vioi, urmaţi de escorta lor şi, fără a fr păţit vreun alt accident în cursul călătoriei, ajunseră, în zorii zilei, pe malul unui râu foarte repede, unde se ridica un mare castel, ale cărui turnuleţe în ruină reflectau, deja, primele raze de soare. Turnurile fiecărui colţ, mai înalte decât zidăria, aveau şi ele deasupra lor turnuleţe de formă neregulată. Pe unul din ele se vedea o sentinelă, ale cărei, bonetă şi pled fluturător în vânt făceau să se recunoască în el, un muntean. Un mare drapel alb, arborat, pe un alt turn, vestea că acest loc era în puterea partizanilor, răzvrătiţi, ai Casei de Stuart.

— Trecând, repede printr-un sătuleţ, ei traversară un pod şi, întorcându-se la stânga pentru a intra pe o şosea plantată pe margini cu sicomori, Waverley se găsi în faţa edificiului, al cărui aspect sobru, dar pitoresc îl admirase el, de departe. Un grilaj enorm de fier care forma poarta de afară, fusese, deja, deschis, pentru a-1 primi ; o a doua poartă de stejar,

— aproape în întregime acoperită de cuie de fier cu măciulii mari, le dădea, în fine, acces în curte. Un. nobil purtând haina munteanului cu o cocardă albă la bonetă veni şi ajută pe Waverley să coboare de pe cal şi îi zise, curtenitor, că era binevenit. Apoi condueându-1 într-un apartament dărăpănat, unde era un pat mic de campanie, îi oferi toate mâncările răcoritoare de întremare pe care le-ar fi dorit. După aceea, se ordonă să fie lăsat singur.

— Veţi binevoi, dvs., îi zise Waverley, după mulţumirile obişnuite, să adăugaţi, la toată politeţea d-voastră, complezenţa de a-mi spune unde sunt şi dacă trebuie să mă cred prizonier ?

— Nu-mi este permis să răspund la o astfel de întrebare tot atât de explicit pe cât aş dori-o ; vă voi sptine numai- că sunteţi în Castelul de Donne, cantonul Menteth, şi că nu aveţi a vă teme de nimic.

— —- Şi, cum aş putea să fiu asigurat de aceasta ?

— Cu onoarea lui Donald Stuart, guvernatorul acestui loc, şi locotenent-colonel în serviciul Alteţei Sale Regale, principele Carol-Eduard.

— La aceste cuvinte se grăbi să iasă, ea, pentru a evita prelungirea discuţiei.

— Eroul nostru, zdrobit de oboseală, se aruncă pe pat şi nu întârzie mult ca să adoarmă. Când se scula, ziua era destul de înaintată. Se înghesuiau în graba lor toţi acei care voiau să-i servească un dejun copios ; dar, colonelul Stuart. vrând, fără îndoială, să evite întrebările oaspetelui său, nu veni, mulţumindu-se să-i trimită complimentele lui printr-un om de serviciu care era însărcinat să ofere căpitanului Waverley tot ce îi trebuia pentru călătoria sa,, pe care era invitat s-o continue chiar din seara aceea. Waverley încercă să-l chestioneze pe acest slujitor ; dar fu în zădar.

—

— Reflectând asupra, acestor capricii ale întâmplării care părea să-şi facă plăcere punându-1 la dispoziţia altora, Eduard fixă, deodată, privirea pe geamantanul său, care fusese pus în camera lui, pe când dormea. îşi aduse aminte, imediat, de apariţia misterioasă a lui Alix în coliba din vale şi se pregătii să examineze pachetul ce pusese printre rufe, când servitorul colonelului Stuart reintră şi încărcă pe umerii lui geamantanul.

— Prietene, îi zise Waverley, îmi dai voie să-mi schimb lenjeria ?

— Excelenţa d-voastră va purta una din cămăşile cu pieptar ale colonelului, dar geamantanul trebuie să fie pus în căruţa de bagaj.

— Vorbind astfel, el luă obiectul şi, Eduard auzi, după câteva minute zgomotul unei căruţe dare ieşea din curte.

— După câteva ore, colonelul îl invită să ia o gustare înainte de a pleca. Eduard acceptă această ofertă.

— Conversaţia guvernatorului era aceea a unui nobil veritabil de provincie ; dar el evita, cu cea mai mare grijă, de a spune cel mai mîc cuvânt, asupra operaţiunilor războiului şi a situaţiei politice a ţării. După masă, el se ridică, ură lui Eduard o bună călătorie şi îi zise că auzind de la servitorul său că bagajele lui fuseseră expediate înainte, e'l şi-ia luat libertatea de a ordona să i se prepare lenjeria de care putea să aibă nevoie până când ar fi fost el pus în posesia alor sale.

— Waverley îi mulţumi de această atenţie, apoi coborî în curte, încălecă pe un cal pe care îl ţinea un soldat şi ieşi din castel, escortat de douăzeci de cavaleri a căror uniformă — roşu şi albastru, imitaţie a celei a vânătorilor din Franţa, era departe de a fi completă şi dădea un aer stângaci celor care o purtau.

— Comandantul acestui' detaşament călărea un superb cal de vânătoare. în ciuda uniformei sale, Waverley

— recunoscu în el o veche cunoştinţă, Domnul Falooner de Balma-Whapple.

— Locotenentul, om în vârstă, avea aerul unui vânător şi unui bon-vivant, dar era de un grad mai ridicat în societate, şi trăsăturile lui vulgare arătau obiceiul lipsei de temperanţă.

— Waverley remarcă acest personaj, care, din timp in timp, venea şi mergea lângă el şi spera să obţină câteva informaţii, sau, cel puţin să risipească puţin plictiseala dramului;, vorbind cu el.

— Iată o seară frumoasă, Domnule, îi zise el.

— O ! da. Domnule, o noapte tare frumoasă, răspunse locotenentul.

— Şi ar părea că recolta o să fie bună, relaă Waverley continuându-şi atacul.

— Da, se vor strânge în mod îmbelşugat orzurile, dar fermierii şi negustorii de grâne vor avea grijă să menţină vechile preţuri, pe socoteala acelora care au cai de hrănit.

— Sunteţi poate caporal de marină, Domnule ?

— Da, caporal de marină, locotenent, maestru de manej, răspunse ofiţerul ***factotum.***

— Şi dacă aceasta nu înseamnează că-mi iaa prea mare libertate, Domnule, aş putea să vă întreb unde mergem acum ?

— Să facem o treabă de nebuni, după cât mă tem eu.

— •— în acest caz, — zise Waverley hotărât să nu economisească complimentele, — aş fi crezut că un personaj ca d-stră nu s-ar fi găsit la drum.

— Adevărat, foarte adevărat, Domnule, este că lairdul mi-a cumpărat toţi aceşti aai spre a-i călări trapa lui, convenind să le plătească după preţ şi după impre-

— j urări ; dar el n-ave a o centimă bani în mână şi ştiam că domeniul său era grevat în aşa fel de datorii că cecul lui nu valora nici un farthing. în acelaşi timp trebuia să plătesc pe negustorii mei la Saint-Martm. Aturtci, lairdul oferindu-mi, cu generozitate, gradul de locotenent m-am gândit că nu aveam nimic mai bun de făcut pentru a fi plătit, decât să plec eu însumi cu el ; şi puteţi să judecaţi singur, Domnule, trebuind toată viaţa să vând căpestre, ideea de a alerga după riscul de a fi spânzurat nu-mi face mare frică.

— Slujba militară, nu este, deci, profesiunea d-voastră ?

— Nu, slavă Domnului !, — răspunse bravul partizan, — eu sunt Jaime Jinker şi am fosit întotdeauna negustor de cai, domnule. Sunteţi un om cumsecade, domnule, şi trebuie să vă pricepeţi la cai ; iată acest blând animal pe care îl încalecă Balmawhapple ; eu i l-am vândut.

— Waverley aştepta cu nerăbdare ocazia de a scoaite de la ei informaţii mai interesante, când căpitanul îşi. opri calul până ce se găsi pe aceeaşi linie cu geambaşul genealogist şi fără să aibe aerul de-a da atenţie lui Eduard.

— Eu credeam, locotenente, — zise el, — că s-a interzis în mod expres ca cineva să vorbească prizonierului.

— Geambaşul lăsă capul şi merse să se aşeze în rândul ariergărzii.

— Waverley se văzu, deci, încă odată, redus la tăcere prevăzând că dacă ar fi căutat din nou să lege conversaţie cu un individ oarecare din detaşament, el n-ar fi făcut decât să furnizeze lui Balmawhapple ocazia pe care o dorea de a face să uzeze, cu obrăznicie, de autoritatea cu care era învestit.

—

— După două ore, detaşamentul se găsea lângă castelul de Stirling pe crenelurile căruia fâlfâia drapelul uniunii din care soarele în apus făcea să reiasă culorile. Pentru a scurta drumul, şi poate pentru a-şi arăta importanţa, insultând garnizoana engleză, Balmavapple, întorcându-se puţin către dreapta, traversă parcul regal care înconjură baza stâncii pe vârful căreia este situată fortăreaţa, apoi făcu să sune o fanfară şi desfăşură steagul. Această insultă făcu, probabil, senzaţie; căci în timp ce cavalcada fu destul de departe de bateria din sud, pentru a permite să fixezi un tun contra ei, flacăra ieşi dintr-una din gurile de tun care erau pe stâncă şi înainte ca cineva să fi putut auzi tunetul, o ghiulea mică trecu fluierând deasupra capului căpitanului şi se îngropă la câţiva paşi distanţă acoperind pe căpitan de praf. N-a mai fost nevoie să se comande cavalerilor ca să-şi iuţească pasul; fiecare se supunea impulsiunii momentului şi oaii Domnului Jinker avură ocazia de a dovedi iuţeala lor. Galopând cu mai multă ardoare decât regularitate, ei nu reluară trapul, decât îndată ce o înălţime aşezată între ei şi castelul din Stirling îi pusese la adăpostul proiectilelor,

— Detaşamentul se opri la Falkirk pentru a petrece noaptea. A doua zi, în zorii zilei, el reîncăleeă pe cal şi luă drumul Edinburgului.

— Pe măsură ce cavalerii se apropiau de capitala Scoţiei, străbătând o ţară deschisă şi bine cultivată, sunetele războiului începeau să se facă auzite. Zgomotul tunului care urla la intervale învăţă pe Waverley că opera de distrugere era începută. Balmawapple, el însuşi, părea că vrea să ia nişte preoauţiuni : el trimise un detaşament în avangardă, făcu să se pună restul

soldaţilor în destulă bună ordine şi înaintă, mândru,

— până la o înălţime de unde se distingea Edinburgul, desfăşurându-se în lungul colinei care coboară spre răsărit de Castel. Determinat la prudenţă de către canonada care acum producea turburare, el făcu o lungă întoarcere către sud, aşa fel ca să se ţină în afară de linia tunului şi se apropie de vechiul palat al Holy-Rodd-ului fără să fi intrat în oraş. El aşeză, atunci, oamenii săi, în faţa acestui venerabil edificiu şi încredinţă pe Waverley sub garda câtorva munteni care îl conduseră în interiorul palatului.

— CAPITOLUL VII

— La Holy-Road

— O mare galerie joasă şi rău proporţionată servea de sală .a gărzilor sau de vestibul pentru apartamentele pe care aventurosul Charles-Eduard le ocupa atunci în palatul strămoşilor săi.

— Ofiţeri purtând costumul, unii de munteni, alţii de câmpie, treceau în grabă sau rămâneau în această cameră, ca pentru a aştepta ordine. Secretarii erau ocupaţi cu scrisul paşapoartelor, şi rapoartelor.

— Toţi păreau. ocupaţi şi aferaţi de câte un obiect important. Lăsat într-un colţ, fără ca nimeni să-l bage în seamă, Waverley căzu pe gânduri şi aşteptă, nu fără oarecare îngrijorare criza destinului său, care părea a se apropia cu repeziciune.

— în timp ce el se cufunda în gândurile sale,, atingerea unui cojoc scoţian se auzi în spatele l>ui şi o mână prietenă îi atinse umărul. Waverley, întorcându-se, recunoscu pe Fergus Mac-Ivor.

— Fii bine venit în palatul de la Holy-Rood, dat, în fine, suveranului său legitim, strigă şeful muntenilor. Nu v-am spus că noi vom reuşi şi că d-stră veţi cădea în mâinile filistenilor dacă ne părăsiţi ?

—

— Dragă Fergus, — zise Waverley luându-i mâna, — e multă vreme de când n-am auzit vocea unui prieten. Urate este Flora ?

— Asistă, triumfătoare, la succesul nostru.

— Aici ?

— Aici... în această vilă cel puţin, şi vei vedea-o ; dar trebuie mai întâi să te prezint unui prieten la care te gândeşti puţin şi care mi-a cerat adesea noutăţi despre dumneata.

— îi luă de braţ, îl duse în afară sălii de gardă şi, înainte ca Waverley să fi ştiut că era condus, se găsi într-o sală de audienţe aranjată cu intenţia de a-i da o înfăţişare de salon regal.

— Un tânăr ou părul blond, distins prin demnitatea ţinutei sale şi nobila expresie a trăsăturilor sale regulate, ieşi dintr-un cerc de şefi munteni care îl înconjurau şi făcu câţiva paşi înainte. O stea de aur strălucea pe pieptul său şi o jartieră brodată îi înconjura genunchiul.

— Alteţa Voastră regală — zise Fergus înclinându-se adânc — să binevoiască a-mi permite să-i prezint...

— Descendentul uneia din cele mai vechi; şi mai loiale familii din Englitera, — termină tânărul cavaler.

— Vă rog să mă scuzaţi, dragul meu Fergus, dacă vă întrerup, dar nu e nevoie de maestru de ceremonii pentru a prezenta un Waverley ,1a un Stuart.

— La aceste cuvinte, el întinse mâna cu cea mai mare curtoazie eroului nostru.

— Sunt supărat să aflu, domnule Waverley, că, în împrejurări explicate rău până în prezent, ai fost supus la un fel de constrângere de către unii din partizanii noştri, în comitatul de Perth şi în timpul drumului ; dar

— noi ne găsim înitr-o astfel de situaţie că abia «ne mai cunoaştem (prietenii şi chiar în momentul acesta eu nu ştiu dacă trebuie să mă laud de a număra pe domnul Waverley în rândul alor mei. N-aş avea nici o îndoială asupra acestui punct dacă aş putea să mă raportez la această proclamaţiune publicată de prieteni, a «lectorului de Hanovra şi în care ei numesc pe M. Waverley printre nobilii care, ca preţ.al fidelităţii lor faţă de suveranul lor legitim, sunt ameninţaţi cu supliciul de înaltă trădare. Dar eu nu cred că ne trebuie :partizani decât cu afecţiune şi cu convingere. Dacă domnul Waverley doreşte să-şi 'continue voiajul către sud sau să ajungă din urmă trupele electorului de Hanovra, el va avea de la mine un paşaport şi libertatea de a pleca. Dacă, din contră, — continuă Charles Eduard, — Domnul Waverley s-ar hotărî să îmbrăţişeze o cauză care nu se recomandă decât prin justiţia ei şi a urma pe un prinţ care se încrede în dragostea poporului său pentru a ocupa tronul părinţilor săi, sau a muri în această nobilă întreprindere, eu îi voi spune numai că va găsi asociaţi demni de el şi un stăpân, care (poate fi[1] nenorocit, dar care, sper, nu va fi niciodată ingrat.

— Waverley fu atins până în fundul inimii de aceste vorbe binevoitoare. Fiind astfel solicitat de un prinţ ale cărui persoană, maniere şi curaj răspundeau aşa de bine ideii pe care şi-o făcea el de un erou de roman, a fi lăudat de acest prinţ, în vechile apartamente ale palatului părinţilor săi, recucerit prin această sabie pe care o trăgea deja din teacă pentru alte victorii asta era destul pentru a-i aduce, în proprii săi ochi, demnitatea şi importanţa pe

care el o credea pierdută. Lepădat, calomniat şi amenin-ţat de partidul celălalt, era în mod irezistibil atras de cauza pe care prejudecăţile educaţiei şi principiile politice ale familiei sale i le recomandase drept cele mai juste. Fără

— a se codi, el căzu la picioarele lui Charles Eduard şi îşi înfcredinţă inima şi sabia apărării drepturilor sale.

— Prinţul se grăbi a-1 înţelege şi îl strânse în braţele sale cu o expresie de recunoştinţă iubitoare. El mulţumi* de asemenea, de mai multe ori, lui Fergus Mac-Ivor pentru a-i fi adus un astfel de partizan şi prezentă pe Waverley diferiţilor seniori, şefi şi ofiţeri prezenţi, ca pe un tânăr nobil plin de viitor.

— Domnule Waverley, — îi zise el, — a-stră aţi fost atât de lungă vreme lipsit de noutăţi, pe care încă nu le ştiţi, presupun, privind particularităţile importante ale poziţiei mele actuale. în acelaşi timp a trebuit să auziţi vorbindu-se de debarcarea mea în districtul îndepărtat al Moidar-ului, cu şapte oameni numai, şi de numeroşi şefi de trib al căror entuziasm şi fidelitate a>u pus, deodată, un aventurier izoilat în capul unei armate viteze. Va trebui, de asemenea, să fi laflat că, comandantul şef al trupelor electorului de Hanovra, Sir John Cape, înainta în munţi în fruntea unei armate numeroase şi bine echipate, cu intenţia de a ne învinge. Dar curajul lui cedă îndată ce noi ajunserăm la mai puţin de trei leghe unul de altul, în aşa fel că ne scăpă şi se îndreptă către nord pe Aberdeen, lăsând câmpiile descoperite şi fără apărare. Pentru a nu pierde o ocazie atât de favorabilă, feu mergeam pe 'această cale principală, urmărind în faţa mea două regimente de cavalerie ale lui Gardiner şi Hamilton, care ameninţaseră de â tăia ân bucăţi pe orice muntean care ar fi îndrăznit să treacă fortul de la Stirling. în timp ce magistraţii şi cetăţenii Edinburgului se sfătuiau între ei pentru a şti dacă trebuiau să apere sau să predea, prietenul meu bun, Sochiel, le economisi osteneala, intrând în zidurile lor cu cinci sute de cameroni.

—

— Totul merge, deci, bine, până aici. Dar, în timpul acesta, aerul tare din Aberdeen fortifica nervii lui John Cape, viteazul general ce se îmbarcase pentru Dunbar, şi debarcase ieri seară, — ştire certă pe care am primit-o. Planul lui trebuia să fie, fără nici o îndoială, acela de a merge contra noastră, pentru a-şi recuceri Capitala. Or, siunt două păreri în consiliul meu de război : una susţine că din cauza inferiorităţii! noastre ca număr, în disciplină şi în aprovizionări militare, să nu mai vorbim de lipsa noastră absolută de artilerie şi de slăbiciunea cavaleriei noastre ; ţelul nostru cel mai sigur este să cucerim munţii şi să ducem războiul până ce ni se vor trimite ajutoare din Franţa şi, toate triburile au luat armele în favoarea noastră. Părerea contrară este că o mişcare retrogradă, în împrejurările în care ne găsim, n-ar putea lipsi de a discredita trupele şi întreprinderea noastră şi, departe de a ne aduce noi partizani, ar avea ca efect descurajarea celor care sunt, deja, angajaţi sub steagul nostru.

— Pentru ca dv. să oraupaţi un rang demn de numele dv., — urmă prinţul, — permiteţi-mi să înlocuiesc brevetul de căpitan de oare aţi fost deposedat, prin acela de maior în serviciul meu şi, aşteptând ca să puteţi fi ataşat ia un regiment, veţi ocupa, pe lângă mine, locul de aghiotant.

— Alteţa Voastră Regală mă va ierta, — răspunse Waverley — doresc să nu primesc nici un grad, înainte de a mă găsi într-un loc unde să pot ridica un corp de oaste destul de numeros şi să mă aşez în fruntea lui pentru a mă face util Alteţei Voastre Regale. De aici încolo, sper că îmi veţi permite să servesc în calitate de voluntar, sub

ordinele prietenului meu Fergus Mac-Ivor.

—

— Cel puţin, — îi zise prinţul, desigur, încântat de acest răspuns, — îmi veţi da voie să-mi fac plăcerea de a vă înarma în felul muntenilor.

— Şi scoţând de la centură o sabie al cărei ascuţiş era de o factură bogată şi curioasă, zise :

— Această armă a fost un fel de mobilă ereditară în familia noastră ; dar, sunt conVins pe deplin că o remit în mâini mai bune ca ale mele. Colonel Mac-Ivor, ai, fără îndoială, multe de spus prietenului d-tale. Nu te voi lipsi, deci, multă vreme de plăcerea de a vorbi cu el. Nu uitaţi că vă aştept şi pe unul şi pe celălalt, în seara aceasta ; va fi, poate, ultima seară de care vom profita în acest palat şi, cum noi plecăm pe câmpul de onoare cu bună cunoştinţă, vom petrece în veselie ajunul luptei.

— Primind astfel permisiunea de a se retrage, Mac-Ivor şi Waverley ieşiră din sala de audienţe.

— Cum îl găsiţi ? — zise Fergus către amicul său, coborând marea scară de piatră.

— Este un prinţ, pentru care e dulce şi să trăieşti şi să mori, — răspunse Waverley, cu entuziasm.

— Ştiam că ai să gândeşti astfel îndată ce-1 vei vedea, eu aş fi vrut ca asta să se fi petrecut mai degrabă, dar accidentul suferit de dv., în lupta aceea a fost o piedică. în acelaşi timp, are şi el slăbiciunile lui, sau, mai degrabă, el are un joc greu de jucat şi ofiţerii irlandezi, pe care îi are mereu în jurul lui sunt nişte proşti consilieri. Mă veţi crede ? Eu am fost obligat să nu-mi iau, pentru moment, titlul meu de conte de teama de a nu le provoca gelozia şi dv. aţi avut dreptate, Eduard, când aţi refuzat locul de aghiotant pe care, prinţul voia să vi-1 dea. Sunt, tot aşa, surprins că v-a oferit gradul de maior, când ştie că, cutare nobil care nu-i poate aduce o sută cincizeci de oameni, e abia mulţumit de titlul de loco-

tenent-colonel... Dar, acum trebuie să vă facem să

— îmbrăcaţi alt costum nou, pentru seara asta ; căci, sincer vorbindu-vă, ţinuta d-voastră nu este de prezentat ia curte.

— Este adevărat, — zise Waverley,, aruncând o privire peste hainele sale pline de noroi şi de praf, — de la despărţirea noastră, eu n-am schimbat haina mea de vânătoare, ceea ce dv ştiţi, de altfel ca şi mine.

— Noi suntem atât de ocupaţi, mai întâi, de proiectul de a da o bătaie Copei şi, după aceea, suntem ocupaţi cu operaţiunile noastre în părţile de jos, că tot ce puteam să fac fu să dau la cei pe care i-am lăsat în comitatul Perth, instrucţiuni pentru a vă apăra şi a vă proteja, dacă s-ar întâmpla ceva. Dar, povestiţi-mi d-voastră înşivă aventurile dv.

— Waverley făcu înşiruirea întâmplărilor pe care lectorul le cunoaşte deja şi Fergus le ascultă cu mare atenţiune.

— Este evident, — îi zise el, — că dv. aţi fost sub paza lui Donald Bean Lean. Trebuie să ştiţi că îndată ce m-am dus, în fruntea grupului meu pentru a-1 întâlni pe prinţul, eu am însărcinat pe acest Donald cu un serviciu oarecare, după care el trebuia să mă întâlnească cu toate forţele sale, pe care le putea pune pe picioare.

— Dar, în loc să mi se supună, demnul om, gândi că e mai nimerit să facă războiul pe propria lui socoteală. A bătut ţara, jefuind, fără distincţie, prieteni şi duşmani, sub pretextul de a mări impozitul, având când aerul de a lucra după ordinele mele, când, mişcându-se, în numele lui. Pe onoarea mea, dacă revăd stânca de la Benmore, aş fi tentat să spânzur pe acest caraghios. Eu recunosc, în mod particular, mâna lui în modul cum aţi fost urmărit de acest ticălos fanatic, Gilfillan şi, nu mă îndoiesc deloc că n-ar fi fost el Donald, el însuşi, care juca rolul

— colportorului ;■ dar n-aş putea concepe, cum n-a cerut de la dv., un preţ de răscumpărare, în sfârşit, cum n-a tras partea lui într-un fel sau altul, din captivitatea d-voâs-
— tră.'

— Când şi cum aţi luat cunoştinţă de pierderea libertăţii mele ? — întrebă Waverley.

— De la prinţul, care se informa în cel mai mic detaliu de tot ce vă privea. El mi-a spus că eraţi atunci în paza unui detaşament din ale noastre, de la nord ; şi, cerându-mi părerea de modul cum trebuia să dispună de dv,. l-am rugat să ordone să fiţi adus aici ca prizonier de război.

— Aţi putea dv., dragă Fergus, să-mi daţi noutăţi despre Flora ?

— Tot ceea ce aş putea să zic este că e sănătoasă şi că locuieşte, pentru prezent, la una din rudele noastre din acest oraş. N-o putem vedea, deloc, decât dispară la balul şi concertul care trebuie să aibă loc pentru a-1 distra pe prinţ, pentru că n-a vrut să vină ca să te salute la plecarea de aici şi eu nu aş fi vrut s-o supăr cerându-i să vă primească în dimineaţa aceasta ; ceea ce ar fi însemnat, poate, nu numai a face un demers inutil, ci încă riscam de a nu o vedea nici diseară.

— Aci ajunseseră cu convorbirea, când Waverley auzi, în curte, sub fereastră, o voce care îi era bine cunoscută.

— Vă declar, demnul meu prieten, — zicea această voce, — că este o părăsire totală a disciplinei militare — şi dacă n-aţi fi, într-un anumit fel, un novice, conduita dv. ar merita cele mai grave, reproşuri. Un prizonier de război nu trebuie să fie, în nici un caz, tratat ca un criminal de drept comun.

— Eduard coborî imediat pentru a prezenta omagiile sale demnului baron de Bradwardine. Uniforma cu care

— acesta era îmbrăcat : haină albastră galonată cu aur, vestă purpurie, pantaloni scurţi, cizme enorme, părea a accentua talia sa mare; sentimentul autorităţii sale militare crescuse în aceeaşi proporţie importanţa manierelor sale.

— El primi pe Waverley cu bunăvoinţa lui obişnuită şi prima lui manifestare fu aceea de a-i cere cu o curiozitate îngrijorată explicaţia împrejurărilor care îl făcuse să-şi piardă gradul său de căpitan din regimentul lui Gerdiner. Nu, — zise el, — pentru că ar fi fost cea mai mică teamă că tânărul său prieten ar fi meritat tratamentul, nedemn, pe care guvernământul i-1 aplicase, ci pentru că lui i se părea drept şi convenabil ca baronul de Brandwardine, ca om de rang mare şi demn de încredere să fi fost în stare de a respinge orice fel de calomnie contra moştenitorului de Weverley-Honour, pe care putea, în baza atâtor titluri, să-l privească cum ar privi pe propriul său fiu.

— Fergus Mac-Ivor, care îi ajunse, făcu baronului o istorisire rapidă asupra aventurilor lui Waverley şi o termină prin descrierea frumoasei primiri lăudabile ce îi făcuse tânărul Cavaler. Baronul ascultă în tăcere, apoi, când Fergus încetase de a vorbi, el luă mâna lui Eduard şi o strânse cordial, pentru a-1 felicita de a fi intrat în serviciile prinţului său legitim.

— Waverley ceru noutăţi despre miss Bradwardine şi, află că ea venise la Edinburg, cu Flora Mac-Ivor, smb escorta unui detaşament din grupul lui Fergus.

— Eu v-aş propune, — continuă baronul, — de a veni până la mine acasă ; dar Alteţa Sa Regală m-a însărcinat să mă duc pe câmpul de luptă al armatei, noastre, spre a vedea dacă oamenii noştri îşi fac bagajele, spre a putea să pornim în marş, mâine.

—

— Asta vom face repede cea mai mare parte dintre noi, — observă Fergus, râzând.

— Iţi cer iertare, colonel Mac-Ivor, nu aşa de repede pare că gândeşti. Eu ştiam că mulţi din oamenii noştri au avut grija de a părăsi munţii lor, uşuraţi de bagaje şi fără încurcătură ; dar eu n-aş şti să vă detailez toate mobilele inutile cu carp s-au' încărcat în timpul drumului. Am văzut pe unul ducând o oglindă mare.

— Dar, eu mă distrez flecărind cu doi tineri, în timp ce datoria mă cheamă în Parcul Regelui.

— Sper, — îi zise Fergus, — că veţi veni să cinăm cu toţii, când că reîntoarceţi. Cu toate că ştiu la nevoie, să trăiesc ca un muntean, vă asigur, baroane, că îmi amin - tesc de educaţia primită la Paris şi că înţeleg la perfecţiune ***arta de a trăi bine.***

— Cine dracu ar putea să se îndoiască, — zise baronul râzând, — Foarte bine ; vă voi ajunge la ora trei,

— . dacă masa poate să aştepte atâta.

— Spunând acestea, îşi luă bună-ziua de la cei doi prieteni şi plecă să se achite de misiune.

— Câteva ore mai târziu, Evan Dhu, devenit sublocotenent de marină Mac-Combich, plecă, din ordinul lui Fergus, spre câmpul de luptă al muntenilor, unde îl chemau datoriile sale. Judecătorul Macweheeble, pe care baronul de Bardwardine îl luase cu el, se retrase pentru a termina, în cine ştie ce cabaret, digestia cinei sale şi Waverley se duse cu Fergus şi baronul la palatul de Holly-Roodj

— Pe drum, baronul luă în râs pe eroul nostru pentru buna înfăţişare ce i-o dădea noul costum cu care Mac-Ivor îl pusese să se îmbrace.

— Abia ajuns în salonul palatului, Eduard zări pe Flora sfând lângă Rosa Bradwardine. Intr-un cerc unde nu lip-

seau frumuseţile elegante, ele atrăseseră atenţia aproape

— generală, fiind, cu certitudine, două din cele mai frumoase femei ale societăţii. Prinţul se ocupa mult de ele, mai ales de Floră cu care dansă în mai multe rânduri.

— îndată ce mişcarea generală, care urmă sfârşitului dansului permise, Eduard urmă pe Fergus în locul unde miss Mac-Ivor era aşezată.

— Flora, păru puţin emoţionată la apropierea lui Waverley.

— Sora mea, — zise Fergus, — îţi recomand un fiu adoptiv al lui Ivor.

— Şi eu îl primesc aşa cum primeşti un al doilea frate, răspunse Flora, apăsând pe cuvântul „frate* ca şi când ar fi vrut să lase a se înţelege că niciodată n-ar putea fi pentru el altceva, decât o soră.

— Eduard se opri, salută, îşi muşcă buzele. Această primire îi era atât de penibilă că obrajii i se acoperiră de paloare,

— Dumnezeule mare !, — strigă miss Rose, încă nu **e** restabilit !

— Aceste cuvinte pe care le pronunţă cu multă atenţie fură auzite chiar de Cavaler, de el însuşi. El se apropie cu grabă de Waverley, îl luă de mână, îl întrebă cu bunătate asupra sănătăţii sale şi adăugă că dorea să-i vorbească. Printr-un efort puternic al voinţei sale, tânărul ofiţer îl urmă în linişte pe Cavaler într-un colţ retras al apartamentului, şi avură amândoi o lungă convorbire, în urma căreia se hotărî să acţioneze aşa fel ca Flora să simtă că el nu era om ce se lasă copleşit de un refuz prin care, vanitatea lui îi şoptea că ea pierdea poate tot atât, cât el.

—

— CAPITOLUL VIII

— O întâlnire fericita

— Era târziu în acea seară, când Waverley se întoarse acasă şi nu întârzie să cadă într-un somn adânc, până în momentul când Callum Beg veni şi îl trezi.

— Excelenţa Voastră — îi zise el, —- nu vrea să se scoale ? Vich Ian-Vor şi cu prinţul au plecat în Parcul Regelui şi este, în' dimineaţa aceasta, multă lume în picioare, care va fi dusă pe ale altora, înainte de a se lăsa noaptea.

— Waverley se sculă imediat şi, cu asistenţa lui Callum, ajustă în mod convenabil costumul său de tartan.

— Callum îi anunţă de asemenea că valiza lui, sosită de la Doune, fusese pusă din nou pe cariote, cu cele de la Vich Ian-Vor.

— El se gândi îndată la pachetul misterios al fetei din cavernă, dar nu era, acum, momentul de a-şi satisface curiozitatea.

— Callum, — zise el, de unde aş putea lua un cal ?

— Vich Ian Vohr merge pe jos în fruntea trupei sale, cu scutul pe umărul său ; trebuie să faceţi ca el.

— Şi o s-o fac, Callum.

— Ajuns în plin câmp la ieşirea din murdarele mahalale ale metropolei Scoţiei, Waverley se simţi mai dispus şi mai sprinten ; el reflectă cu sânge rece la evenimentele din ajun şi la cele care aveau să se petreacă în cursul acestei zile.

—

— Când urcă o mică înălţime pietroasă care se numea colina Sfântului Leonard, el văzu în Parcul Regelui, armata muntenilor care, în momentul pornirii la drum, se ridica cu tumult şi mişcări neregulate de trupe rău disciplinate.

— Specia de amestecătură confuză ce provenea din precipitările cu care diversele triburi se aranjau sub steagurile lor, oferea, prin ea însăşi, un spectacol amuzant şi plin de viaţă. Ei nu aveau nici un fel de corturi de ridicat, căci dormiseră sub cerul liber, cu toate că toamna era înaintată şi nopţile începuseră a fi reci. O vreme oarecare, pe când ei se puneau în ordine, se văzu o furnicare stranie de tartane plutitoare, de penaje schimbătoare şi de steaguri întinse.

— în fine, această mulţime agitată se reuni într-o coloană, sobră, îngustă şi de o mare lungime, care se întindea de la un capăt la altul al văii. în capul coloanei era arborat drapelul Cavalerului, împodobit cu o cruce roşie pe fond alb, cu deviza : „Tandem Triumphans". Cavaleria, puţin numeroasă şi compusă în mare parte de nobili, din pământurile-de-jos, de servitorii lor şi deţinănătorii de pământuri, formau avangarda armatei şi drapelele fiecărui corp se întindeau, înălţându-se, până la limita extremă a orizontului.

— Acei care mergeau în fruntea fiecărui trib erau înarmaţi cu săbii, scuturi şi puşti ; cea mai mare parte din ei aveau, în plus, pistoale de oţel şi toţi purtau pumnale ; erau nobilii, adică, rude ale şefilor, cine ştie de al câtelea grad, care aveau un titlu imediat în sprijinul lor şi protecţia acestora.

— în rândurile ce urmau, se găseau indivizi de un ordin inferior, ţăranii de la munte, care nu sufereau totuşi să li se dea acest nume şi, care pretindeau, de obicei, a fi de o origine mai veche ca stăpânii pe care îi serveau ; ei

— «rău rău echipaţi, mai rău înarmaţi, pe jumătate goi ; iar aspectul lor era din cele mai mizerabile.

— Unul era prevăzut cu o secure sau cu o sabie fără teacă, altul cu o puşcă fără cocoş sau cu o lamă de coasă prinsă la capătul unei prăjini, unii nu aveau decât pumnale şi bastoane sau pari rupţi din garduri. Aerul sălbatec al aceştor oameni, barba lor şi părul neglijate, mina lor de bandiţi provocau surpriza lecuitorilor pământurilor-de-jos, inspirându-le teroarea.

— în timp ce Waverley mergea în lungul coloanei încă •staţionară, un tun de fier, singurul pe care îl poseda armata care premedita o revoluţie aşa de importantă, dădu tm semn de pornire.

— Cavalerul mărturisise dorinţa de a renunţa la această piesă inutilă, de artilerie, dar şefii de triburi îl rugară cu insistenţă să-i lase s-o ia cu ei, pretinzând că prejudecăţile muntenilor, puţin obişnuiţi cu artileria, vor acorda tunului o importanţă absurdă, căci, ei credeau această piesă destinată să le asigure victoria.

— Tunul fu, deci, încredinţat la doi sau trei artilerişti francezi şi tras de poney de munte ; dar, nu se serviră de «1, decât ca semnal.

— Abia tunul făcuse să i se audă vocea, că toată linia se zgudui. Din aceste batalioane în mers, porni un formidabil strigăt de bucurie, în curând înnăbuşit de sunetele ascuţite ale cimpoiului şi zgomotul mersului apăsător de atâţia oameni în mişcare. Steagurile fâlfâiau şi cavalerii se grăbiră să meargă spre a-şi ocupa locurile în avantgardă unde se detaşară pentru a merge să recunoască poziţia inamicului şi a da socoteala.

— Mai mulţi dintre ei îl cunoşteau personal şi fură încântaţi de a-1 vedea purtând costumul ţării lor şi al tribului. Cât despre Fergus, el înafintă spre a-1 îmbrăţişa şi a-i ura, cu afecţiune, bun venit.

—

— Când Waverley ajunse partea coloanei, pe care o ocu-* pau copiii lui Mac-Ivor, aceştia se opriră, se strânseră în batalion şi îl primiră cu aclamaţiile cele mai entuziaste.

— Ea ieşirea din satul Duddington, armata urmă câtva timp drumul mare care duce de la Edinburg la Hadington. După ce au traversat Esk-ul la Musselburgh, eâ părăsi câmpia care se întinde spre mare şi, întorcându-se pentru a înainta mai mult în interior, ea ocupă înălţimea de Carberry-Hill, de unde se putea, cu uşurinţă, supraveghea mişcările inamicului.

— în timp ce ei erau în această poziţie, un mesager sosi în grabă pentru a înmâna lui Mac-Ivor, ordinul de a se duce lângă prinţ, adăugând că avanposturile lor avuseseră o hărţuială cu o parte din cavaleria engleză şi că baronul Bradwardine prinsese nişte prizonieri.

— Waverley care ieşise din rânduri pentru a-şi satisface curiozitatea, zări, curând,- cinci sau şase cavaleri acoperiţi de praf, care veneau în mare galop, ca să înştiinţeze că inamicul era în plin marş către vest, în lungul mării, înaintând puţin, urechea lui fu izbită de accente plângătoare ce ieşeau dintr-o baracă. El se apropie şi auzi o voce, care, întreruptă de durere, căuta să repete rugăciunea ,1a Dumnezeu, în dialectul ţării ei, natale. Vocea nenorocirii găsea întotdeauna un ecou în inima eroului nostru ; iată, deci, în această cocioabă şi în mijlocul întunericului care stăpânea, el putu abia să distingă o formă omenească înfăşurată într-o manta de Cavalerist.

— —* în numele cerului, •— gemu un om întins pe pământ — înduraţi-vă şi daţi-mi o picătură ■ de apă ■!

— Da, o s-o ai, — răspunse Waverley, luându-1 ÎK braţe şi ducându-1 către intrarea în baracă. Acolo,, acuma bea, — îi zise el apropiind un vas de buzele- lui.

—

— Mi se pare că eu cunosc această voce, zise nenorocitul. Şi, privind cu uimire, costumul lui Eduard :

— Nu, — adăugă el, •— nu este tânărul ***squire.***

— Astfel, era zugrăvit, de obicei, Eduard, în domeniile

— lui Waverley-Honour. Vocea pe care o auzise îl făcu să tresară şi deşteptă în inima lui o mie de amintiri care 'făcuseră să nască în parte accentele bine cunoscute ale ţării sale natale.

— Hughton, — strigă el, contemplând trăsăturile pe care o moarte apropiată le desfigura deja. Dragul meu Hughton, eşti tu, cel pe care îl văd ?

— Ah, n-am sperat să am consolarea, înainte de moarte, de a auzi, încă, o voce engleză, — zise rănitul. Ei m-au lăsat aici pentru a muri sau a trăi, cum voi putea, când au văzut că eu nu vreau să le spun care este forţa regimentului nostru.

—;— Nu-ţi istovi suflarea vorbind ; eu plec să-ţi aduc un chirurg. i

— El văzu pe Mac-Ivor, sosind, de la cartierul general, unde asistase la un consiliu de război.; se grăbi să alerge la el.

— Noutăţi bune ! — strigă şeful : — în mai puţin de două ore vom avea încăierarea. Veniţi, Waverley.

— Un moment, vă rog ; acest sărac de prizonier e muribund, unde aş putea găsi un chirurg ?

— Unde vreţi să-l găsiţi ? Ştiţi că noi nu avem, în afară de cei doi sau trei francezi care, cred eu, nu sunt altceva decât, băieţi de prăvălie farmaceutică.

— Dar, acest rănit îşi va pierde tot sângele !

— Sărman drac ! — zise Fergus cu o mişcare de milă. Dar, aceasta va fi înaintea nopţii soarta a mii de oameni- Haide, vino !

— Nu pot, este fiul unui fermier al unchiului meu.

—

— Ah ! dacă e unul de ai d-voastră, trebuie să avem grijă ; vă voi trimite pe Callum Beg.

— Solicitudinea lui Waverley pentru rănit, departe de a-1 coborî în sufletul muntenilor, îi fu, dimpotrivă, favorabilă. Ei n-ar fi înţeles sentimentul de filantropie generală care pe el, l-ar fi făcut să dea aceleaşi îngrijiri oricui s-ar fi găsit în această crudă situaţie ; dar îndată ce auziseră că muribundul era un om din suita lui, conveniră, în unanimitate că purtarea lui Waverley era aceea a unui bun şi demn şef şi că el merita ataşamentul acestor oameni. După un sfert de oră, sărmanul cavalerist îşi dădu sufletul, rugând pe tânărul său stăpân de a avea grijă de bătrânul Ioh Houghton, tatăl lui, şi de mama sa, când se va întoarce la Waverley-Honour.

— Cu toate că muntenii făcuseră un drum rapid, soarele era aproape de asfinţit când ajunseră pe înălţimile dominatoare peste marea câmpie întinsă, care porneşte spre nord până la mare. Acolo sunt situate, la o distanţă considerabilă una de alta, satele Seaton, de Cockenjie şi Preston, cel mai important din toate trei.

— Drumul adânc ce conduce de-a lungul coastei la Edinburg traversează această câmpie în care pătrunde la ieşirea din Seaton şi de unde recapătă defileurile tanei ţări închise de jur împrejur. Generalul englez avusese două motive pentru a înainta pe acest drum, către capitala Scoţiei : întâi că era comodă pentru cavaleria lui şi, apoi, el gândea, probabil, că în felul acesta, ar fi întâlnit faţă în faţă pe muntenii porniţi din Edinburg în direcţia opusă. El se înşelase în socotelile lui, căci judecata sănătoasă a Cavalerului, ori a celor de părerea cărora asculta, lăsa trecerea directă, în întregime, liberă, pentru a ocupa cea mai mare poziţie pe care s-o domine şi s-o comande.

— îndată ce muntenii atinseră înălţimile, ei. se aranjară

în formaţie de luptă. Aproape, în aceeaşi clipă se văzu

— avangarda armatei engleze ieşind de printre arbori şi închizăturile Seaton-ului, cu intenţia de a ocupa câmpia care se întindea din munţi până la mare, spaţiul care separa cele două armate nefiind decât de vreo jumătate de milă.

— Waverley vedea în mod clar escadroanele de dragoni ieşind din defilee, unii după alţii, precedaţi de sentinelă, aranjându-se în linie pe câmpie. In urmă, trei sau patru regimente de infanterie mergeau în coloane deschise, când, la un semnal dat, făcură o mişcare neaşteptată şi deodată se aşezară astfel, în faţa muntenilor. O a doua forţă de artilerie şi un alt regiment de cavalerie care închideau acest drum lung luară poziţie pe flancul stâng al infanteriei, toată linia întoarsă către sud.

— în timp ce armata efectua aceste mişcări, muntenii desfăşurau aceeaşi ardoare să combată. Pe măsură ce formaţiunile soseau pe înălţimile din faţa inamicului, ele se aranjau în linie, aşa încât cele două armate se găsiră, în aceeaşi clipă, în ordine de bătaie. Atunci, muntenii scoaseră un strigăt puternic pe care îl repetară în urma lor ecourile văii. Trupele regulate răspunseră prin strigăte. de provocare şi traseră câteva ghiulele de tun asupra unui post înaintat al muntenilor.

— Cgle două armate erau una în faţa alteia ca doi gladiatori în arenă. înaintea liniilor, ofiţerii superiori şi statul-major al fiecăreia din ele se distingeau cu uşurinţă, cu binoclurile lor în mână, supraveghind mişcările trupelor respective, dând ordine şi primind rapoartele aghiotanţilor şi ofiţerilor de ordonanţă, care, alergând ca şi când soarta zilei ar fi depins de viteza cailor lor, dădeau o nouă viaţă acestui tablou.

— După un lung interval de aşteptare, Fergus şi un alt şef primiră ordinul de a trimite triburile asupra satului

— de Preston, pentru a ameninţa flancul drept al armatei lui Cope şi a-1 forţa să schimbe poziţia.

— Pentru a opri mersul acestui detaşament sau spre a-1 goni din acel loc, generalul englez făcu să înainteze două tunuri, susţinute de un corp considerabil de cavalerie. Dragonii se apropiară atât de mult, că Waverley recunoscu stindardul companiei pe care o comandase el, auzi trompetele şi ţimbalele în sunetele cărora mersese el, adesea ; el distinse, de asemenea cuvintele comandantului pronunţate în englezeşte şi recunoscu vocea ofiţerului comandant pentru care avusese altădată atâta respect. Plimbându-şi privirile în jurul lui, fu izbit de costumul şi de felul sălbatic al tovarăşilor actuali, pe care îi auzea exprimându-se într-o limbă dură şi necunoscută.

— Mare Dumnezeule ! — gândi el aruncându-şi privirea asupra costumului său, — sunt deci trădătorul ţării mele, dezertorul drapelului meu, duşmanul ţării mele natale ?

— în acest moment, vechiul său comandant, remarcabil prin talia sa mare şi prin aerul său marţial, se apropie pentru a recunoaşte terenul.

— Aş putea să-l ochesc acum, — spuse Callum apăsând cu precauţiune ţeava puştii sale pe peretele în dosul căruia era ascuns, la treizeci de stânjeni aproximativ.

— Eduard tremura ca şi când ar fi fost pe punctul de a vedea cum se comite un paricid, căci venerabilul păr alb şi fizionomia impozantă a veteranului îl chemară la respectul aproape filial pe care i-1 purtau toţi ofiţerii. Dar înainte de a fi putut striga : opreşte ! un bătrân muntean, care se afla lângă Callum, îi reţinu braţul.

— Economiseşte-ţi praful, — îi zise el, — ceasul lui n-a sosit încă ; dar să ia seama să se păzească mâine ! îi văd linţoliul pe piept.

—

— Cailum, ca o stâncă în alte privinţe, era foarte sensibil când era vorba de superstiţii. El păli şi îşi retrase mâna.

— Colonelul Gardiner, care nu se îndoia deloc de pericolul prin care trecea, întoarse calul şi merse încet spre a se aşeza în capul regimentului său. In timpul acesta manevrele de-o parte şi de alta luaseră prea mult timp, încât ziua fiind aproape de sfârşit, cele două armate se hctărâră să petreacă noaptea sub arme, în poziţiile lor respective.

— Nu vom face nimic în seara asta, — zise Fergus prietenului său Waverley. Ascultă : englezii îşi pun santinelele pentru la noapte.

— Strângându-şî pledurile, cei doi prieteni îşi făcură un culcuş cald şi comod pe care se întinseră şi nu întârziară să cadă într-un somn adânc.

— Câteva ore mai târziu au fost sculaţi pentru a fi înştiinţaţi că trebuie să meargă la prinţ. în timp ce alergau către locul unde Charles Eduard îşi petrecuse noaptea, ei auziră de departe orologiul satului sunând orele trei. Prinţul era deja înconjurat de ofiţerii săi principali şi de şefii de triburi. O grămadă de paie care îi servise de pat ii servi atunci de scaun. în clipa când Fergus intră în cerc, discuţia se termina.

— —[1] Curaj, bravii mei prieteni ! — zise cavalerul — si fiecare să se aşeze, pe câmpul de luptă, în capul trupei pe care o comandă. Un prieten fidel s-a oferit să ne ducă pe un drum strâmt şi întortocheat, dar practicabil, care, luând-o la dreapta noastră, traversează aceste terenuri mlăştinoase şi ne va pune în situaţia de a câştiga pământul ferm al câmpiei descoperite pe care se găsesc taberele duşmane. Această dificultate trecută, cerul şi săbiile voastre bune trebuie să facă restul.

—

— La- această propunere, fiecare şef se grăbi să-şi adune soldaţii şi o luară la drum. îndată ce, — după ce traversaseră, penibil, mlaştina, — tribul lui Ivor se apropie de pământul tare, se auzi o santinelă strigând :

— Cine merge acolo !

— Tăcere ! — zise Fergus — nimeni să nu răspundă, dacă ţine la viaţă. înainte !

— în momentul când muntenii liniştiţi începeau să-şi grăbească pasul, santinela descărcă carabina şi fugi. Câteva clipe după aceea, goarnele engleze dădură semnalul luptei generale.

— Nu era în planul muntenilor de ari surprinde pe duşman ; tot aşa nu se zăpăciră, aflând că el se ţinea după ei şi era gata să-i primească ; aceasta nu făcu decât să activeze dispoziţiile lor de luptă şi lucrul fu foarte simplu.

— Armata prinţului fu aranjată pe două linii, plecând din mlaştină şi întinzându-se către mare. Prima era destinată a hărţui pe inamic ; cea de a doua să formeze rezerva ; cavaleria, puţin numeroasă, pe care Charles Eduard o comanda în persoană, rămase între cele două linii de bătaie care începură să înainteze.

— Scoate-ţi pledul, Waverley ! — strigă Fergus, scoţânxiu-şi pe al său, înainte ca soarele să apară deasupra mării, vom avea mătase cu care vom înlocui tartanele nioastre.

— Din toate părţile, muntenii ne dezbrăcară de pledurile lor şi îşi pregătiră armele ; dar se făcu o tăcere de câteva clipe, în timpul cărora, descoperindu-şi capul, ei ridicară ochii la cer şi pronunţară o scurtă rugăciune. Punându-şi, după aceea, beretele pe frunte, reluară mersul, mai întâi cu pas uşor, apoi iuţind pasul pe măsură ce înaintau. In faţa lor se desfăşura armata engleză, flancată de ca-

valeria ei şi de artilerie.

—

— înainte, fii ai lui Ivor ! — strigă Fergus.

— Cavaleria engleză, care primise ordin de a hărţui pe munteni, trase o salvă de focuri din flintele ei ; cuprinsă apoi de o mare spaimă şi de panică, ea ezită, se opri, produse învălmăşeală şi fugi în mare galop. Artileriştii, părăsiţi de cavalerie se salvară după ce şi-au descărcat tunurile. Atunci muntenii, aruncând armele, scoaseră săbiile lor şi se repeziră la infanterie cu o furie nemaipomenită.

— în acest moment de teroare şi de confuzie, Waverley remarcă un ofiţer englez rămas singur şi fără sprijin lângă o gură de tun. Izbit de talia lui şi de aerul său marţial şi vrând să-l scape de la o moarte inevitabilă, el trecând prin rândurile războinicilor celor mai agili, îi strigă ofiţerului să fugă. Ofiţerul îi răspunse printr-o lovitură a săbiei sale care izbind greşit pavăza adversarului său, se rupse. Văzându-1, Dugald Mahony repezi în capul englezului securea lui grea de război, dar Waverley pară lovitura, salvând astfel viaţa ofiţerului, a cărui pază î-o încredinţă lui Dugald, impunându-i să-l trateze omeneşte şi să nu-1 dezbrace de haine.

— La dreapta Ini Eduard, învălmăşeala fu teribilă ; infanteria engleză cucerea, curajoasă, terenul; dar rândurile ei prea întinse fură pătrunse şi rupte în mai malte puncte de masele strânse ale triburilor. în lupta corp la corp care se urmă, natura armelor muntenilor, forţa lor extraordinară şi agilitatea lor, dădură o superioritate hotărâtă asupra oamenilor obişnuiţi să conteze în mod exclusiv pe ordine şi disciplină.

— Aruncând ochii peste această scenă de carnaj, Waverley zări pe colonelul Gardiner, părăsit de soldaţii săi, traversând câmpia în galop pentru a se duce să se aşeze în capul unui corpuleţ de infanterie care, ascuns după

peretele unui parc, continua o rezistenţă, tot atât de inu-

— tilă cât de disperată. El văzu că hainele lui ca şi şaua erau pline de sânge. A salva viaţa acestui om brav şi demn deveni, atunci, obiectul tuturor sforţărilor lui ; dar nu putu să fie decât martor la moartea lui. Muntenii, lacomi de jafuri, se înghesuiau în jurul lui şi înainte ca Eduard să fi putut face lumină în mijlocul lor, el văzu pe fostul lui comandant răsturnat de pe cal prirftr-o lovitură de coasă. Îndată ce Waverley se apropie de el, războinicul murind, păru a-1 recunoaşte ; el fixă asupra lui o privire de reproş amestecată cu tristeţe şi păru să facă un efort pentru a vorbi. Dar simţind că moartea se apropia, renunţă la această intervenţie, împreună mâinile ca pentru rugăciune şi muri.

— Strigăte de triumf răsunau pe toată câmpia, lupta se terminase ; bagajele, artileria, toate aprovizionările armatei engleze rămâneau în stăpânirea învingătorilor. Niciodată o victorie n-a fost mai completă.

— Prima grijă a lui Waverley imediat după bătălie fu aceea de a se duce la ofiţerul englez căruia îi salvase viaţa şi care era păzit, împreună cu numeroşii săi tovarăşi de nenorocire în casa unui nobil, nu departe de locul acţiunii.

— Intrând în camera unde erau deţinuţi prizonierii, Waverley recunoscu deodată pe cel pe care-1 căuta, nu numai din aerul de demnitate care îi era propriu lui, dar pentru că avea alături pe Dugald Mabony, care, cu: halebarda pe umeri nu-1 părăsise de când îi fusese încredinţat, ca şi când ar fi fost ţintuit lângă el. Înainta spre prizonier pentru a-i mărturisi cât dorea el să poată a-i face un oarecare serviciu care să îndulcească urâta lui nenorocire.

— Nu sunt deloc destul de novice în cariera armelor, — replică ofiţerul englez, — pentru a mă plânge

— de şansele războiului. N-am alt regret decât pe acela de a vedea, în sânul insulei noastre natale, scene atât de penibile ca acele la care am fost martor.

— încă o zi asemănătoare cu aceasta, — îi zise Eduard, — şi vă spun că adevărata cauză a regretelor d-stră nu va mai exista : totul va intra în ordine şi linişte. Prizonierul surâse şi dădu din cap.

— în poziţia în care mă găsesc, — zise el — eu simt că mi-ar fii greu să combat opinia d-stră.

— în acest moment Fergus se arătă în pragul uşii.

— Vino, Waverley, — zise el; — principele se calcă în seara aceasta la Pinkie-Hous. Trebuie să ne ducem, şi, am vrea să avem plăcerea de a asista la o ceremonie care promite să fie din cele mai interesante.

— Waverley !_ — strigă ofiţerul englez, cu o vie emoţie.. Să fiţi, oare, nepotul lui Sir Everard, din comitatul de... ?

— Da, domnule, — răspunse eroul nostru, — puţin surprins de tonul acestei întrebări.

— întâlnirea cu d-stră mă bucură şi mă întristează totodată.

— N-aş putea ghici, domnule, care e cauza interesului din partea d-stră.

— Unchiul d-stră nu v-a vorbit el niciodată de un prieten anume Talbot 7

— L-am auzit vorbind de acest prieten cu multă stimă, domnule. Eu cred că el e colonel şi că s-a căsătorit cu Miss Emilia Blandeville ; dar eu credeam că colonelul Talbot ar fi pe continent.

— Am sosit şi, găsindu-mă în Scoţia, am crezut că era de datoria mea să-mi servesc ţara peste tot unde serviciile mele promiteau a fi utile. Da, domnule Waver-

—

— ley, eu sunt colonelul Talbot, soţul d-nei pe care aţi numit-o şi, îmi fac o onoare de a recunoaşte că numai nobilului şi generosului d-stră unchi îi datorez d‘intr-o dată gradul meu în armată şi fericirea mea particulară, casnică. Dumnezeule mare !, trebuie să găsesc pe nepotul său sub asemenea haine şi bătându-se pentru o cauză asemănătoare !

— Domnule, — zise, cu mândrie, Fergus — aceste haine şi această cauză sunt hainele şi cauza oamenilor de onoare şi de bună naştere.

— Dacă poziţiunea mea nu m-ar opri de a vă contrazice, mi-ar fi uşor să vă demonstrez că nici curajul, nici strălucirea naşterii nu pot auri o cauză urâtă. Dar cu permisiunea d-stră, domnule Waverley şi cu a d-stră domnule, aş vrea să spun câteva cuvinte despre familia sa.

— Domnul Waverley este, în întregime, stăpân pe acţiunile sale. Eduard, când veţi fi terminat conversaţia cu noua d-stră cunoştinţă, presupun că mă veţi urma la Pinkie. '

— Aci, şeful Glennaquoichi-lor ieşi ajustându-şi pledul cu un aer de demnitate mai mult decât de obicei.

— Trecerea lui Waverley obţinu cu uşurinţă, pentru colonelul Talbot autorizaţia de a coborî cu el într-o mare grădină, ţinând de casa în care erau prizonierii. Ei făcură câţiva paşi în tăcere, colonelul părând a se ■ gândi la modul cum va începe convorbirea.

— Domnule Waverley, — zise, în fine, — vă datorez viaţa ; dar mi-ar fi plăcut mai mult s-o fi pierdut, dacât să vă văd purtând uniforma şi cocarda acestor oameni !

— Eu scuz reproşurile d-stră, colonel Talbot; intenţia d-stră este bună şi, este o urmare naturală a educaţiei şi a prejudecăţilor d-stră, dar nu e nimîo extraordi-

— nar a găsi un om a cărui onoare a fost în mod public şi fără dreptate, atacată, într-o situaţie care îi permite să aibă satisfacţie contra acestor calomniatori.

— Ştiţi d-stră, domnule Waverley, ce încurcătură, ce pericole chiar au. provocat conduita actuală a d-stră celor mai apropiate rude ale d-ştră !

— Pericole !

— .Da, domnule, pericole. Când am părăsit eu Englitera, tatăl d-stră şi unchiul, acuzaţi de înaltă trădare, fuseseră obligaţi să depună cauţiune, şi aceasta nu fusese fără greutate, căci prieteni zeloşi . parveniseră să facă a se primi chestiunea cauţiunii.

— Voiajul meu în Scoţia nu avea alt scop decât, acela de a vă scoate din abisul în care aţi căzut. Nu pot să socotesc celelalte urmări pe care le vor avea pentru părinţii d-stră, adeziunea d-stră publică la cauza războiului, pentru că singura presupunere lor le cauzase deja atâtea pericole. Regret cu toată energia că nu v-am întâlnit înaintea acestei ultime şi fatale erori.

— 'Nu ştiu, într-adevăr, — zise Eduard, cu un ton de rezervă, — de ce colonelul Talbot şi-a făcut atâta rău pentru mine.

— Domnule Waverley, eu nu mă ştiu om ironic ; vă voi răspunde, deci, dând cuvintelor d-stră sensul cel mai propriu.

— Binefacerile cu care unchiul d-stră m-a copleşit sunt mai mari decât acelea, cu care un fiu este dator tatălui său. Am, pentru toate, sentimentele unui fiu ; şi cum' ştiu că eu nu pot să mă achit mai bine faţă de el decât servindu-vă, vă voi servi dacă mi-e posibil, chit că d-stră consimţiţi sau nu. Nu vă ascund cât e de mare obligaţia personală pe care mi-aţi impus-o astăzi ; dar nu va adăuga nimic la zelul meu pentru d-stră şi,

— răceala cu care vă va plăcea să răspundeţi nu va putea să schimbe gândul meu.

— Intenţiile d-stră pot fi bune, — zise Waverley cu un ton sec, —- dar limbajul d-stră este vehement.

— La întoarcerea mea în Englitera după o lungă absenţă, am găsit pe unchiul d-stră, Sir Everard Waverley, sub paza unui mesager al regelui, ca urmare a bănuielilor la care l-a expus conduita d-stră. Este, eu o repet, cel mai vechi prieten al meu. L-am găsit intr-o detenţiune care îi făcea încă mai penibile obiceiurile, demnitatea naturală a sentimentelor sale şi cauza care îi atrăsese această nenorocire. D-stră ştiţi, probabil, că familia mea profită de un credit anumit; m-am servit de el pentru a obţine libertatea lui Sir Everard şi am plecat în Scoţia. Am văzut pe colonelul Gardiner, om a cărui moarte nenorocită trebuia să fie de ajuns pentru a face ca această înspăimântătoare răzvrătire să fie urâtă de toată lumea, într-o conversaţie pe care o avusesem cu el, m-am pomenit că după unele împrejurări eu totul recente, el nu vă mai privea ca pe un vinovat cum o crezuse la început, şi eu nu,mă îndoiam că dacă aveam norocul să vă descopăr, această afacere s-ar termina în mod fericit. Dar răzvrătirea fatală a pierdut totul. Din ziua când începu lunga mea carieră militară, asta este prima când am văzut englezi, cuprinşi de teroare şi panică, fugind, ruşinos, în faţa inamicilor, fără disciplină şi fără arme ; şi acum, găsesc pe moştenitorul celui mai bun prieten al meu, fiul afecţiunii sale, aş putea zice, subminând un triumf de care el trebuia să fie primul care să roşească. De ce aş plânge pe Gardiner ? Destinul lui e fericit, în comparaţie cu al meu !

— Era în manierele colonelului Talbot atâta demnitate, un aşa amestec de mândrie şi de durere ; el vorbea cu

— atâta sensibilitate de detenţiunea lui Sir Everard, că Eduard se simţi mortificat, confuz şi năpăstuit.

— Şi aceasta nu fu pentru faptul că Fergus venea să întrerupă, pentru a doua oară, convorbirea lor.

— Alteţa Sa Regală — zise acesta din urmă, — ordonă d-lui Waverley să se ducă pe câmpul de luptă, la. cartierul general.

— Colonelul Talbot aruncă lui Eduard un reproş ce nu: scăpă, deloc, ochiului şefului muntean.

— Waverley se întoarse spre colonel.

— Ne vom revedea, — îi zise el, — dar, aşteptând,.... tot ceea ce veţi putea avea nevoie...

— Nu am nevoie de nimic, — răspunse colonelul ; să fiu tratat ca ultimul din aceşti vrednici care, în această zi dezastruoasă, au preferat rănile şi captivitatea, fugii.

— Eu aş schimba, aproape, locul, cu unul din cei care au rămas pe câmpul de luptă, pentru a şti că discursurile mele au făcut o impresie convenabilă asiupra spiritului dv.

— Să se supravegheze de aproape colonelul Talbot, — zise Fergus ofiţerului muntenilor, oare comanda garda prizonierilor, este voinţa expresă a prinţului. Colonelul este un prizonier de cea mai înaltă importanţă.

— Şi să nu se uite nimic din ce i se cuvine rangului său, — adăugă Waverley.

— Ofiţerul promise că se va conforma ordinelor primite şi Waverley urmă pe Fergus la poarta grădinii, unde Callum îi aştepta cu trei cai.

— Caii, — zise Fergus, punând piciorul în scară, — sunt, acum, tot aşa- de comuni ca murele în tufişuri ; nu costă decât oboseala de a-i prinde. Haidem, Waverley, să-ţi ţină scara Callum şi să plecăm la Pinkie-House într-o goană

— aşa de mare cât or putea să ne ducă aceşti cai de 'Cavalerie, Ştiţi, fără Îndoială, —■ adăugă el, — de ce importanţă ne este acest prizonier, acest foarte nobiii colonei ■Talbot. Este privit ca unul din cei mai buni ofiţeri de la „LocU'inţele-Roşii‘£ ; este un prieten special, un favorit al chiar electorului şi al acestui teribil erou, ducele de Cumberland, ce e chemat să ne devoreze de vii pe noi, ceilalţi sărmani munteni. Dar ce aveţi, prietenie dragă, sunteţi trist ea la o înmormântare !

— —• Sunt năpăstuit de moartea sărmanului colonei Gardiner, el fusese plin de bunăvoinţă pentru mine.

— Ei, bine, fiţi întristat pentru cinci minute şi reînveseliţi-vă pe urmă. Soarta lui de azi va fi. poate, şi a noastră, mâine ; dar, ce importă ? După victorie, ce e mai f rumos decât o moarte glorioasă ?

— în afară de aceasta, colonelul Talbot mi-a spus că tatăl meu şi unchiul meu au fost duşi la închisoare din ordinul guvernământului, din cauza mea.

— Nu vă fie teamă pentru ei şi vom găsi mij local de a-i face să ştie că dv. sunteţi în siguranţă.

— * . . •
r* St

— Cavalerul făcu lui Waverley primirea cea mai aleasă. El îl luă, după aceea, la o parte şi, îi adresă mai multe întrebări privind pe colonelul Talbot. Când reuşise să obţină toate informaţiile pe care Eduard era în măsură să le ştie şi să i le dea asupra acestui ofiţer şi asupra legăturilor sale, el adăugă :

— Nu mă pot împiedica de a gândi, domnule Waverley, la legăturile intime dintre acest colonel cu demnul şi excelentul prieten, Sir Everard Waverley. Soţia sa este din casa de Blandeville, al cărei devotament pentru adevăratele principii ale bisericii anglicane este atât de general

— cunoscut. Sentimentele sale nu pot să ne fie defavorabile, orice mască a pus el ca să facă faţă împrejurărilor.

— După discursul pe care mi l-a ţinut azi, — zise Eduard, — sunt silit să am o părere contrară aceleia a Alteţei Voastre Regale.

— Ei bine, 'asta merită mai puţin osteneala de a face încercarea. Eu pun, deci, pe colonelul Talbot, sub paza dv. şi vă dau toată puterea de a acţiona, în ce-1 priveşte, cum veţi găsi convenabil.

— Sper că veţi găsi mijlocul de a vă asigura de dispoziţiunile adevărate ale sale, în privinţa restaurării regelui, tatăl nostru.

— Sunt convins, — răspunse Waverley că, dacă colonelul îşi dă cuvântul de onoare, nu trebuie să se creadă că nu se va ţine de el; dar, dacă refuză, îndrăznesc să sper că Alteţa Voastră Regală va însărcina pe altul decât mine, cu grija de a-i impune o constrângere necesara.

— Nu voi însărcina pe nimeni în afară de dvs. cu această grijă, — răspunse prinţul surâzând, dar repetând ordinul său cu un ton hotărât. Este important pentru binele serviciului meu că pare să domnească o bună înţelegere între dv. şi el, chiar atunci când n-aţi câştiga chiar încrederea lui. 1:1 veţi primi, deci, în cartierul dv., şi, dacă el refuză să-şi dea cuvântul de onoare, veţi cere o gardă. Vă rog să vă ocupaţi pe loc. Mâine, ne întoarcem la Edinburg.

— Când Eduard îi spuse că prinţul îi încredinţase paza persoanei lui :

— Vă dau cu plăcere, — zise colonelul, — cuvântul meu de onoare, că nu voi face nici o încercare, pentru a evada, fără să ştiţi dv., deoarece eu n-am venit în Scoţia decât pentru a vă întâlni ; dar, presupun că nu vom rămâne multă vreme împreună. ***Cavalerul*** dv., cu pledurile

—

— Iui şi cu bonetele albastre, nu va întârzia, fără îndoială, să-şi continue cruciada către sud.

— —• Cred că armata va face o şedere oarecare la Edinburg pentru a spori şi reuni întăriturile.

- — Şi pentru a asedia castelul !, — zise colonelul, cu un surâs sardonic... Ei, bine, în cazul acesta, cel puţin, să nu devin un trădător ca generalul Preston, fostul meu comandant, sau fortăreaţa să nu cadă în lacul de la Nord, eu cred că vom avea timpul să facem cunoştinţă.

— Ajungând în Edinburg cu prizonierul său, Waverley n-avu nimic mai grabnic decât să cerceteze pachetul misterios din geamantanul său, al cărui conţinut era foarte curios să-l cunoască.

— Un prim plic adresat lui Eduard Waverley închidea mai multe scrisori deschise. Primele două, pe iaare le deschise, îi erau adresate de către colonelul Gardiner. Cea cu data mai veche conţinea reproşuri făcute au blândeţe şi bunătate, aceluia care nu luase în seamă avizul pe care colonelul i-1 dăduse cu privire la modul icum îşi întrebuinţa timpul concediului, a cărui prelungire, — îi reamintea acum, — era pe punctul de a expira.

— A doua scrisoare, datată cu opt zile mai 'târziu, avea un stil care era de aşteptat din partea colonelului care nu primise nici un răspuns la prima scrisoare.

— El amintea, în ea, lui Waverley, datoriile sale în calitate de om de onoare, de ofiţer şi englez. îl informa de spiritul de răzvrătire care creştea în compania lui, spunându-i că nişte soldaţi au dat chiar să se înţeleagă că şeful lor, căpitanul, aproba şi încuraja nesubordonarea lor, în fine, colonelul îi exprima regretul şi extrema surpriză că nu s-a supus ordinelor sale, revenind la cartierul general, îi amintea că a expirat concediul şi îl conjura să-şi repare eroarea venind fără întârziere la regiment. Şi termina cu

— aceste cuvinte : „Pentru a fi mai sigur că această scrisoare vă Va ajunge, o trimit cu Timms, caporal în compania dv., şi îi ordon să v-o predea în mână“.

— Citirea acestei scrisori umplu de amărăciune inima eroului nostru şi fu silit să facă un amendament onorabil memoriei şefului său brav şi respectabil, căci, desigur, colonelul Gardiner, având tot dreptul să creadă că ele ajunseseră la destinaţia lor, nu putea, — văzând că Eduard neglija să-i răspundă, — să facă cel puţin a treia scrisoare şi s-o trimită ca ultim ordin, primită de Waverley la Glennaquoich, dar prea târziu pentru a putea să se supună.

— Destituirea lui, departe de a fi un aat de severitate riguroasă, nu era, desigur, decât o consecinţă inevitabilă a neglijenţei sale aparente de a-şi împlini datoriile.

— CAPITOLUL IX

— O confidenţă la care Waverley nu se aştepta

— Armata muntenilor pierdu mai multe săptămâni spre a face fără nici un folos asediul citadelei şi, tot timpul acesta, Waverley nu avu absolut nici o treabă de făcut şi se mulţumi să caute distracţiile pe care le oferea societatea. Una din cele mai mari plăceri ale sale era aceea de a se duce în fiecare zi să viziteze pe Flora Mac-Ivor şi pe Roza Bradwardine cu toate că recunoscuse cu durere că el făcea tot atât de puţine progrese pentru a atinge inima Florei, cât armata cavalerului pentru luarea citadelei. Flora urma cu exactitate planul ce îşi croise de a-1 trata cu indiferenţă fără să afecteze că-1 ocoleşte şi fără să fugă de ocazia de a se întâlni cu el. Pe de altă
— parte Roza Bradwardine câştiga puţin câte puţin în spiritul eroului nostru. El observă că, pe măsură ce ea pierdea
— extrema ei timiditate, manierele ei luau un caracter mai elevat; că împrejurările critice ale timpului păreau a trezi în ea oarecare demnitate, sigură pe sentimente şi pe limbaj ce nu se văzuseră până atunci şi că ea nu lăsa să-i scape nici o ocazie de a-şi pune în evidenţă cunoştinţele.

— Flora Mac-Ivor numea pe Roza eleva sa ; ea avea grija s-o ajute în studiile ei şi să-i cultive gustul şi inteligenţa. Un bun observator ar fi putut să remarce că în prezenţa lui Eduard ea căuta a face să strălucească talentele prietenei sale mai degrabă decât ale sale. Dar această gene-

— rozi bate şi această lipsă de interes erau ascunse cu delicateţea cea mai dibace, în felul de a înlătura orice idee de afecţiune. Roza Bradwardine avea, de altfel, pentru Waverley o atracţie puternică, căreia puţini oameni pot să-i reziste : era bine marcat că ea aprecia tot ceea ce îl interesa pe fiecare.

— Adevărul este însă că, la prima convorbire ce au avut-o lîmpreună după reuniune, Roza descoperise la prietena ei taina inimii sale. Din momentul acesta, nu numai Flora fu mai hotărâtă ca niciodată a reteza în mod definitiv cu avansurile lui Waverley, dar ea dorea foarte mult ca tandreţea lui să-şi fi schimbat obiectul şi să se fi fixat pe Miss Bradwardine, căreia, Eduard îi părea foarte potrivit să-i asigure fericirea.

— . Cu cât Waverley examina mai de aproape situaţia de la curtea cavalerului, cu atât mai puţin găsea motivul de a fi satisfăcut. Fiecare personaj de oarecare distincţie avea un oarecare interes particular de care se ocupa cu ardoare, care părea eroului nostru nepotrivită cu importanţa ei reală.

— Eu ştiu, — zise, într-o zi, Fergus lui Waverley, — că domnul colonel Talbot vă aţâţă de zece ori pe zi să blestemaţi angajamentul pe care vi l-aţi luat pentru noi... nu o negaţi, căci eu sunt tentat în acest moment de a face acelaşi lucru. Veţi crede d-stră că lîn dimineaţa de astăzi am prezentat două cereri prinţului şi că mi le-a refuzat pe amândouă ? Ce gândiţi ?

— Ce pot eu să gândesc, înainte să ştiu ce fel de cereri erau?

— —- Ce importă ce erau ? Eu vă spun că sunt făcute de mine, eu care am negociat totul şi care am făcut să se ridice armele la toate triburile din comitatul Perth, dintre care nici unul nu s-ar fi lăsat mai prejos. Eu cred că nu sunt un om de nimic care cere lucruri neraţionale...

—

— Dar d-stră o să ştiţi totul. Vă aduceţi aminte de brevetele mele pentru titlul de conte ? Ele au câţiva ani deja ; ele erau răsplata pentru serviciile pe care le făcusem atunci şi mă mulţumesc cel puţin să spun că purtarea mea ulterioară n-a diminuat meritul. Eu ştiu perfect de bine că această coroană de conte nu este decât o jucărie şi nu fac nici un caz că d-stră nu puteţi să-mi acordaţi ; căci eu susţin că şeful unui trib aşa ca al meu este superior în grad cutărui conte de Scoţia. Dar eu aveam o raţiuce particulară pentru a lua în acest moment acel blestemat de titlu. E bine că d-stră ştiţi că eu am aflat din întâmplare că prinţul îmboldise cu prea multă putere pe acest bătrân nebun de baron de Bradwardine, pentru a dezmoşteni pe moştenitorul său bărbat, un văr la al nouăsprezecelea grad sau la al douăzecilea grad care serveşte în trupele electorului de Hanovra, şi de a asigura domeniile sale frumoasei şi micuţei d-stră prietenă Roza ; şi cum ordinul acesta este de la rege, de la seniorul său suveran, care poate să schimbe după pofta lui destinaţia unei feude, bătrânul baron părea să fi admis această soluţie. Orice ar fi, Roza Bradwardine este pentru mine o partidă potrivită şi nu mai există acum nici un obstacol la unirea noastră, cel puţin dacă baronul nu vrea ca ginerele său să ia numele de Bradwardine, căci d-stră simţiţi că în situaţia mea eu n-aş putea să consimt ; ori eu m-am gândit că voi evita această dificultate luând titluri la care am atâtea drepturi şi care, în mod natural, vor face să dispară această pretenţiune.

— Eram, desigur, departe de a mă înldoi că veţi fi având cel mai mic ataşament pentru Miss Bradwardine : nu încetaţi de a persifla pe tatăl său.

— —- Eu am pentru Miss Bradwardine, bunul meu prie- 8
ten, tot ataşamentul pe care itreibuie să-l am pentru viitoa- 7

rea stăpână a casei mele, pentru mama copiilor mei. Este

8

— o fată fermecătoare, plină de inteligenţă şi, desigur, dintr-una din cele mai vechi familii din ţinuturile de jos

— Duşpă ce a luat câteva lecţii de la Flora pentru a se forma, ea va face o bună figură în lume. Cât despre tatăl ei, e drept că este un original, un pedant absurd ; dar ridicolurile sale sunt de puţină importanţă. Vă repet, nu vedeam nici un obstacol la acest mariaj, nici cel mai mic, — aranjasem (totul în capul meu.

— Dar, cenuseţi consimţământul baronului sau al fiicei sale ?

— La ce bun ? Să mă arăt baronului înainte de a-mi fi luat titlul meu de conte, n-ar servi decât la naşterea unei discuţii contrariate şi premature pe chestiunea schimbului de nume dar prinţul îmi cere ca o favoare personală să nu 'insist în acest moment cu o cerere, cum vedeţi, atât de dreaptă şi atât de convenabilă. După asemenea lucru, mai poţi avea încredere în prinţi ? !

— Audienţa dv. s-a terminat aci ?

— Nu, desigur. Eram hotărât să nu las nici un pretext ingratitudinii sale şi i-am explicat, cu tot calmul de care sunt capabil, raţiunile particulare pentru care doream ca Alteţa Sa Regală să pună la probă în, cu (totul alt mod, respectul meu şi devotamentul, pentru că, în privinţa proiectelor mele, ceea ce în alte timpuri toată afacerea aceasta, n-ar fi fost decât un fleac era, faţă cu criza în care mă găseam, un sacrificiu foarte penibil, şi atunci, îi spusei tot planul meu.

— Şi, ce v-a răspuns ?

— Ce mi-a răspuns !, — că destăinuirea ce îi făcusem îi dădu ocazia de a mă scuti de o decepţie mai supărătoare, înţeles fiind că el putea să mă asigure pe cuvântul lui de prinţ, că inima miss-eî Roza nu mai este liberă şi, că el promisese să-i favorizeze înclinaţiunea. Aşa că, dragă

—

— Fergus, — adăugă el cu surâsul cel mai graţios, — pentru că nu mai este vorba de căsătorie, vedeţi că nimic nu vă presează să luaţi titlul de conte.

— Gu aceste cuvinte, m-a plantat locului.

— Şi ce aţi făaut ?

— Vă voi spune ceea ce ***aş fi putut să fac,*** în acest moment : să mă vând lui Dracu sau electorului din Hanovra... aceluia din doi, care mi-ar fi oferit mijlocul cel mai sigur ca să mă răzbun.

— Eu ştiu că el are intenţia de a mărita pe miss Bradwardine cu una din haimanalele de ofiţeri irlandezi sau francezi; dar eu îi voi supraveghea de aproape şi, nenorocire aceluia care va vrea să mă înlocuiască !

— ■ în seara aceea, Waverley care se culcase devreme şi au întârziase de a adormi, fu trezit către .mijlocul nopţii de un geamăt înăbuşit ; el tresări şi cu urechea atentă recunoscu că acest zgomot pleca din camera colonelului Talbot, separată de a sa printr-un perete în care se găsea o uşă de comunicaţie. Se apropie şi auzi foarte lămurit suspine adânci. El deschise încetişor uşa şi văzu pe colonel în pijama, aşezat în faţa unei mese pe care era o scrisoare şi un portret.

— Colonelul ridică capul şi Waverley observă că obrajii lui erau acoperiţi de lacrimi. Ca şi când ar fi fost ruşinat de a fi fost surprins în timp ce trecea printr-o emoţie atât de vie, colonelul se ridică şi zise cu un ton grav :

— Eu cred, domnule Waverley, că fiind în apartamentul meu şi la ora ce ştim, nu trebuia să fiu expus, cu toate că sunt prizonier, — la o aşa vizită.

— Nu spune că este inoportună, colonel Talbot; am auzit că respiraţia dumitale era penibilă ; mi-a fost frică ca să nu fii cumva bolnav şi numai, acest motiv singur putea să mă determine să te întrerup în acest moment.

— Sunt foarte sănătos, — zise colonelul, — perfect sănătos..

— Dar aveţi necazuri ; nu există nici un mijloc de a le îndulci ?

— Nici unul, domnul Waverley ; mă gândeam la Englitera şi reflectam asupra oarecăror noutăţi supărătoare pe care le-am primit.

— Ah !, Dumnezeule mare ! unchiul meu...

— Nu, necazurile mele sunt personale... sunt supărat

— că d-stră aţi văzut cât mă afectau ; dar trebuie să dau durerii curs liber din timp în timp pentru a o suporta după aceea cu mai mult curaj. Vream să ţin secret, pentru că ştiam că d-stră veţi lua parte la această durere tocmai prin faptul că n-aţi putea să-mi daţi nici un fel de consolare. Dar d-stră m-aţi surprins... Eu văd că sunteţi surprins d-stră înşivă... Mie nu-mi plac misterele : citiţi

— această scrisoare.

— Ea era de la sora colonelului Talbot şi conţinea ceea ce urinează :

— Draga frate,

— „Am primit scrisoarea pe care mi-ai adresat-o, prin Hodges. Sir E. W. şi M. R. profită încă de libertatea lor dar nu li s-a permis să părăsească Londra. Aş dori să fi fost în puterea mea de a vă da tot aşa bune noutăţi din anturajul nostru ; dar nenorocita afacere a lui Preston a umplut acest anturaj de consternare, şi, mai ales oribila veste că tu eşti printre cei căzuţi, în numărul morţilor. Ştii în ce stare se găsi lady Emilia, când prietenia ta pentru Sir Everard te-a făcut să te separi de ea. Ea fu în mod dureros afectată, luând cunoştinţă că rebeliunea izbucnise în Scoţia ; ea, însă, se în armă de curaj cum îi convenea soţiei tale, zicea ea, şi pentru a vă conserva

— moştenitorul viitor, atât de mult şi în zadar aşteptat. Ah !, dragă frate, aceste speranţe s-au dus. Cu toate precauţiunile ce am luat, această nenorocită veste îi parveni şi ei, fără ca să fie preparată, şi sărmana fiinţă mică căreia fi dete viaţă, trăi numai câteva ore. Slavă lui Dumnezeu că nu mai am nimic să-ţi spun ! Dar dacă scrisoarea ta din urmă, dezminţind în mod formal oribilul zvon care se răspândise, a refăcut forţele bolnavei, în acelaşi timp eu regret că trebuie să-ţi spun că doctorul se teme că urmările acestei alarme să nu fie serioase, periculoase chiar -pentru sănătate, mai ales din cauza nesiguranţei în care ea trebuie să -rămâie, ,în mod necesar, câtva timp încă.

— „Fă,' deci, dragă frate, îndată ce primeşti această scrisoare, toate sforţările tale pentru a obţine libertatea, fie pe cuvântul tău de onoiare, fie cu preţul banilor, fie prin schimb, în sfârşit, prin toate mijloacele pasibile. N-am exagerat nimic asupra sănătăţii lady-ei Emilia, dar nu trebuie nici să îndrăznesc să-ţi .ascund adevărul.

— Sora ta, dragă Filip, cu afecţiunea ei,

— LUCY TALBOT“

— Când termină lectura acestei scrisori, Eduard rămase imobil de durere, căci concluzie evidentă eră că voiajul, întreprins de colonel pentru a veni să-l caute, îi ocazionase această nenorocire : colonelul Talbot şi lady Emilia, multă vreme fără copii, se credeau pe punctul de a vedea culminând toate credinţele lor în copilul acela şi acum toate speranţele lor erau risipite. Dar, nu era încă nimic în comparaţie cu a doua nenorocire că această scrisoare făcea teamă, speria ; — şi Eduard se înfiora de groază privindu-se drept cauză a uneia şi alteia. înainte de a fi putut să-şi adune ideile pentru a vorbi, colonelul îşi recăpătase

— deja calmul său obişnuit, cu toate că ochii săi umezi arătau încă toată afecţiunea lui.

— 'Este, itânărul meu prieten, — zise el, — o femeie pentru icare nici chiar un militar nu trebuie să roşească dacă plânge.

— Şi îi arătă un portret în miniatură ale cărui trăsături justificau din plin elogiile sale.

— Trebuie, colonele, să pleci imediat. Să dea Dumnezeu să nu fie prea târziu.

— Să plec ! Cum aş putea-o face ?, eu sunt prizonier pe cuvântul dat.

— îţi 'dau înapoi cuvântul. Eu sunt paza dumiitale, eu voi. răspunde de dumneata.

— Datoria d-stră vă opreşte de a-mi înapoia cuvântul şi onoarea mea nu-mi permite s-o iau înapoi. D-stră vă faceţi răspunzător.

— Voi fi pe socoteala mea, pe capul meu, dacă trebuie, — strigă Waverley cu impetuozitate. Eu am fost cauza nenorocită a morţii copilului d-stră, nu mai face din mine şi omorâtorul soţiei d-stră.

— ■— Nu, dragul meu Eduard, — îi zise colonelul strângându-i cu afecţiune mâna ; n-aveţi nimic a vă reproşa. Dacă cu am ţinut secret necazurile mele timp de două zile, aceasta nu era decât din cauza fricei că sensibilitatea d-stră n-are să vibreze.

— Trebuie, — zise Waverley cu emoţie, — trebuie că d-stră aţi părăsit pe lady Emilia într-un moment aşa de critic pentru a căuta un... ?

— Nu mi-am făcut decât datoria ; nu mă căiesc, nici nu trebuie să mă căiesc ; dacă drumul recunoştinţei şi onoarei era întotdeauna uşor şi unit, era prea mic meritul a-1 urma. El ne conduce adesea în sens contrariu intereselor noastre, al pasiunilor noastre şi câteodată al sentimentelor

— noastre cele «nai dulci. Acestea -sunt probele vieţii.. Şi aceasta cu toate că n-o îi mai puţin penibilă, nu este prima pe care destinul meu m-a făcut s-o sufăr. Dar să reluăm mâine această convorbire, — continuă el strângând mâna lui Eduard. încercaţi a uita toată chestiunea asta timp de câtteva ore şi lăsaţi-mă să vă urez o noapte bună..

— Eduard se retrase fără să aibă puterea de a-i răspunde.

— A doua zi, intrând în sala de mâncare, colonelul auzi de la servitorul lui Eduard că acesta ieşise foarte devreme

— dimineaţa şi nu se întorsese încă. Dimineaţa era cu mult avansată când apăru el în fine, epuizat, dar cu un aer de bucurie care uimi pe colonelul Talbot.

— Iată munca mea de azi dimineaţă, — zise el aruncând o hârtie pe masă. Alick, împachetează bagajul colonelului, grăbeşte-te.

— Colonelul examină hârtia cu surpriză ; era un paşaport semnat de prinţ, care autoriza pe colonelul Talbot să se ducă la Saith sau în oricare port ocupat de trupele lui şi să se îmbarce pentru Englitera sau orice fel de ţară pe care o va găsi el convenabilă, cu singura condiţie de a-şi da cuvântul de onoare că se va abţine timp de un an începând cu data de astăzi, de a se ridica la arme contra Casei de Stuart.

— în numele cerului, — zise cu vioiciune colonelul,, cu ochii scânteietori, — prin ce mijloc aţi obţinut acest paşaport ?

— Am ieşit tare de dimineaţă pentru a mă afla la ora obişnuită când se scoală prinţul. El plecase pentru a se duce la câmpul de luptă din Duddingsîton, Eu l-am urmat. Am cerut şi am obţinut o audienţă... Dar nu vă voi mai spune nidi un cuvânt în plus, până nu văd gata preparativele de plecare.

— înainte de a Şti dacă eu pot să profit de acest paşaport şi de felul cum a fost obţinut ?

—

— Veţi putea să scoateţi efectele d-sitră din geamantan, aşa bine vă stă... Ah ! acum când vă văd la treabă vreau să continui. Din moment ce am pronunţat numele d-stră, ochii principelui au scânteiat aproape cum au făcut ai d-stră acum două minute.

— Colonelul, — mi-a spus prinţul cu vioiciune, — ar fi arătat el sentimente favorabile cauzei noastre ?

— Nu, — am răspuns eu, — şi nu există nici un gând -de speranţă. Faţa prinţului a redevenit gravă. I-am- cerut libertatea d-stră. Colonel Talbot, veţi zice ce-ţi vrea, dar prinţul are o inimă şi această inimă este generoasă. El. a luat o foaie de hârtie şi a scris paşaportul cu propria lui mână.

— Luaţi acest paşaport, a zis el; am pus o oondiţiune de formă ; dar dacă ea nu convine colonelului, lăsaţi-1 să plece fără a-i cere cuvântul de onoare. Sunt venit aici pentru a combate bărbaţii şi nu pentru a dezola femeile şi pentru a le pune în pericol.

— N-aş fi crezut niciodată că va trebuii să am atâtea obligaţiuni faţă de cavaler, — răspunse colonelul. Nt», v-a mai spus nimic ?

— M-a întrebat numai dacă ar putea să mă oblige într-o altă chestiune şi, la răspunsul meu negativ, mi-a strâns mâna.

— Slavă Domnului, — mi-a zis el, — ca toţi ofiţerii armatei mele să fie tot atât de dezinteresaţi cum eşti dumneata !, căci câte unii din prietenii dumitale nemulţumiţi de a-mi cere tot ce este în puterea mea să le dau, au pretenţiuni pe care nici eu, nici cel mai mare potentat

— de pe pământ nu i-ar putea satisface.

— Sărman tânăr ! — zise colonelul ; — presupun că

— el începe a simţi dificultăţile poziţiei sale. Dar, dragul meu Waverley, este în cazul de faţă mai mult decât obligaţie

— şi Filip Talbot nu-1 va uita niciodată. Nu pot, în asemenea ocazie, să ezit de a-mi da cuvântul de onoare. ŞiT. acum, cum o să plec ?

— Totul e aranjat, — răspunse Waverley ; — valizele d-stră sunit făcute, caii mei vă aşteaptă, prinţul mi-a dat. voie să reţin o barcă, care trebuie să vă conducă pe bordul corăbiei Fox. Am trimis pentru acest lucru un mesager la Saifth.

— E minunat : căpitanul Beaver e prietenul meu intim ; el mă va debarca la Berwich sau Sields, de unde voi putea să iau vaporul de poştă pentru Londra. Dar încredinţează-mi scrisorile pe care le-aţi căpătat, graţie missei d-stră Bean Sean.

— Voi putea să am ocazia de a mă servi de ele în avantajul d-stră.

— Iată-le. Adio, colonele ; vă urez să găsiţi acasă la d-stră .totul oum doriţi. Poate că ne vom revedea mai curând decât vă aşteptaţi.

— Nu-mi mai spune nimic. Doresc să nu duc ou mine nici una din datele mişcărilor d-stră.

— Adio, deci, pur şi simplu, colonele ; prezintă îndatoririle mele respectuoase lui Sir Everard, ca şi fantei mele Rachel. Gândeşte-te la mine tot aşa de favorabil cât poţi şi încă odată, adio !

— Adio, dragul meu Waverley ; mii de mulţumiri pentru tot ce ai făcut pentru mine. Lăsaţi acolo pledul d-stră la prima ocazie. Mă voi gândi întotdeauna la d-stră cu recunoştinţă.

— Ei se despărţiră astfel. Colonelul plecă să se îmbrace, iar Waverley reluă drumul Edinburgului.

—

— CAPITOLUL X

— Unde Amorul Propriu al lui Fergus se exaltă foarte supărător

— Către primele zile ale lunii noiembrie, tânărul Cavaler, în fruntea a şase mii de oameni, hotărî să facă **&** încercare pentru a pătrunde ân inima Engliterei, cu toate *că nu ignora intensele preparative ce se făceau pentru a-1 primi.

— Se porni la această cruciadă pe o vreme ce ar fi făcut alte trupe incapabile de a porni în mers ; dar, care, în schimb, dădea, în mod real, activilor munteni, un mare avantaj faţă de inamicii mai puţin rezistenţi la oboseli. Cu toată armata superioară, staţionând pe frontieră sub ordinul feldmareşalului Wade, ei asediară şi luară CarHsle .şi, continuară, în curând, marşul ior îndrăzneţ, spre Sud.

— Fergus admira fertilitatea 'frumoasei ţări pe care o traversa şi starea castelelor pe care le vedea.

— Waverley, Ho nour, — întrebă el pe eroul nostru, — este castelul acesta aşa de frumos ?

— Numai că este de două ori mai mare.

— Parcul unchiului d-stră este tot atât de întins ca

— acesta ?

— De trei ori mai larg şi mai asemănător cu o pădure decât 'cu un parc.

— \ — Flora va fi o femeie fericită.

— Miss Mac-Ivor sper că nu va avea nevoie de castelul lui Waverley pentru a fi fericită.

— Sper şi eu aşa, dar posesiunea unei astfel de proprietăţi merită să fie pusă în primul plan al socotelei. •

— Această omisiune va fi cu uşurinţă reparată de Miss Mac-Ivor.

— Ce vreţi să spuneţi, domnule Waverley ?, — zise Fergus ©prindu-se deodată şi întorcându-se spre el.

— Trebuie să conchid din cuvintele d-stră că nu mai doriţi alianţa cu mine, nici mâna surorii mele ?

— Sora d-stră a refuzat pe a mea prin toate mijloacele pe care femeile au obiceiul de a le întrebuinţa când vor -ele să îndepărteze un pretendent care nu le place.

— Voi scrie la Edinburg pentru a aranja, această afacere, ' dacă d-stră doriţi ; căci eu nu pot să presupun că d-stră aţi încetat deodată să aveţi pentru Flora aceleaşi sentimente pe care, mi le-aţi exprimat de atâtea ori. ■

— Colonel Mac-Ivor, — răspunse Eduard care nu se îngrijea deloc să se angajeze mai mult decât ştia într-o afacere pe care o privise, deja, ca ruptă, — eu simt toată valoarea bunelor d-stră oficii .şi, desigur zelul ce-mi arătaţi în această ocazie îmi face multă onoare ; dar cum Miss Mac-Ivor acţionează în mod liber, voluntar, şi cum ea a primit toate omagiile mele cu.răceală, eu nu pot, din punctul de vedere al ei ca şi acela al meu, să consimt ca. ea să fie încă deranjată cu acest subiect.

— Oh !, foarte bine, domnule Waverley, — răspunse Fergus cu demnitate, este o afacere terminată, n-am nevoie să insist, chiar dacă ar fi să accepţi mâna sorei mele.

— —■ Şi eu n-am nevoie să mă expun unui nou răspuns negativ-din partea ei, — replică Eduard pe acelaşi ton.

— Eu voi face cu toate acestea cercetări convenabile, 1

— zise şeful, ca şi când n-ar fi auzit reflecţia lui Waver-

— ley ; voi şti ceea ce Flora gândeşte despre această afacere şi vom vedea atunci dacă trebuie să se termine astfel.

— Eu ştiu că e imposibil ca Miss Mac-Ivor să-şi schimbe maniera de a gândi, dar dacă, contrar oricărei probabilităţi, această schimbare a avut deja loc, faptul n-ar influenţa hotărârea mea.

— Privirile lui Mac-Ivor aruncară scântei şi-l făcu să 'gândească la imediata răzbunare pentru acest'afront; dar al se stăpâni, hotărât să' aştepte o ocazie mai favorabilă.

— Servitorul lui Waverley avea întotdeauna, în ariergarda bai talionului la care el era ataşat, un cal înşeuat pentru stăpânul său, cu toate că acesta se servise rar de el ; dar în acest moment, indignat de purtarea imperioasă şi iraţională a prietenului său, Eduard lăsă să defileze coloana şi urcă în şa cu intenţia de a căuta pe baronul de Bradwardine şi de a-i cere să servească sub ordinele sale în calitate de voluntar, în loc să rămână în regimentul lui Mac-Ivor.

— Baronul încercă să aducă o reconciliaţii între cei doi prieteni; dar Fergus făcu pe surdul ; în oe-1 priveşte pe Waverley, el nu văzu nici o raţiune pentru a căuta să reînnoiască o intimitate pe care şeful muntenilor o rupsese iară motiv. Baronul dete socoteala prinţului oare, dorind să prevină orice ceartă în mica sa armată, promise de a arăta lui Mac-Ivor că purtarea lui mu-i convine ; dar încurcăturile mersului fură cauza că două zile se scurseră fără ca Charles Eduard să găsească ocazia de a se interpune. -

— Waverley avea obiceiul de a se îndepărta câteodată de \-co:npul de armată în timpul mersului pentru a merge să examineze mai de aproape obiectele dare îi excitau curiozitatea. Erau, atunci, în comitatul de Lancaster şi găsindu-se atraşi de vederea unui vechi castel fortificat, el

— părăsi un moment escadronul pentru a merge să-î vadă şi a .lua o schiţă. Cum el cobora cărarea, întâlni tăbliţa. Iui Mac Cotmbigh. Acest om concepuse un fel de ataşament pentru, eroul nostru din ziua când îl găsise la T ui! y-Ve ol'an-si îl condusese în munţi. El încetini pasul în sensul de a se lăsa ajuns de Eduard şi când fură aproape de tot, unul de altul, îi aruncă în trecere aceste două simple cuvinte : ***păzeşte-te 1*** Şi el se îndepărtă repede pentru, a evita orice explieaţiune. Puţin surprins de acest avertisment, Eduard urmă pe Evan din ochi şi îl văzu în curând dispărând în mijlocul pomilor. Servitorul său, care observase manevra,, se apropie atunci de el.

— Să mor, domnule, — îi zise el, — dacă d-stră sunteţi în siguranţă ân ,mijlocul acestor sălbateci.

— Ce vrei să zici, Alick ?

— Domnule, Mac-Ivor-ii şi-au pus în cap că aţi făcut un afront stăpânei lor, Miss Flora şi eu îi cred foarte dispuşi la răzbunare ; nu vă încredeţi în ei.

— Neîngrijindu-se de a fi asasinat prin surprindere, el crezu prudent să dea pinteni calului şi să ajungă la timp escadronul; dar înainte de a fi ajuns la marginea potecii, un glonte trecu pe lângă el şuierând şi se auzi detunătura unei puşti.

— Este Callum Beg, — zise servitorul său; l-am văzut fugind, ascunzându-se în ierburile înalte. Pe drept indignat de această trădare, Eduard ieşi în galop din potecă "şi văzu la o distanţă oarecare batalionul lui Ivor ; el distinse în acelaşi timp un om alergând de nu-şi ţinea suflarea pentru a se duce să se aşeze în rânduri, El conchise că era acela care voise să-l asasineze. El dete ordin lui Alick să se ducă să găsească pe Baronul Bradwardine care era în capul regimentului său cam la o jumătate de milă înainte, şi să-l informeze de ceea ce se petrecuse în timp ce el

— însuşi mergea să ajungă trupa lui Ivor. Şeful sosi în acel moment; el părăsise pe prinţ. Văzând pe Eduard apropiindu-se, îndreptă calul către el.

— Colonel Mac-Ivor, — zise Eduard fără altă introducere, — am să vă informez că unul din oamenii d-stră a tras ou arma asupra mea, dintr-un loc unde se aşezase la pândă.

— Este o plăcere şi aş fi fermecat de a şti cine este acel care a îndrăznit să mi-o ia înainte.

— Eu voi fi la ordinele d-stră când vă va plăcea. Acel care a luat asupra lui să vă prevină este omul d-stră, Callum Beg.

— Callum !, — strigă Fergus, ieşi din rânduri ! D-ta ai tras cu arma asupra domnului Waverley ?

— Nu, — răspunse Callum fără să roşească.

— Eşti chiar tu, — zise Alick, — care se întoarse deja, pentru că întâlnind un cavaler el îi încredinţase mesajul lui către Baronul de Bradwardine şi venise să-şi ajungă din urmă stăpânul în mare galop. Da, eşti d-ta ; te-am văzut foarte bine şi te-am recunoscut.

— Minţi, — răspunse Callum.

— Cu tonul său imperativ obişnuit, şeful ceru lai Callum pistolul. Bazinaşul deschis şi patina neagră de fum indicau că arma fusese descărcată.

— Na ! — zise Fergus izbindu-i cu toată forţa o lovitură cu patul pistolului în cap ; Na ! că asta te va dezvăţa să lucrezi fără ordin şi să minţi după aceea pentru a te dezvinovăţi.

— Callum primi lovitura fără a căuta s-o evite şi căzu fără a mai da nici un semn de viaţă.

— Păstraţi-vă rândul ca viaţa voastră ! — ordonă Fergus restului de trib. Voi zbura creierii cui va îndrăzni să intervină între domnul Waverley şi mine. Toţi rămaseră

— nemişcaţi. Evan Dhu fu singurul care dete câteva semne de nelinişte şi de nemulţumire.

— Callum întins pe pământ pierdea mult sânge ; dar nimeni nu îndrăznea să-i dea vreun ajutor; se părea că a primit lovitura de moarte.

— Cât despre d-stră, domnule Waverley, — . adăugă Fergus, — aveţi complezenţa de a înainta cu calul d-stră douăzeci de paşi. Waverley se duse la invitaţia lui.

— Când ei fură singuri la oarecare distanţă, şeful intorcând»-se către el, zise cu o răceală afectată.

— Era cazul şi aveam motivul să fiu uimit, domnule, de uşurinţa şi lipsa de constanţă care v-a plăcut mai alaltăieri s-o arătaţi în gusturile d-voastră ; dar de atunci minam procurat excelemte comentarii asupra purtării d-stră.

— Nu pot să ghicesc ce vreţi să spuneţi, colonel Mac-Ivor, dacă nu e, după cât îmi pare clar, că v-aţi propus de a-mi căuta ceartă.

— Ignoranţa d-stră afectată nu vă va servi la nimic, domnule. Prinţul m-a încunoştiinţat de manevrele d-stră. Eram departe de a presupune că angajamentele d-stră faţă de Miss Bradwardine au fost motivul d-str? pentru a le rupe pe cele luate faţă de sora mea. Presupun că aţi aflat că Baronul schimbase destinaţia domeniilor sale, aţi găsit acest motiv suficient pentru a dispreţui pe sora prietenului d-stră şi a lua acestui prieten pe cea pe care el pusese ochii.

— Prinţul v-a spus că eu aveam angajamente cu Miss Bradwardine ?

— El mi-a spus-o, — strigă şeful cu furie. Scoate sabia şi apără-te cel puţin, ca să nu prefer să renunţ la toate pretenţiile dumitale.

— 'Este o demenţă completă sau poate o • stfanie greşeală.

—

— -Nici o scăpare ; scoate sabia, — replică Fergus -ieşit din minţi, trăgând pe a lui din teacă.

— —- Trebuie să mă bat ca un nebun fără să ştiu pentru ce ?

— Renunţă, deci, pentru totdeauna la pretenţiile dumitale la mâna lui Miss Bradwardine.

— Ce drept ai dumneata, — strigă Waverley, pierzând orice stăpânire pe el însuşi, — să-mi dictezi condiţii de acestea ?

— Şi cu aceste cuvinte el trase sabia şi o ridică. în acest moment Baronul de Bradwardine sosi cu o mare parte din cavalerii săi. La apropierea lor, muntenii se pregătiră să-l susţină pe şeful lor şi totul prevestea că această scenă de confuzie se va sfârşi în sânge, când deodată un strigăt se ridică.

— Loc ! loc ! loc Prinţului'!

— Acest strigăt anunţă prezenţa cavalerului, el înaintă urmat de un detaşament de cavaleri de la Fitz-James. Apariţia lui restabili ordinea până la un oarecare punct ; muntenii îşi reluară locurile ; cavalerii formară escadronul. Baronul şi Fergus păstrau cea mai adâncă linişte. Prinţul îi chemă, asemenea şi pe Waverley. îndată ce el auzi că ceartă provenea de la fapta scelerată a lui Callum Beg, el ordonă ca acest om să fie trirriis imediat ,1a intendentul general. Cu tonul omului care pare a reclama un drept şi în acelaşi timp solicita o favoare, Fergus îl rugă să-1 lase la dispoziţia lui, promiţând că pedeapsa lui va fi exemplară; iar prinţul consimţi.

— După ce s-a informat de obiectul certei care se iscase între Fergus şi Waiverley, el ortionă îndepărtarea trupelor lui Mac-Ivor şi ale Baronului de Bradwardine, fiecare într-o parte diferită ; apoi adresându-se celor doi adversari :

— Domnilor, — le ziise el, — dacă eram mai puţin da-

tor prieteniei d-stră dezinteresate, v-aş fi mărturisit la

— amândoi serioasa nemulţumire ce-mi cauzează diferendul d-stră într-un moment când cauza tatălui meu cere aşa stăruitor cea mai perfectă urfire ; dar ce este mai dureros pentru mine este că cei mai buni prieteni ai mei îşi închipuie că ar area dreptul de a se pierde ei înşişi şi de a pierde odată cu ei cauza pe care au îmbrăţişat-o.

— Amândoi se grăbiră, să-l a/sigure că erau dispuşi să supună conflictul lor hotărârii lui.

— In ce mă priveşte, — zftse Eduard, — eu abia ştiu de ce sunt acuzat. Nu l-am căutat pe colonelul Mae Ivor decât pentru a-1 informa că eu era să fiu asasinat de un om ataşat serviciului său. Nu ştiu ce motiv îl face să mă provoace, dacă nu e acela că el mă acuză fără nici un temei că aş fi căpătat afecţiunea unei tinere persoane la mâna căreia el are pretenţii.

— Dacă isunt în eroare, — răspunse Fergus, — această eroare provine din convorbirea cu care Alteţa Sa Regală m-a onorat azi dimineaţă.

— Din conversaţia noastră ?, — răspunse cavalerul. Cum, oare, Mac Ivor a putut să înţeleagă atât de greşit !

— El îl conduse la o parte şi, după cinci minute de convorbire animată reveni în galop spre Eduard.

— E posibil, domnule Waverley, ca eu să mă fi înşelat în presupunerea că d-stră aţi pretinde mâna lui Miss Bradwardine ? Cu toate că nu mi-ai vorbit niciodată de

— ■ aceasta, mă convinseseră astfel, încât, am crezut, în dimineaţa asta să-l pun în cunoştinţă de acest fapt pe Vich Ian Vehr.

— Alteţa Voastră Regală — răspunse Waverley, — [trebuie să-şi fi fondat credinţa pe neînţelegeri care îmi sunt cu desăvârşire necunoscute. Eu simt tot ce este onorabil în această presupunere, dar n-am nitfi un motiv pentru a merita aceasta.

—

— Cavalerul păstră tăcere pe timpul câtorva clipe şi privi rând pe rând pe Eduard şi Fergus.

— Domnilor, — zise, în sfârşit, — permiteţi-mi să fiu mediatorul între d-stră, nu în calitate de principe regent, ci ca Charles Stuart, ca frate al d-stră de arme în această cauză. Lăsaţi la o parte toate drepturile mele la supunerea d-stră şi gândiţi-vă numai la onoarea d-stră. Ce scandal pentru prietenii noştri, ce triumf pentru Ilanovrieni, dacă văd că dezunirea domneşte printre noi ! Şi permiteţi-mi să adaug că numele de femei de care s-a vorbit, cu pretenţie, de noi, toţi, sunt prea de respect, pentru a fi menţionate ca subiecte de discordie.

— Principele îl duse din nou pe Fergus la o distanţă oarecare, spre a avea cu el o ultimă explicaţie, apoi se întoarse la Waverley şi zise :

— Eu cred că i-am demonstrat colonelului Mac Ivor că resentimentul'său provenea dintr-un „malentendu“ în care e adevărat că eu însumi am fost factor important şi i-am dat loc dar eu sunt convins că domnul Waverley e prea generos ca să păstreze cea mai mică duşmănie faţă de ceea ce s-a petrecut. Vich Ian Vohr, trebuie să explicaţi în mod convenabil această afacere tribului d-stră, în scopul de a preveni orice nou act de violenţă. Acum, domnilor, aş vrea să am satisfacţia de a vă vedea dându-vă mâinile.

— Ei înaintară cu răceală unul spre altul, cu pas încet* fiecare vrând să evite de a fi primul care face o asemenea concesie, totuşi sfârşiră prin a-şi da mâna şi se despărţiră, după ce îşi luaseră respectuos rămas bun de la cavaler.

— După un consiliu de război ţinut la Derby la 5 Decembrie, muntenii renunţară la proiectul disperat de a înainta mai mult în interiorul Engliterei şi hotărâră să se retragă spre Nord, spre marele regret al tinerilor şefi îndrăzneţi.

—

— Ei începură, prin urmare ,retragerea lor, şi prin iuţeala mersului, sfcăpară din cercul mişcărilor ducelui de Cumberland, care . îi urmărea ou un corp de cavalerie foarte numeros.

— Această retragere era o renunţare crudă la înaltele lor speranţe. Nimeni nu a vorbit atât de strălucit ca Fergus ; nimeni nu fu deci mai mortificat de această schimbare. Din acest moment se petrecu în toată persoana lui o mare schimbare.

— Retragerea continuă mai multe zile, până când într-o dimineaţă, la 12 Decembrie, în zorii zilei, Waverley nu fu puţin suprins de a primi vizita lui Fergus, pe care, la început îi fu greu să-l primească şi pe care abia îl recunoscu la început, atât era de deosebit 'de cum îl cunoscuse până acum. Privirea pierduse mult din focul ei ; obrajii lui erau .scobiţi, vocea lui lâncezea, pasul său mai, puţin hotărât, mai puţin elastic ca de obicei şi îmbrăcămintea pe care o aranja de obicei cu atâta grijă, era acum aruncală pe el in dezordine. El invită' pe Waverley să-l însoţească până la malul unui râuleţ din vecinătate şi un surâs de melancolie îi înflori buzele când văzu pe Eduard că-şi. punea sabia la centură. îndată ce ajunseră într-un loc lăturalnic :

— Ei bine, Waverley, — zise Fergus, — aş fi fermecat de a cunoaşte proiectele.d-stră. Nu mă priviţi cu acest aer de uimire ; am primit aseară o scrisoare de la sora mea ; dacă aş fi cunoscut mai degrabă detaliile pe care ea le conţinea,. aş fi evitat o scenă la care .nu mă gândesc niciodată fără durere. într-o scrisoare pe care i-am scris-o eu într-a ceartă a noastră, i-am arătat care e cauza. Ea îmi răspunde că n-a dat niciodată încurajări speranţelor d-stră şi că ea -nu putea avea nici un motiv ca să vi le dea. Săr-

— mana Flora ! ea îmi scrie cu entuziasm. Ce va gândi ea, când va ști de această retragere fatală !

— Sincer afectat de tonul de adâncă melancolie ou care, Fergus îi vorbise, Waverley îl rugă să uite altercația supărătoare pe care o avuseseră împreună. își strânseră din nou mâna, dar de data aceasta, era din toată inima.

— Ce socotești că ai să faci? întrebă Fergus. Nu ai face bine dacă ai părăsi această nenorocită armată, pentru â merge înaintea noastră în Scoția și a te îmbarca pentru a trece pe continent, într-unul din porturile de est care sunt.încă în puterea noastră ?

— Când veți fi în afară de regat, prietenii d-stră vor obține cu ușurință iertare pentru d-stră ; și ca să vă spun adevărul, eu aș vrea să puteți să luați pe Roza Bradwardine de soție și amândoi să luați pe Floră sub protecția d-stră. Roza vă iubește și cred că o iubiți și d-stră Ia fel.

— Ce ! — răspunse Eduard, — puteți d-stră să-mi propuneți dezertarea de la o cauză pentru care ne-am luptat cot la cot !

— Da, vă sfătuiesc cu sinceritate, cu toate că am inima zdrobită.

— Și in timp ce.mă sfătuiți să fug, sfat pe care nu-1 voi urma câte zile voi avea, — care sunt proiectele d-stră pentru d-stră înșivă ?

— Oh ! — răspunse Fergus -cu un ton melancolic,
— destinul meu este fixat. înainte .de sfârșitul zilei, eu voi fi mort sau prizonier.

— Ce vreți să spuneți, dragă Fergus ? Dușmanul este încă la o zi de marș în urma noastră ; de altfel, noi suntem destul de puternici pentru a-1 respinge ; adu-ți aminte de Gladsmuir.

— Ceea ce vă spun eu nu e mai puțin adevărat, cel puțin în ce mă privește pe mine, personal.

— Pe ce fondați d-stră această tristă prezicere ?

— Pe un presentiment de care sunt obsedat de ieri şi pe care am încercat, dar zadarnic, să-l gonesc din sufletul meu.

— Cu toate că Eduard nu credea în presentimejite," el nu fu mai puţin mişcat de starea în care vedea pe Fergus, făcându-1 să simtă că renaşte pentru el toată vechea lui prietenie. Pentru a-1 sustrage de la aceste gânduri negre, îi propuse să stea cu el până când tribul lui Mac Ivor va sosi. Şeful păru sensibil la această ofertă, dar refuză s-o accepte.

— D-stră ştiţi, — îi zise el, — că noi suntem, în ariergardă şi mai ştiţi că acesta este postul cal mai periculos într-o retragere.

— Şi, în consecinţă, cel mai onorabil.

— —; Ei bine, să fie; spune servitorului d-stră' să ţină calul gata pentru cazul când vor avea de-a face cu o partidă puternică. Aş avea cea mai mare plăcere să ma folosesc de societatea d-stră încă odată.

— Trebuie, — zise Fergus, arătând pe Callum Beg — ca craniul acestui spânzurat să fie mai tare decât marmora : câinele de pistol s-a rupt de lovitură, capul lui nu.

— Cum aţi putut să loviţi atât de aspru un băiat tânăr ca acesta ?

— —■. Dacă:nu-1 loveam din timp în timp cu câte o lovitură, această haimana uita de el.

— După ce s-au luat precauţiunile necesare, au pornit la drum. Soldaţii lui Fergus şi un alt regiment compus din muntenii tribului vecin formau ariergarda. Se'traversa o mare mlaştină descoperită şi intrară în micul sat Clifton în momentul când soarele de iarnă era pe punctul de a apune. Totdeodată pe suprafaţa neagră a mlaştineise văzu înaintând un corp numeros de cavalerie.

—

— A'tunci Fergus, la care arzătorul curaj părea a-şi fi reluat impetuozitatea la apropierea pericolului, îşi trase sabia strigând : „rClaymore[l<1]. Şi încurajând soldaţii săi, se aruncă cu ei asupra inamicului.

— Dar dragonii făcură pe munteni să se risipească, rămânând vreo doisprezece din ei care îi bateau cu lovituri de sabie. Luna, în acel moment se acoperi, de nouri şi în întuneric, eroul nostru nu putu nici să dea un ajutor prietenilor săi, nici să distingă drumul pe care trebuia să-l ia ca să ajungă ariergarda. După'ce era să fie omorât în câteva rânduri şau făcut prizonier de plutoanele de cavalerie ce le întâlnea în întuneric, el ajunse la un colţ şi sărind zidul, se crezu în afară de pericol pe drumul armatei muntenilor de la care auzea de departe cimpoiul.

—— [1] Sabie cu dublu apărător la mâner.

— CAPITOLUL XI

— Fugar

— Un drum de aproape trei mile conduse pe Waverley la intrarea unui mic sat. El ştia că dispoziţia locuitorilor in general nu era favorabilă cauzei pe care el a îmbrăţişat-o ; dar dorind să-şi procure un cal şi un ghid pentru a se duce la Perth, unde spera să găsească ariergarda, cel puţin corpul principal al armatei de cavalerie, el se apropie de o cârciumă de noapte. Un mare zgomot domnea în interior ; el se opri pentru- a asculta ; înjurături englezeşti însoţite de refrenul unui cântec marţial îi spuse că, acest cătun era ocupat de trupele ducelui Cumberland. El căută deodată să se îndepărteze cu cel mai mic zgomot posibil şi binecuvântând întunericul contra căruia până atunci murmurase, îşi continuă drumul dibuind în lungul unui gard care păru că înconjoară grădina unei colibe. Abia atinse poarta, că braţul lui întiins fu prins de o mână de femeie, în timp ce o voce îi zise :

— Eduard, tu eşti ?

— Aici este o greşeală, — îşi zise Waverley, — căutând cu blândeţe să scape.

— Nu face zgomot, — adăugă ea,,— sau Locuitorii-Roşii te vor auzi ; şi aceştia arestează şi pun la rechiziţie pe toţi aoei care trec prin faţa porţii cârciumii, pentru a-i sili să eare furgoanele lor cu răniţi. Vino acasă la tata, altfel ei îţi vor juca o festă urâtă.

—

— Este o foarte bună idee, — gândi Eduard.

— El traversă mica grădină după tânăra fată şi intră într-o bucătărie pardosită cu cărămizi. Conducătoarea Iui apropie un chibrit de focul ce ardea pentru a aprinde o candelă ; dar abia aruncase ea o privire asupra lui Waverley, că lumina îi căzu din mână şi strigă din toate puterile :

— Tată ! Tată !

— Tatăl astfel strigat apăru, imediat.

— E, bine, ce s-a întâmplat, fata mea ?

— Ah !, — răspunse ea într-un acces de spaimă aproape convulsivă, ■—• am crezut că era Ned[1] Williams, şi este unul din oamenii ăştia cu pled.

— Şi ce afacere aveai tu cu Ned Williams la ora aste. ?

— Această întrebare era poate una din acelea care-i uşor

— de pus, dar la care nu e prea uşor de a răspunde. Aşa că sărmana fată nu răspunse decât plângând şi frângându-şi mâinile.

— —- Şi tu, băiatul meu, — zise el lui Eduard, — tu uiţi că dragonii sunt în sat şi că dacă te întâlnesc te vor ciopârţi ca pe un nap !

— —: Ştiu că viaţa mea este în pericol : dar dacă d-stră veniţi în, ajutorul meu, eu vă voi recompensa cu dărnicie. Eu nu sunt scoţian ; eu sunt un nenorocit de nobil englez.

— —- Că, eşti scoţian sau nu — răspunse cinstitul fermier — mi-ar fi plăcut mai mult să fi fost departe de mine ; dar fiindcă tu eşti aici, JacOb Jopsom nu va vedea sângele nimănui; de altfel „pledurile" au fost oameni viteji şi n-au făcut mare rău aici ieri.

— In consecinţă omul se ocupa necontenit să ofere ospitalitate eroilor noştri, deci şi acestuia pentru noaptea

[1] Prescurtarea dată de numele de Eduard.

— asta, Aprinse focul, luând precauţiunile necesare pentru ca lumina să nu poată fi zărită de afară. El tăie în fine o bucată de slănină şi adăugă o cană de bere englezească.

— Se conveni că Eduarţi va aştepta în acest ascunziş până trupele vor pleca a doua zi de dimineaţă şi că atunci el va închiria sau va cumpăra de la fermier un cal pentru a încerca să-i ajungă pe prietenii lui.

— Odată cu dimineaţa, sosi şi vestea că muntenii evacuaseră Penrith-ul, că ei se întoarseră din nou asupra Carlisiei şi că trupele ducelui de Cumberland umpluseră drumurile din toate părţile. încercând să treacă fără a fi descoperit, ar fi fost un act de -îndrăzneală fără margini. Ned Willi'aims, acela căruia crezuse că se adresează fata fermierului, fu atunci chemat- l-a-- consiliu. El propuse ca Waverley să-şi lepede uniforma şi pledul şi să ia un costum de ţară, să vină cu el la ferma, tatălui său aproape de Uiwater şi să stea acolo în acest azil, ascuns până ce operaţiile militare care aveau loc în împrejurimi, încetau de a-i mai face periculoasă plecarea.

— S-a convenit cu preţul pe care îl va plăti pentru a sta în pensiune la Williams, dacă el era de acord şi gândea tot aşa, până când o va putea lua la drum în toată siguranţa. Bătrânul Jopson şi fiica sa refuzară orice fel de plată pentru ospitalitatea pe care i-o dăduseră şi călăuza lui îl conduse sub deghizarea pe care i-o procurase, peste câmpia unde în noaptea trecută avusese loc hărţuiala. Lucirea trecătoare a unui soare de decembrie strălucea trist peste vastele buruieni, plantate în anumite locuri cu cadavre de oameni şi de cai, deasupra cărora zbura cu strigăte lugubre un stol de corbi, de vulturi şi alte păsări de pradă.

— Oamenii care veneau după armată despuiaseră deja pe morţi de tot ce putuseră să ducă ; dar lumea de la- ţară

— puţin familiarizată cu scenele de carnaj nu se apropiase încă de câmpul de bătaie, ci numai câte unii îndrăzneau să privească de departe cu groază. Aproximativ, erau şaizeci sau şaptezeci de cadavre de dragoni întinse]a drumul marc şi pe mlaştină. O duzină de munteni, dacă nu mai mult, muriseră ; erau cei care, înaintând prea mult, căzuseră sub gloanţele inamice. Eduard nu putu să găsească corpul lui Fergus printre morţi ; poate că fusese făcut prizonier ; poate că, de asemenea, oamenii din tribul său îi ridicaseră corpul.

— Apropierea unui detaşament trimis pentru a forţa pe ţărani să îngroape morţii obligă pe Eduard să ajungă p? călăuză care îl aştepta ou atâta îngrijorare şi frică la umbra unor arbori.

— După ce au părăsit acest câmp de carnagiu, ei făcură restul de drum, fericiţi. La ferma lui Williams, Eduard trecu drept o rudă tânără, crescut pentru biserică şi care venise să se refugieze la el până ce sfârşitul tulburărilor îi va permite să treacă. Această poveste îndepărta orice presupunere din spiritul bunilor şi simplilor ţărani ai lui Cumberland şi păru să-i explice în mod suficient aerul grav şi obiceiurile de a se ascunde ale noului locuitor al fermei.

— Zăpada care cădea în cantitate mare. făcu imposibilă plecarea lui timp de zece zile. Când drumurile redeveniră practicabile, auzi succesiv că prinţul se retrăsese în Scoţia ; după aceea, că abandonase frontierele retrăgându-se spre Glasgow şi că ducele de Cumberland făcea asediul Ciarlislei. Armata engleză îi oprea deci lui Waverley orice posibilitate de ă se retirage în Scoţia, în direcţiunea ac4ea. Din partea de răsărit, mareşalul Wade mergea asupra Edinbu-rgului în capul unor forţe considerabile. In

sfârşit, de-a lungul frontierelor, miliţii, voluntari şi parti-

— zani, se înarmaseră pentru a întinde răzvrătirea şi a-i opri pe toţi zăbavnicii, pe care armatele de munteni îi lăsase în Eng litera. în curând predarea Carlislei şi măsurile severe cu care era ameninţată garnizoana răzvrătită deveniră din nou motive pentru care Eduard renunţă la orice idee de a porni la drum, singur într-o ţară inamică, ocupată de o armată numeroasă.

— la acest azil singuratic, eroul nostru se gândea adesea la întâmplările dramatice în care jucase un rol mai mult sau mai puţin activ. Deoarece poşta care sosea rar în acest sat aducea noutăţi de succes şi arăta tocmai contrariu de cele ce se petreceau cu cele două partide, el spera ou vioiciune că destinul său nu-1 va sili mai mult să poairte armele într-un război civil. Gândurile sale se întorceau după aoeea asupra morţii presupuse a lui Fergus, asupra situaţiei dezolante a Florei şi cu o amintire încă mai caldă asupra Rozei Bradwardine.

— El era acolo de mai multe săptămâni când, într-unul din jurnalele ce i se aduceau din când în când de către preotul satului, ochii săi căzură pe un articol astfel conceput :

— „La zece luna curentă a decedat în caisa sa Hill-Street, Berkeley-Square, Richard Waverley, al doilea fiu al lui Gilies Waverley, al lui Waverley Honour, după o suferinţă

— lungă agravată de starea de bănuială în care era el, fiind forţat să depună o cauţiune într-o sumă considerabilă ca garanţie, să se prezinte, dacă- ar fi fost cazul, ca să răspundă la o acuzaţie de înaltă trădare de care era ameninţat. O acuzaţie de aceeaşi natură apasă pe Sir Everard Waveriey, fratele său mai mare şi se spune că el va fi dat în6judecată în primele zile ale lunii viitoare cel puţin dacă Eduard Waverley, fiul răposatului Richard şi moştenitor

— al baronetului nu se constituie prizonier. Se dau asigurări că în acest caz îndurarea majestăţii sale îşi propune de a opri orice urmărire contra lui Sir Everard.

— Există certitudinea că acest nenorocit tânăr a purtat armele pentru Pretendent şi că a intrat în Englitera cu armata muntenilor ; dar nu s-a mai auzit vorbindu-sc de el de la afacerea din 18 Decembrie de la Clifton".

— Această lectură abia terminată, Waverley anunţă gazdelor sale că era obligat să plece la Londra în cel mai scurt timp posibil. îşi luă deci adio de la prietenii săi şi ai lui Cumberland asigurându-i că nu va uita niciodată serviciile lor, apoi cincisprezece zile mai târziu diligenţa îl dădea jos pe pavajul capitalei. O trăsură de piaţă îl transportă la colonelul Talbot, care locuia unul din principalele squaruri, în cartierul de la apusul oraşului.

— Când Waverley bătu la poarta lui, colonelul era la masă şi Lady. Emilia, ale cărei trăsături frumoase păstrau încă paloarea boalei, era aşezată în faţa lui. Auzind vocea tânărului său prieten, colonelul se ridică şi alergă să-l îmbrăţişeze. Frank-Stanley !, — strigă el, — ce mai faci, prietene ? Scumpa mea Emilia, iată tânărul Stanley.

— Lady Emilia îi făcu o primire plină de politeţe şi de afecţiune; dar roşeaţa obrajilor ei, mâna ei tremurătoare şi vocea prea puţin sigură probau cât era de emoţionată şi îngrijorată. Se repuse în grabă prânzul pe masă şi în timp ce Eduaid lua câteva aperitive, colonelul continuă să i se adreseze.

— Nu mă aşteptam :să vă văd aici, dragul meu Frank ; medicii m-au asigurat că aerul din Londra este ou totul contrariu sănătăţii dv., nu trebuia să vă expuneţi la acest risc. Emilia şi cu mine. suntem încântaţi de a vă vedea ; dar mi-e teamă că nu vom putea spera să avem mai multă vreme această plăcere. >

—

— O afacere-cu totul particulară m-a adus aici, — bâigui Waverley.

— Eu am bandit ; dar nu voivsuferi să stai aici lungă vreme. Spontoon, — zise el unui bătrân servitor fără livrea care avea o înfăţişare militară — să se servească la masă ; şi dacă eu sun, să vii numai dumneata ; nu lăsa să intre nici un alt servitor ; nepotul 'meu şi ou mine aivem să vorbim despre afaceri. în numele lui Dumnezeu, dragă Waverley, — continuă el când servitorii ieşiseră, Spune-mi ce împrejurare imperioasă a putut să te decidă să vii la Londra, cu preţul vieţii tale.

— Dragă domnule Waverley, — zise Emilia, — d-stră căruia n-aş putea niciodată să-i dovedesc dreapta mea recunoştinţă, cum aţi putut comite o asemenea imprudenţă ?

— Tatăl meu... unchiul meu... citiţi acest paragraf.

— El arătă jurnalul colonelului Talbot.

— Aş vrea, — zise Talbot după ce termină cititul)

— ■— ca toate aceste haimanale să fi fost condamnate de a fi strivite sub propriile lor tiparniţe ! Sunt asigurat că, în acest moment, sunt în Londra mai mult de o duzină de gazete din acestea : trebuie să fii surprins dacă ele fabrică minciuni pentru a avea succes în bani ? Nu este, cu toate acestea, decât prea adevărat, dragul meu Eduard că ţi-ai pierdut pe tatăl tău. Dar că moartea lui a fost ocazionată de o durere violentă care îi fusese cauzată de situaţia lui neplăcută este pură fantezie.

— Dar unchiul meu, dragul meu unchi ?

— El nu are nici cel mai mic risc. Sir Everard a plecat la Waverley Honour fără îngrijorare. Dar eşti în pericol tu însuţi ; numele tău se găseşte pe toate proclamaţiunile ; mandate de arestare au fost lansate contra ta. De când eşti aici ? Cum ai venit ?

—

— Eduard îi dete o socoteală exactă de tot ce i se întâmplase, în afară de cearta lui cu Fergus ; căci, iubind pe munteni, el nu voia să hrănească prejudecăţile naţionale pe care colonelul le nutrea contra lor.

— Trebuie ca mâine să fii obosit şi oboseala să te oblige a rămâne în cameră. Lady Emilia va fi santinela ta ; Spontoon şi eu te voi servi. Ţi-am dat numele uneia din apropiatele mele rude, pentru că nimeni din servitorii actuali n-a văzut-o niciodată, în afară de Spontoon ; aşa că nu e nici un fel de pericol până acum. Ai, deci, o violentă durere de cap şi văd că ochii ţi se închid orice ai face, aşa că poţi să figurezi pe listele bolnavilor. Iar tu, Emilia, fă să se pregătească un apartament pentru Frank Stanley.

— A doua zi de dimineaţă colonelul se duse să vadă pe oaspetele său.

— Am câteva noutăţi bune de spus, — zise el, — re-.putaţia ta ca om de onoare şi ca ofiţer nu mai are nimic de temut din imputarea de a-ţi fi neglijat datoriile şi a fi provocat nesupunerea în regimentul lui Gardinier. E important, neapărat, pentru siguranţa ta, să te îndepărtezi de Londra cât mai repede posibil. Vei pleca, deci, mâine foarte de dimineaţă spre Nord, sub numele de Francis Stanley, nepotul meu şi trăsura te va duce până la al tţpilea schimb. Acolo vei' încăleca pe cal ; Spontoon te va însoţi până la Huntingdon ; el e cunoscut pe toate drumurile că este în serviciul meu şi prezenţa lui te va pune la adăpost de orice chestiune care te-ar încurca. La Huntingdon, vei găsi pe adevăratul Francis Stanley, student la Universitatea din Cambridge. In nesiguranţa în care eram dacă sănătatea Emiliei mele mi-ar permite să mă duc eu însumi în Scoţia, eu mi-aş fi procurat din biroul secretarului de stat

— un paşaport pentru nepotul meu care m-ar fi înlocuit ; şi cum voiajul lui n-avea alt scop decât să te caute, astăzi este cu totul inutil. Stanley este în curent cu toată povestea ta ; veţi prânzi împreună şi poate că vei găsi în cele două creiere ale voastre vreun plan nou pentru a micşora pericolele voiajului tău. Acum, — adăugă el, deschizând un portofoliu, trebuie să te pun în fonduri pentru luptă.

— Dragă colonele, eu sunt confuz...

— In toate timpurile şi oricând poţi să dispui de punga mea ; dar aceşti bani îţi aparţin. Tatăl tău, întrezărind întâmplarea unei confiscări m-a însărcinat cu o moştenire în profitul tău. Ai la dispoziţie mai mult de cincisprezece mii de lire sterline şi eşti proprietarul Brerewood-Lodge-ului. Eşti un tânăr cu desăvârşire independent, pe conştiinţa mea. Iată două sute de livre şi poţi să ai astfel altă sumă cât îţi va plăcea sau un credit în ţară străină, cum afacerile tale îţi vor cere.

— Prima întrebuinţare pe care o făcu Eduard cu noua' lui avere fu de a trimite o oală mare de bani onestului fermier Jopson, rugându-1 să o primească din partea prietenului său Williams, care nu uitase ziua din 18 Decembrieş. îi ceru în acelaşi timp să-i păstreze cu grijă îmbrăcămintea de muntean, mai ales armele sale, curioase prin ele înşile, şi cărora prietenia celor care i le dăduse adăuga o mare valoare. Lady Emilia se însărcina cu grija de a trimite miss-ei Williams un cadou care să fie după gustul ei ca să-i mângâie amorul propriu. Din partea lu'i, colonelul care era de asemenea puţin agricultor, promise să facă să treacă la patriarhul de Ulswater un echipaj de căruţă.

— A doua zi, după ce călătorise în felul convenit, Waverley găsi pe Francisk Stanley la Huntingdon. Cunoştinţa se făcu imediat între cei doi tineri. Ei petrecură îm-

— preună o zi din cele mai plăcute şi în ziua următoare, mereu sub numele de Stanley, el îşi urmă călătoria în- soţit de Spontoon.

— Eroul nostru călătorea în goana calului de diligenţă, după cum era pe acele timpuri, fără alte aventuri decât două sau trei întrebări la care răspunse prin arătarea paşaportului. La frontiera Scoţiei aflǎ victoria decisivă a lui Culloden repurtată de trupele englezeşti. Cu toate că el se aştepta de multă vreme la aceasta, noutatea fu o lovitură care îl cufundă într-o profundă întristare.

— CAPITOLUL XIi

— Baronul este nevoii să locuiască într-o vizuină

— Sosind la Edinburg, unde trebuia neapărat să înceapă cercetările sale, Waverley simţi încurcătura situaţiei lui. Mai mulţi locuitori din acest oraş îl -văzuseră şi-l cunoscuseră sub adevăratul său nume, cumi putea, deci, el să se folosească de un paşaport pe numele de Francis Stanley ? Hotărî, deci, să evite orice societate şi de a pleca în nordul Scoţiei. Dar fu obligat să-şi schimbe plecarea cu o zi sau două pentru că aştepta o scrisoare de la colonelul Talbot ; trebuia de asemenea să-şi lase noua sa adresă sub un nume nou într-un loc unde hotărâseră ma'i înainte. El ieşi către seară ca să execute acest din urmă proiect şi traversa străzile care îi erau foarte cunoscute, având grija de a se feri de toate privirile, aşa fel ca să nu fie recunoscut.

— Câteva ore mai târziu, el pleca spre Tully-Veolan unde spera să vadă pe Roza Bradwardin, sau cei puţin să afle noutăţi de la ea.

— Luă caii de poştă până la Perth cu intenţia de a face restul călătoriei pe jos nu numai din plăcere dar pentru a părăsi mai uşor drumul mare pe care zărea de departe nişte detaşamente de soldaţi ; şi cu cât înainta către Nord, cu atât se arăfau mai mult urmele războiului : trăsuri sfă-

— râmate, cai morţi, arbori frânţi şi tăiaţi pentru a face garduri, poduri rupte sau pe jumătate reparate, — totul anunţa trecerea armatelor duşmane.

— în locurile unde proprietarii erau legaţi de cauza Stuarţilor, casele erau dărâmate sau pustiite, pe când locuitorii rătăceau pe câmp, tremurând trişti şi buimăciţi.

— Nu ajunse decât către seară în împrejurimile Tully-Veolan-ului.

— Apropiindu-se de sat, văzu cu îngrijorare că un detaşament de soldaţi era postat acolo şi ceea ce era mai rău este că părea să fie în cantonament acolo. Pentru a evita riscul de a fi arestat şi întrebat din ce neam era, făcu, un circuit lung, evită satul şi se apropie de cărăruie printr-o cale pe care o cunoştea ; o singură privire îl făcu să ştie că schimbări mari avuseseră loc. O falangă a porţii rămăsese singură, spartă pe ţâţâni ; cealaltă fusese tăiată ; crenelurile de deasupra porţii erau aruncate pe jos.

— Aleea nu fusese mai puţin devastată. Mai mulţi arbori mari zăceau pe pământ şi animalele ţăranilor, ca şi caii dragonilor, acoperiseră cu un nămol negru, larga pajişte pe care Eduard o admirase alte dăţi.

— Intrând în curte, Waverley văzu realizându-se toate temerile care îl făcuseră să se gândească şi să-şi închipuie aceste prime ravagii.

— Casa fusese prădată şi pustiită de trupele regelui care,, numai pentru plăcerea de a face rău, încercaseră, chiar, s-o ardă şi, cu toate că grosimea zidurilor reuşise să reziste focului, grajdurile şi toate clădirile curţii de păsări fuseseră în întregime arse, turnuleţele şi crenelurile clădirii principale erau pline şi înnegrite de fum, pavajul curţii scos de la loc şi spart, uşile scoase din ţâţâni sau

—

— neţinându-se decât în câte una, ferestrele împinse şi geamurile sparte. Tot mobilierul fusese făcut bucăţi şi se vedeau păn.i din el risipite prin curte.

— Cum e de închipuit, Eduard privea cu strângere de inimă la devastarea unei reşedinţe atât de respectate până atunci ; dar la fiecare pas, el simţea îndoindu-i-se groaza şi temerile asupra şoartei baronului şi a fiicei sale. Terasa îi oferi încă privirii un nou spectacol de întristare. Balustrada era răsturnată, pereţii distruşi, arborii fructiferi tăiaţi sau scoşi din rădăcini.

— Cufundat în cele mai penibile gânduri, pe care un astfel de spectacol făcuse să se nască în el, Eduard făcu înconjurul castelului, apdi, fără să ştie direcţia în care îl purtau paşii, o luă pe o potecă mărginită de tufişuri. După câteva minute de mers, el se găsi în faţa unei colibe mizerabile la uşa căreia avu ideea să bată pentru a încerca să obţină noutăţi despre locuitorii castelului.

— O bătrână în zdrenţe îi deschise. El intră şi primul obiect pe care îl întâlniră ochii lui era un om mare şi slab, purtând rămăşiţele unei vechi uniforme şi, având o barbă de trei săptămâni. Acest om ţinea în mâna dreaptă un pistol încărcat şi cu cea stângă căuta un al doilea în centură.

— Era baronul de Bradwardine ! La vederea lui Eduard el aruncă arma şi luând pe tânăr în braţe, îl sărută inimos.

— S-au trimis aici, — îi zise el, — soldaţi însărcinaţi să rămână pe domeniile mele şi să mă vâneze ca pe o prepeliţă ; tocmai când aţi bătut la poartă am crezut că se descoperise bătrânul căprior în ascunzătoarea sa... dar,

Jeaneta, n-ai nimic să ne dai să mâncăm ?

—

— Oh !, ba da, domnule. Voi pune pe grătar cocoşul sălbatic pe care l-a adus azi-dimineaţă şi voi pune la copt în cenuşă ouăle găinii negre.

— In timp ce se preparau aceste alimente, Waverley ceru baronului noutăţi asupra missei Bradwardine.

— E foarte bine, slavă Domnului ! şi este în siguranţă la Duchran, — zise baronul. Cu toate că el este liberal, lairdul, care este una din rudele mele îndepărtate *-a uitat deloc vechea noastră prietenie ce ne-o manifestăm în aceste timpuri nenorocite. Judecătorul face sforţările posibile pentru a salva câteva resturi din acest naufragiu pentru scumpa mea Roza. Ah, Doamne ! Mi-e fiică că nu am fericirea de a o revedea, căci va trebui să merg să-mi las oasele în cine ştie ce ţară străină.

— O ! nu, nu, Excelenţa voastră, nu vorbiţi aşa, — zise Jeanetta, — totul se va aranja. Dar ouăle sunt gata şi cocoşul sălbatic de asemenea. Iată pentru fiecare o farfurie, sare şi felia de pâine albă care vine de la judecător ; şi apoi nu lipseşte nici rachiul din damigeană.

— Se aşezară la masă şi începură să vorbească de proiectele lor pentru viitor.

— Planul baronului era foarte simplu : a fugi în Franţa, unde, prin încrederea vechilor săi prieteni, spera să obţină o întrebuinţare militară de care se credea încă în stare. Invită pe Waverley să-l urmeze, propunere pe care acesta o primi, 'în cazul când încrederea colonelului Talbot n-ar reuşi deloc să-i obţină iertarea, el spera în sine însuşi, în secret, că baronul va aproba dragostea lui pentru Roza şi îi va da dreptul să primească ajutoarele sale în exil ; dar el evită să se explice în această chestiune până ce propria lui soartă fu hotărâtă. Ei vorbiră după aceea de Glennaquoich, pentru care baronul mărturisea cea mai mare grijă.

—

— Flora avu partea, ei de interes din partea bunului bătrân şi această parte nu era desigur cea mai mică.

— în timpul acesta noaptea înainta ; bătrâna Jeaneta se cuibărea într-un fel de poiată, în dosul peretelui din afară, Davie, singurul servitor rămas credincios baronului, adormise de mult şi sforăia între Ban şi Buscar, doi câini care-1 urmaseră la baracă când castelul fusese părăsit, şi a căror ferocitate cunoscută adăugată la reputaţia de vrăjitoare pe care o avea Jeaneta, contribuia să înlăture orice vizită. In scopul acesta judecătorul Macwheeble furniza pe sub mână Jeanetei tot ce era necesar pentru hrana lor, adăugând unele obiecte de lux pentru trebuinţa stăpânului său. în sfârşit, baronul se aşeză în pat. Waverley se instală pentru noapte pe un fotoliu de catifea rupt, care figurase altădată în camera de culcare a lui Tully^Veolan şi amândoi uitară într-un somn de câteva ore, luptele interne care sfâşiau ţara.

— Din zorii zilei, bătrâna Jeaneta începu să-şi mături sărmana ei baracă pentru a deştepta pe baron care dormea de obicei un somn adânc.

— Trebuie să mă reîntorc la peştera unde mă ascund în timpul zilei, — zise el lui Waverley. Vrei să vii să faci o plimbare cu mine în vale,?

— Ei plecară şi urmară o potecă pe care pescarii sau pădurarii o făcuseră de-a lungul malului râuleţului, în mijlocul mărăcinilor. Pe drum baronul explică lui Waverley că ar putea să şadă o zi sau două la Tuly-Veolan fără pericol, chiar când ar fi văzut plimbându-se prin împrejurimi, numai să-şi ia precauţiunea de a spune că este un agent însărcinat de inspectorul domeniului, din partea oarecărui nobil englez care voia să-l cumpere.

— în vederea acestui lucru, el îi recomandă să meargă să facă o vizită judecătorului, care locuia încă clădirea

numită micul Veolan, situată la circa o milă de sat.

—

— Paşaportul lui Francisc Stanley va servi la nevoie de răspuns' comandantului detaşamentului ; cât despre ţăranii care puteau să-l întâlnească, baronul îl asigură că nu avea a se teme de trădarea lor.

— Sunt convins, adăugă bătrânul, — că jumătate dintre ei ştiu că eu sunt în aceste împrejurimi, căci adesea găsesc în trecerea mea unele lucruri mărunte pe care aceşti oameni bravi ie depun pentru că ei cred că ele ar putea şă-mi iie utile. Dumnezeu să-i ocrotească ! sper că ei vori avea un stăpân.tot aşa de înţeles ca mine şi tot aşa de bun, dacă voi fi deposedat de domeniul meu.

— Un suspin natural termină această fra^ă ; dar resemnarea fermă şi constantă pe care o arăta baronul în nenorocirea lui avea ceva demn de respectat. El nu se deda ,la regrete inutile şi nu se lăsa deloc biruit de melancolie. Suporta destinul şi relele care erau consecinţe, cu o gravitate liniştită şi nu intra în discursuri violente contra partidului dominant.

— Am făcut ceea ce am crezut ca datorie a mea, — zise bunul bătrân, — şi ceilalţi fac, fără îndoială, ceea ce ei văd ca datorie a lor. Eu sufăr câteodată aruncându-mi privirile pe Ridurile înnegrite ale locuinţelor părinţilor mei; dar ofiţerii nu pot fără îndoială să împiedice întotdeauna devastările soldaţilor.

— Ajuns la piciorul unei stânci despicate, baronul se opri şi luând în mâinile sale mâinile tânărului însoţitor :

— Haide, adio, scumpul meu Eduard, — îi zise el; — ne vom revedea în seara asta la buna Jeaneta. De aici încolo iată azilul unde nenorocirea timpurilor mă obligă să mă ascund ca un criminal hărţuit de poliţie.

— în aceste cuvinte el începu să urce stânca până la intrarea unei peşteri care semăna cu uşa unui cuptor.

—

— Baronul îşi vârî mai întâi capul şi umerii, apoi bustul şi în fine, restul corpului său.

— Waverley avu curiozitatea să se ducă să-l viziteze în vizuina lui cum s-ar putea numi acest loc retras. Era foarte strâmtă şi foarte joasă ca să se poată sta în ea în picioare sau chiar să se aşeze cu uşurinţă ; dar ea era uscată, plină de ferige şi constituia, după cum zicea baronul, un loc de zăcut foarte nimerit pentru un soldat bătrân.

— Eduard căută după aceea să aibă o întrevedere cu Jeaneta în care recunoscuse pe bătrâna femeie care îl îngrijise pe timpul boalei sale, după ce fusese scăpat din mâinile lui Gilfillan. In afară de aceasta el observase că baraca, cu toate că reparată puţin şi prevăzută cu câteva mobile, noi, era cu siguranţă locul unde el fusese deţinut. Prima sa grijă fu de a întreba cine era tânăra doamnă care venise la colibă pe timpul boalei sale.

— Era o doamnă tânără, — zise ea, — care nu are pereche în lumemiss Roza Bradwardine.

— In cazul acesta, probabil, Miss-ei Bradwardine, îi eram dator libertatea mea ?, — strigă el, încântat de a fi văzut confirmându-se o idee pe care, împrejurările locale îl făcuseră de mult s-o conceapă.

— Da, fără îndoială, domnule Waverley, a fost chiar

— ea.

— Dar cât ar fi fost ea de contrariată, sărmana copilă, dacă s-ar fi gândit că veţi şti vr'odată un singur cuvânt.

— Povestea pe care i-o spuse Jeaneta avu ca rezultat de a arunca o rază de lumină peste unele' întâmplări misterioase în care fusese el amestecat şi pe care încercase în zadar să şi le explice. Această povestire fu pentru el un fir de care îi fu uşor să se servească pentru a ieşi din labirintul în care se rătăcise. Dar ceea ce îl fer-

— sneca şi pusese culme la bucuria lui fu aceea că află că viaţa lui se datora Rozei Bradwardine,

— Plăcerea de a ţine atât-de mult la un om atât de onorabil ca baronul şi de care Sir Everard făcea caz aşa de mare, era încă o consideraţiune plăcută, dacă lipsea ceva pentru a-1 face să dorească această căsătorie cu o tânără fată care îi dăduse atâtea probe de afecţiunea sa şi de devotament.

— Du nea n Macwheeble, care nu mai era judecător, cu toate că se folosea încă de titlul acestei demnităţi, scăpase proscripţiunii, separându-se din vreme de partidul răzvrătiţilor.

— Eduard îl găsi în cabinetul său în mijlocul mai multor grămezi de hârtii. Avea în faţa lui o farfurie enormă umplută cu supă de făină de ovăz şi la stânga o lingură de os şi o cană de bere ; o sticlă olandeză cu burta mare conţinând rachiu pus la îndemâna lui arăta că acest •onest membru al corpului de legişti luase deja masa de dimineaţă sau că îşi propusese să amestece supa lui cu aceste lichide digestive. Boneta lui de noapte şi pijamaua lui fuseseră odată de dimie ; dar tot aşa de prudent ca şi de econom, bunul judecător avusese grija de a le înnegri, de teamă ca acea culoare a lor de ghinion să nu aducă aminte de nenorocita campanie, celor care vor veni la el.

— Când Waverley înaintă spre mica balustradă verde care proteja pupitrul său şi scaunul de apropierea celor de rând, judecătorul îl privi cu un aer îngrijorat; dar recunoscând deodată pe bogatul şi tânărul englez, prieten al baronului, îi zise cu destulă bună graţie că era bine venit la Petit-Veolan şi îl invită să împartă cu el dejunul său frugal.

— Convins că putea să se încreadă în judecător, Eduard îi făcu cunoscută situaţia şi proiectele sale. Foarte pruden-

— tul personaj îl ascultă mai întâi cu toate simptomele fricei îndată ce el îi spuse că se găsea încă în stare de prescripţie. Se asigură puţin la vederea paşaportului, îşi frecă cu vioiciune mâinile când Eduard îi explică averea lui actuală şi deschise ochi mari auzind care erau speranţele lui Eduard ; dar îndată ce Waverley exprimă intcn.ia lui de a împărţi totul cu Roza Bradwardine, bravul judecător avu o izbucnire de veselie care se părea că-i va pierde mintea. Se sculă grăbit de pe scaun, azvârli cu boneta în plafon şi o prinse înainte de a cădea, dansă un joc muntenesc cu o graţie şi agilitate neimitâbile şi aruncându-se, în fine, pe un scaun, zdrobit de oboseală, strigă :

— Lady Waverley ! zece mii de lire sterline de rentă pe an ! ce Dumnezeu mă împiedică să-mi pierd capul !

— Amin ! din toată inima mea, — zise Waverley ; — dar acum, domnule Macwheeble, să ne ocupăm de afaceri.

— Eroul nostru explică atunci că ar avea nevoie de asistenţa lui, în primul rând pentru a-1 pune la adăpost de orice pericol pe timpul şederii sale în această ţară, scriind comandantului de la detaşamentul cantonat la Tully-Veolan „că domnul Stanley, nobil englez, rudă apropiată a colonelului Talbot are treabă la domnul Macwheeble şi că, cunoscând starea ţării, el îşi supune paşaportul inspecţiei căpitanului Forster“.

— Al doilea serviciu pe care Eduard îl cerea judecătorului fu acela de a face să plece un om călare la biroul poştei unde colonelul Talbot trebuia să-şi adreseze scrisorile şi de a da ordin acelui mesager de a aştepta până va putea să aducă în orice dil’genţă la Petit-Veolan o scrisoare peritru M. Stanley. '

— Magistratul chemă la moment pe tânărul său ajutor, care, la ordinul stăpânului său o luă la drum fără în-

— târziere. îndată ce acest mesager fu plecat, Waverley întrebă pe Macwheeble dacă avusese. de curând noutăţi de la şeful Glennaquoich.

— Tot ceea ce ştiu — răspunse judecătorul — este că a fost luat prizonier şi că se află în castelul din Carlisle, că nu va întârzia să fie judecat şi că va fi omorât. Nu-i doresc cel mai mic rău, — adăugă el ; — dar sper că acei care l-au prins îl vor ţine bine şi că nu-i vor permite să vină pe aceste frontiere să ne înnebunească cu impozitele lor şi tot felul de violenţe, de ultragii, de depresiuni şi de spoliaţiuni, cum n-a încetat niciodată el şi toată clica lui de a comite.

— Către sfârşitul după amiezei, ajutorul se înapoiase cu un pachet adresat d-lui Stanley şi purtând pecetea colonelului Talbot. Eduard îl deschise cu o mână tremurătoare' şi dinăuntru ieşiră două piese oficiale îndoite, semnate şi sigilate în bună formă. Judecătorul, care avea un respect natural pentru orice se asemăna cu un act, le luă în grabă, aruncă o privire curioasă pe titlul lor şi citi cu bucurie pe prima :

— „Protecţiunea acordată de alteţa sa regală persoanei lui Cosme-Connyne de Bradwardine de aci baron de Bradwardine şi deposedat de baronia sa pentru că luase parte la rebeliune“.

— Cealâltă era o protecţiune asemănătoare pentru Eduard Waverley. Scrisoarea colonelului Talbot era concepută în aceşti termeni :

— „Dragul oneu Eduard,

— Odată cu sosirea mea aici, m-am dus la Alteţa Sa Regală şi l-am găsit într-o stare puţin favorabilă proiectelor mele. Trei sau patru nobili scoţieni părăseau în dimineaţa aceea pe prinţ. După ce mi-a făcut o primire bună : — Crezi d-ta Talbot, — îmi zice ducele, — o ju-

— mătate de duzină de nobili din cei mai respectabili şi cei mai buni prieteni ai guvernământului în Nord de Forth : Maiorul Melville de Cairnvreckan, Rubrick de Duchran şi alţii vin, în forţa inoportunităţilor de a obţine scrisori de protecţie şi promisiunea de iertare în favoarea acestui bătrân rebel ce se cheamă baron de Bradwardine ! Ei au pretins că nobleţea caracterului său personal şi maniera generoasă cu care s-a comportat cu acei din prizonierii noştri pe care soarta armelor i-a făcut să cadă în mâinile revoltaţilor trebuia să pledeze în favoarea sa, cu atât mai mult cu cât confiscarea baroniei lui părea că trebuie să fie o pedeapsă destul de severă. Rubrick s-a însărcinat să-i dea azil în casa lui, până ce ordinea va fi perfect restabilită în această ţară.

— E niţel cam greu să fii într-un fel oarecare silit de a ierta unui inamic atât de pronunţat al casei de Brunswick !

— „Am răspuns Alteţei Sale Regale, că mă felicitam de a-1 găsi dispus să acorde asemenea cereri, această împrejurare determinându-mă să-i prezint eu însumi una. I-am vorbit de sprijinul permanent dat de familia mea măsurilor guvernământului şi de cele trei voturi de care ea dispune în Camera Comunelor ; o adusei uşor asupra serviciilor mele în ţări străine, adăugând că cel mai mare preţ pe care îl legam de această cauză era' de a şti că el era pe placul Alteţei Sale Regale ; în fine apăsai mai puternic pe propriile sale asigurări de bunăvoinţă şi prietenie. El rămase încurcat, dar păru a vrea să refuze.

— 11 făcui să simtă că ar fi o bună politică de a pune la adăpostul manoperelor" rău-voitorilor pe moştenitorul unei averi ca aceea a unchiului d-tale, dar n-am făcut încă nici o impresie asupra spiritului său. I-am vorbit apoi

— de obligaţiunile pe care le aveam faţă de Sir Everard şi faţă de d-ta personal şi îi cerui pentru toată răsplata serviciilor mele să-mi procure mijlocul de a-i proba recunoştinţa mea. Pricepui că el medita încă un refuz. Scoţând deci, din buzunar, ca o ultimă resursă, brevetul meu de colonel, i-am spus că deoarece Alteţa Sa Regală în împrejurări de acestea nu mă socotea demn de a obţine o graţie pe care altor nobili n-o refuzase, nobili de cara puteam cu greutate să cred că serviciile lor ar fi fost mai importante ca ale mele, îl implorai cu umilinţă să-mi permită a depune în mâinile sale brevetul meu de colonel şi să mă retrag. El se aştepta la această concluzie ; îmi ordonă să-mi reiau brevetul, îmi spuse câteva cuvinte asupra serviciilor mele şi primi, în fine, cererea mea.

— „Iată-vă deci redevenit liber, şi am promis în numele d-stră că veţi fi un copil bun în viitor şi că vă veţi aminti de indulgenţa stăpânirii. Vedeţi de aci că prinţul meu poate să fie tot aşa de generos ca al vostru. Amicul meu, adjutantul general mi-a procurat un duplicat de pe scrisorile de protecţiune pentru baron ; originalul fiind în manile maiorului Melville. Cum am presupus că veţi fi încântat de a fi primul care-i daţi această fericită noutate, vă trimit duplicatul. Domnul Bradwardine trebuie să se ducă fără întârziere la Duchran şi să-şi facă carantina. Cât despre D-stră vă dau voie să-l escortaţi şi chiar de a sta cu el şapte până la opt zile, căci eu înţeleg să spun că ceva frumos nu e prea departe. Profită deci de timp ; la expirarea celor opt zile ce vă dau, va fi nevoie să veniţi la Londra pentru a vă înregistra graţierea, la curtea de justiţie.

— „Adio, dragul meu Waverley ; întotdeauna al vostru,

cu toată sinceritatea,

— F1L1P TALBOT*

— îndată ce Eduard' fu puţin smuls din visarea în care îl aruncaseră aceste noutăţi excelente, el invită pe Macwheeble să-l însoţească până la locul de retragere al baronului pentru a-i demonstra lucrurile pe teren. Dar circumspectul -judecător îl făcu să observe, eu dreptate, că dacă baronul se arăta de îndată.în public, susţinătorii săi şi ţăranii ar putea să facă să izbucnească, bucuria lor, sgomotoasă.

— : EL propuse, deci, că domnul Waverley să se ducă la Jeaneta şi să aducă, îndată ce se va face noapte, pe baron la Petit-Veolan, unde ar putea în fine, să guste plăcerea de a dormi din nou. într-un pat bun. în vremea aceasta, el va merge, el însuşi, să găsească pe'căpitanul Forster pentru a-i arăta scrisorile de protecţiune acordate baronului.

— A doua zi de dimineaţă el va avea cai pentru a-1 conduce la Duchran cu domnul Stanley. Căci eu presupun, — adăugă el, — că Excelenţa Voastră va păstra acest nume în prezent.

— Desigur, domnule Macwheeble, dar n-o să veniţi d-stră- înşivă în seara asta la Jeaneta pentru a vă vedea patronul ?

— Nu ; îl voi face să vină aici.

—

— CAPITOLUL XIII

— Cerul de lumină

— Când soarele fu gata să apună, Waverley se grăbi să se ducă la colibă. Sărmana Jeaneta, cocoşată de vârstă şi înnegrită de fumul focului de turbă, pleca şi venea în locuinţa ei cu o mătură şi murmura câteva vorbe între dinţi, tot încercând să dea un aer de curăţenie pardoselei şi sobei. Zgomotul paşilor lui Waverley o făcu să tremure din toate încheieturile, atât era de îngrijorată pentru baron şi îi fu foarte greu ca să înţeleagă că d-1 Bradwardine nu mai avea să se teamă de nimic pentru persoana lui. Când, în sfârşit, eii se convinseseră de această bună veste, îi fu atâta de greu să creadă că nu trebuia să intre în posesia bunurilor sale.

— Asta nu se poate, — zise ea, — nimeni nu va fi atât de lacom pentru el ca să-i ia bunurile după .ce el şi-a obţinut iertarea.

— Eduard îi dete câteva piese de argint şi îi promise că recunoştinţa ei va fi recompensată.

— Ce altă răsplată mi-ar fi mai plăcută, — răspunse ea, — decât plăcerea de a vedea pe bătrânul meu stăpân şi pe Miss Roza revenind la ei acasă şi reluând ceea ce le aparţine.

— Waverley plecă de la ea şi se grăbi să meargă la vizuina baronului. Abia fluierase, că văzu pe bătrân scoţând capul din ascunziş pentru a face o recunoaştere.

—

— Vii devreme, tânărul meu amic, — zise el coborând : — mă îndoiesc că ***Hainele Roşii*** au bătut deja în retragere şi până atunci nu suntem în siguranţă.

— Noutăţile bune nu se capătă aşa de uşor şi aşa de repede, — răspunse Waverley. Şi el se grăbi să-i dea socoteala de tot ce avea fericit şi bun a-i anunţa.

— Bătrânul se opri un moment, apoi ridicând ochii la cer :

— Domnul fie lăudat ! — strigă el, — îmi voi revedea copilul !

— Pentru a nu-1 mai părăsi, — adăugă Waverley.

— îndrăznesc să sper...

— Şi dacă era — zise Eduard cu timiditate — un mijloc de a pune pe miss Bradwardine la adăpost de variaţiunile averii şi într-un rang pentru care este ea născută, v-a'.i opune d-stră, dragul meu baron, când ar fi să faceţi pe unul din prietenii d-stră unul din oamenii cei mai fericiţi de pe lume ?

— Baronul se întoarse către el şi îl privi cu un aer de uimire.

— Da, — continuă Eduard, — eu nu voi privi arestarea mea pentru proscripţie în mod adevărat revocată decât dacă d-stră îmi permiteţi să vă însoţesc la Duchran pentru...

— Baronul părea a vrea să-şi adune toată demnitatea lui pentru a vorbi într-un fel convenabil asupra a ceea ce ar fi numit în alte timpuri un tratat de alianţă între casele de Bradwardine şi de Waverley ; dar nu parveni la aceasta.

— Orgoliul naşterii şi titlurile fură puse deoparte ; veselia şi surpriza mişcară pe bătrân, şi neputând să-şi oprească emoţia, el îmbrăţişă pe Waverley strigând cu ochii plini de lacrimi.

—

— Fiul meu !, dragul meu copil !, dacă ar fi trebuit să caut în întregul univers, tot pe tine te-aş fi ales !

— Eduard îi întoarse îmbrăţişările cu cea mai tandră afecţiune şi timp de câteva minute ei păstrară tăcerea.

— Eduard o întrerupse, primul.

— —- Dar miss Bradwardine ?

— Ea n-a avut niciodată altă voinţă decât aceea a tatălui ; de altfel d-ta eşti tânăr, bine făcut; ai principii bune şi eşti de o naştere distinsă... Nu ! Nu ! ea n-a avut niciodată altă voinţă decât a mea ; şi în zilele celei mai înalte prosperităţi ale mele, eu n-aş fi dorit .pentru ea o partidă mai aleasă decât nepotul excelentului meu prieten, Sir Everard ! Dar eu presupun, tinere, că d-ta n-o să procedezi fără consideraţie în această afacere şi că ai avut grijă să te asiguri de aprobarea prietenilor, a părinţilor şi mai ales a respectabilului Sir Everard ?

— Eduard îl asigură că sir Everard se va crede foarte onorat de primirea pe care o avusese cererea lui, care avea toată aprobarea lui şi pentru a-l convinge, el dete baronului scrisoarea colonelului Talbot. Baronul o citi cu mare atenţie.

— Sir-Everard, — zise el, — a dispreţuit întotdeauna bogăţiile faţă cu onoarea şi cu naşterea. în ce mă priveşte regret acuma că nu pot să las Rozei bătrânul castel şi ogoarele care ţin de el. Şi în acelaşi timp, — continuă el luând un ton mai serios, — totul este poate pentru mai bine ; căci ca baron de Bradwardine, aş fi putut crede de datoria mea că trebuie să insist asupra oarecăror preten-ţii cu privire la numele meu şi la rangul meu ; pe când astăzi, laird fără pământ şi tată al unei fete fără zestre, nu s-ar putea să nu renunţ.

— Eduard asigură pe baron cu toată ardoarea tinereţii lui că inima şi mâna Rozei era tot ce dorea el pentru

— fericirea lui şi că simplul consimţământ al respectabilului său prieten îl făcea atât de fericit ca şi atunci când ar fi dat fiicei sale un comitat drept zestre.

— Ajunseră la Petit-Veolan* O gâscă scotea aburi, pe masa lângă care judecătorul învârtea cuţitul şi furculiţa. Patronul lui şi el "se revăzură cu o veselie plină de cordialitate.

— A doua zi, Bradwardine plecă spre Duchran cu tânărul său prieten. Baronul era aşteptat pentru că era informat de succesul demersurilor pe care nobilii scoţieni, prieteni ai stăpânirii le făcuseră aproape în unanimitate în favoarea lui. Intervenţia lor fusese atât de puternică că dădea ideea şi încrederea că el şi-ar fi păstrat proprietăţile dacă ele n-ar fi trecut în mâinile unei rude nedemne, ale cărei drepturi decurgând din condamnarea baronului pentru crimă de rebeliune, nu puteau fi distruse printr-o iertare a coroanei. Bătrânul, teu veselia lui obişnuită, spunea că-i plăcea mai mult să aibă'stima onorabililor săi vecini decât să fie reabilitat şi restabilit în toate proprietăţile sale, chiar dacă lucrul ar fi fost posibil.

— Nu voi încerca să descriu întrevederea tatălui cu fiica, care se iubeau aşa de mult şi pe care împrejurări aşa de crude îi separaseră. încă mai puţin voi încerca să explic drăgălaşa roşeaţă a Rozei când primi omagiile lui Waverley. Va fi deajuns să spun că sub auspiciile unui observator strict al etichetei ca baronul, totul se petrecu cum trebuie. El se însărcină, da a doua zi de la sosirea lui să anunţe, el însuşi, propunerea lui Eduard făcută Rozei, care îl asculta cu timiditatea unei tinere, fete. Povestea pretinde în acelaşi timp că Waverley găsise, din zorii zilei până seara, cinci minute pentru a o informa de speranţele şi proiectele sale de viitor. Oricum ar fi, fu stabilit în mod definitiv ca Eduard să se întoarcă la castelul de Waverley pentru a-şi face toate preparativele, de

—

— căsătorie, că se va duce după aceea la Londra pentru a face să se înregistreze acolo şi că va reveni cât mai degrabă posibil pentru a primi mâna logodnicei sale. Aşa că el avea ocazia ca în drum să treacă şi să facă o vizită colanelului Talbot ; dar el îşi propuse mai ales să afle de soarta şefului nenorocit de la Glennaquoich dacă nu va putea obţine graţierea şi în cazul cel mai rău de a oferi nenorocitei Flora un azil pe lângă Roza sau cel puţin de a-i face toate serviciile care vor depinde de el. I se părea foarte greu să scape pe Fergus de soarta lui. Eduard încercase deja a-1 interesa în favoarea lui pe prietenul său colonelul ; dar Talbot nu-i ascunsese că participarea lui în afaceri de acest fel era terminată.

— Colonelul era încă la Edinburg şi-şi propunea de a rămâne câteva luni pentru a se ocupa de diferite treburi cu care îl însărcinase ducele de Cumberland. El o aştepta pe lady Emilia căreia doctorii îi ordonaseră o călătorie ou pauze şi lapte de capră şi căreia Francisc Stanley trebuia să-i servească de escortă pe drum. Eduard găsi, deci, la Edinburg, pe colonelul Talbot care îl felicită cu afecţiune de fericirea lui viitoare şi se însărcină cu plăcere de mai multe comisioane pe care eroul nostru fu obligat să i le lase, plecând. Dar relativ la Fergus, el fu neclintit. Demonstră lui Eduard că solicitările lui vor fi inutile, mărturisindu-i de altfel că nu putea să se folosească în mod conştiincios de numele lui în favoarea acestui nenorocit şef. Justiţia, care datora o pedeapsă celor care acoperiseră de groază şi de doliu toată naţiunea, nu putea să aleagă, —- zicea el,— o victimă care ar merita mai bine să servească de exemplu. El ridicase armele în deplină cunoştinţă de cauză ; el chibzuise bine şi înţelesese tot atât de bine întreprinderea lui ; era brav, generos, dar bunele sale calităţi nu-1 făceau decât mai periculos ; avea spirit

şi talente şi deci crima lui nu era decât şi mai puţin şcu-

— zabilă ; entuziasmul său pentru o cauză rea trebuia să-l îndemne a fi martir. Pe deasupra, el condusese pe câmpul de bătaie sute de oameni, care fără el n-ar fi tulburat nici-odată pacea ţării.

— Vă repet, — continuă colonelul, — Dumnezeu ştie că îl plâng sincer ca individ ; dar acest tânăr şef studiase bine şi înţelesese perfect rolul disperat pe care l-a jucat. El a aruncat zarul pentru viaţă isau moarte, pentru un cosciug sau o coroană de conte. Dreptatea nu va putea permite acum ca el să-şi retragă zarul pentru că soarta s-a declarat contra lui.

— Waverley, urmat de Alick, vechiul său servitor pe oare îl luase în serviciul său la Edinburg, sosi la Carlisle în timp ce curtea criminală era încă adunată spre a judeca pe nenorociţii lui tovarăşi. El acţionase cu cea mai mare grabă, nu, Doamne ! în speranţa de a-şi salva prietenul său, ci pentru a-1 mai vedea încă odată. în toată graba, el pătrunse în sala de audienţe, care era plină de lume ; dar cum el sosea de la Nord şi graba lui extremă şi agitaţia lui făcură să se creadă că era rudă cu prizonierii, fiecare îi făcu loc. Curtea termină a treia şedinţă. Waverley aruncă ochii spre cei doi acuzaţi care erau la bară. Nu se putea să nu te impresionezi şi să greşeşti văzând talia impunătoare şi nobilele trăsături ale lui Fergus Mac-Ivor, cu toată dezordinea veştmintelor sale şi paloarea lividă a feţei lui, cauzată de lunga detenţiune. Lângă el era Evan Mac-Combich. Eduard fu cuprins de o emoţie ascuţită când grefierul pronunţă aceste cuvinte solemne :

— Fergus Mac-Ivor de Glennaquoich altfel numit Vich Ian-Vohr şi d-ta Evan Dhu Mac-Combich, sunteţi acuzaţi de înaltă trădare. Ce aveţi de spus în apărarea d-tră ca, curtea să nu pronunţe sentinţa de moarte contra d-stră, conform legilor ?

—

— In momentul când judecătorul preşedinte punea pe cap boneta lui fatală, Fergus se acoperi el însuşi, îl privi cu un ochi fix, sever, şi răspunse cu o voce fermă :

— Ceea ce aş vrea să vă spun nu aţi putea înţelege, căci apărarea mea ar fi condamnarea d-stră ; faceţi, deci, uz de drepturile d-stră, în numele cerului ! De două zile vă place să răspândiţi ca apa sângele cel mai nobil şi mai pur ; nu economisiţi pe al meu ; tot sângele strămoşilor mei care se găseşte în vinele mele îl vărs cu bunăvoinţă pentru această sfântă cauză.

— El se aşeză liniştit şi refuză să se ridice din nou.

— Mae-Combich îl privi eu un aer îngrijorat şi păru că vrea să vorbească la rândul lui; dar aparatul Justiţiei şi dificultatea de a-şi exprima gândurile într-o limbă care nu era a lui îl lipsea de uzajul cuvântului. Spectatorii făcură să se audă un murmur de compătimire, încredinţaţi că acest sărman nenorocit voia să facă să se înţeleagă pentru a-şi scuza purtarea că el fusese forţat să se supună şefului său. Preşedintele ceru linişte şi încurajă pe Mac-Combieh să vorbească.

— Milord, — zise Evan cu un ton care avea intenţia

— de a-1 face insinuant, — tot ceea ce voiam să spun este că dacă Excelenţa Voastră şi Onorabila Curte voia, pentru această dată, să pună în libertate pe Vich Ian-Vohr şi a-1 lăsa să se ducă în Franţa cu condiţia de a nu mai turbura domnia regelui George, şase din cei mai bravi din tribul lui se vor lăsa omorâţi pentru el. Dacă mie îmi permiteţi să mă duc la Glennaquoich, vi-i voi aduce eu pentru a le tăia capul sau a-i spânzura şi veţi putea începe cu mine. Cu toată solemnitatea locului, această propianere extraordinară creă o explozie de râsete în adunare. Preşedintele reprimă această indecenţă, iar Mae-Combich, plimbându-şi privirile în jurul lui, proclamă cu un aer de

dispreţ: j

3
6

—

— Dacă domnii saxoni râd de ceea ce un sărman om ca mine îndrăzneşte să creadă că viaţa lui şi a şase persoane de rangul lui valorează cât cea a şefului lor brav, e destul de probabil că ei pot să aibă dreptate ; dar dacă ei râd fiindcă cred că eu nu mă voi ţine de vorbă şi că nu voi reveni pentru a-1 răscumpăra, atunci pot să le spun că ei nu cunosc nici inima unui muntean nici onoarea, unui nobil.

— Mu-i mai ardea nimănui să reînceapă'a râde. Cea mai profundă linişte domnea în adunare. Preşedintele' pronunţă pedeapsa cu moartea contra celor doi deţinuţi şi executarea fu fixată pentru a doua zi.

— —■ Pentru d-ta Fergus Mac-Ivor, — adăugă el, — d-ta trebuie să renunţi la orice speranţă de a obţine graţierea ; pregăteşte-te să suferi mâine pentru ultima dată aici pe pământ şi să apari în faţa unui alt tribunal.

— Este singura mea dorinţă, răspunse Fergus, mereu cu aceeaşi fermitate.

— O lacrimă căzu din ochii lui Mac-Combich pe care îl ţinuse, în mod contstant, fixaţi pe şeful lui.

— —- Când e vorba de d-ta, sărman ignorant, — reluă judecătorul,— d-ta care urmând ideile în care ai fost crescut, vii să ne dai o probă izbitoare că nenorocitul tău spirit de trib suprimă fidelitatea pe care o datorezi regelui şi statului, dând-o câte unui şef ambiţios, care sfârşeşte prin a face din voi instrumente ale crimelor sale ; — cât despre d-ta, spun, îmi inspiri atâta compătimire, că dacă poţi să te decizi să prezinţi o petiţie pentru a obţine iertare, voi face toate sforţările pentru a o procura. Dacă

nu...

— Iertare ?, — strigă Evan, — nu vreau deloc. Pentru că d-stră trebuie să vărsaţi sângele lui Vich Ian-Vohr, singura favoare ce aş vrea să primesc de la d-stră ar fi să daţi ordin să mi se scoată fiarele de la mâini şi picioare, să mi se dea sabia mea şi să mă aşteptaţi un minut aşezaţi, acolo unde sunteţi.

— Sângele îi curge peste cap ! — zise preşedintele ■ Aduceţi prizonierii.

— CAPITOLUL XIV

— Ispăşirea

— Copleşit sub greutatea reflecţiilor sale dureroase, Waverley fu târât de mulţime până în stradă înainte de a şti ceea ce făcea.

— Prima dorinţă a sa fu de a-1 vedea pe Fergus şi de a-i vorbi încă o dată. El se înapoie la castel, unde nenorocitul său prieten era deţinut; dar i se interzise intrarea. Marele şef — spuse un subofiţer — a dat ordin să nu-i lase să intre la prizonier decât pe duhovnic şi pe sora sa. El ceru adresa lui miss Mac-Ivor. I se dete. Ea locuia la o respectabilă familie catolică aproape de Carlisle.

— Respins la uşa închisorii, neîndrăznind să se adreseze nici marelui şef, nici judecătorilor, el, al cărui nume era proscris încă ieri, recurse la avocatul care apărase pe Fergus. Acesta îi spuse că se- teme ca opinia publică să nu fi fost rătăcită atunci când se lăsau descrise ultimele momente ale jacobiţilor de către partizanii şi prietenii Pretendentului, şi că, în consecinţă, s-a hotărât de a nu admite pe lângă ei pe acei care nu aveau, pentru a-i vedea, motivul unei apropiate rudenii. Cu toate acestea, pentru a-1 obliga pe moştenitorul lui Waverley-Honour, îi promise să-i obţină pentru a doua zi o permisie de a vedea pe prizonier înainte de a-i rupe lanţurile pentru executare.

—

— Este un vis ?, — se gândi Waverley ; mi se vorbeşte, de Fergus, astfel ?, de Fergus atât de cavaler, atât de drept şi de brav ? de Fergus, şeful unui trib devotat ? Este el, el, acela pe care l-am văzut călăuzind pe vânători şi luptând în capul alor săi ? Este el acela pus în fiare ca un răufăcător ?, — el care trebuie târât la spânzurătoare pentru a îndura acolo o moarte înceată şi crudă şi pentru a fi acolo mutilat de mâinile celor mai mârşavi oameni ? i

— El rugă, cu o voce tremurândă, pe avocat, de a-i găsi un mijloc pentru a preveni pe Fergus de vizita pe care i-o va face dacă va obţine permisiunea, apoi se reîntoarse la han. Scrise Florei Mac-Ivor un bilet pentru a-i cere permisiunea de a se duce la ea chiar în seara aceea. Mesagerul său reveni îndată cu un răspuns în care Eduard recunoscu frumoasa scriere a Florei, trasată de o mână pe care greutatea necazului a făcut-o aproape tremurândă. — Miss Flora Mac-Ivor — nu putea să refuze de a vedea pe cel mai bun prieten al fratelui său, chiar în nenorocirea fără margini în care a fost împinsă. Când Eduard se prezentă la ea, o găsi într-o mare sală întunecoasă ai cărei pereţi erau acoperiţi cu covoare. Era aşezată aproape de o fereastră cu zăbrele şi se ocupa cu cusutul a ceea ce părea să fie un veşmânt de flanelă albă. La o mică distanţă, o femeie de o vârstă înaintată, purtând costumul unei comunităţi religioase, citea o carte de rugăciuni; dar văzând intrând pe Waverley, ea puse cartea pe masă şi ieşi. Flora se ridică pentru a-1 primi, îi întinse mâna şi rămase un moment, fără a-i vorbi. Tenul tinerei fete îşi pierduse din frăgezimea lui, ea era extrem de slăbită şi albeaţa feţei sale făcea un contrast izbitor cu rochia ei neagră şi părul ei brun. în timpul acesta, cu toate aceste ■semne de durere, nu neglijase nimic din găteala sa ; pă-

rul ei, deşi fără ornamente, era aranjat cu gust.

—

— Primele ei cuvinte fură :

— L-aţi văzut ?

— Vai ! nu ; nu m-au lăsat să intru.

— Această rigoare este în acord cu restul ; dar trebuie să ne supunem la toate. Credeţi că obţineţi o permisie ?

— Pentru... mâine, răspunse Waverley pronunţând •aceste din urmă cuvinte cu o voce atât de slabă, încât abia îl putu auzi Flora.

— Da, mâine sau niciodată, — spuse ea. Dar mă bucur că-1 veţi vedea încă pe pământ ; el v-a iubit întotdeauna din tot sufletul, cu toate acestea... Dar la ce bun să vorbim de trecut ?

— —Da, la ce bun ?

— 'Ah ! de câte ori nu mi-am închipuit teribila posibilitate a acestei nenorocite catastrofe ! De câte ori nu m-am gândit cum vom putea suporta ! Şi totuşi cum tot ceea ce am prevăzut era departe de inimaginabila amărăciune de care am fost copleşită în acest moment !

— Dragă Flora, dacă forţa sufletului tău...

— A ! da, aţi spus-o, — răspunse ea ; — este acolo în sufletul meu un demon care îmi spune, încet, că, această forţă a sufletului a asasinat pe fratele meu !

— Mare Dumnezeule ! cum puteţi exprima un gând atât de oribil ?

— Da, este oribil şi mă urmăreşte ca o fantomă. Eu ştiu că nu este decât o zadarnică imaginaţie ; dar ea nu încetează de a înspăimânta sufletul cu aceste fatale imagini ; ea îmi spune că fratele meu, tot atât de uşor cât de înfocat, ar fi împărţit energia sufletului său între o sută de obiecte. :

— Sunt eu aceea care l'-a învăţat să o concentreze şi să rişte totul în acest joc teribil şi disperat. Vai !, domnule

— Waverley, eu am animat căldura temperamentului său şi a caracterului şi sora lui este, cel puţin pe jumătate, vinovată de pierderea lui.

— Eduard se pregătea să combată aceaştă idee, cu toate argumentele care îi veniră în minte. îi aminti că o asemenea educaţie dăduse, amândurora, aceleaşi principii de datorie.

— Să nu credeţi că le-am uitat, — reluă ea cu trăinicie, — eu nu regret întreprinderea lui pentru că ea ar fi fost blamabilă, nu ; dar o regret pentru că era imposibil să se termine altfel decât prin ceea ce vedem.

— Sfaturile d-voastră n-au servit decât la a da unitate şi consistenţă acestor demersuri.

— Flora îşi reluase acul şi nu-1 mai auzea pe Waverley.

— Vă aduceţi aminte, — îi zise ea, apoi, cu un surâs înspăimântător, — vă aduceţi aminte că m-aţi găsit într-o zi ocupată cu preparatul unor panglici de logodnă ? Astăzi, sunt gata de a-i coase cămaşa de nuntă ! Amicii noştri din această casă, — adăugă ea căutând să-şi stăpânească emoţia, — trebuie să acorde un loc în pământul sfânt, în capela lor, restului însângerat al ultimului Vich Ian Vohr !

— Ea avu câteva sughiţuri convulsive şi se cufundă în fotoliu,.

— După o'jumătate de oră Miss Mac-Ivor ajunse printr-o sforţare penibilă să-şi recapete calmul. Atunci Eduard încercă să pună în valoare drepturile lui Miss Bradwardine spre a fi considerată ca soră adoptivă a Florei.

— Roza mi-a scris cu privire la aceasta — zise ea. Durerea este egoistă şi exclusivă ; de altfel i-aş fi răspuns că şi în disperarea mea, am trecut printr-un moment de plăcere aflând că ea avea în faţă perspectiva fericirii şî că bunul bătrân baron scăpase din naufragiul general. Dă-i aceasta scumpei mele Roza, este singurul ornament

— de preţ pe care îl posedă sărmana ei Flora şi acesta este un dar de la o prinţesă.

— Ea îi dete o cutie conţinând şirul de diamante cu care ea îşi împodobea de obicei părul.

— Aceste bijuterii — zise ea — îmi sunt în viitor inutile. Prietenii mei au obţinut admiterea mea în mănăstirea benedictinelor scoţiene de la Paris. Mâine... dacă voi supravieţui zilei de mâine, voi pleca cu această respectabilă soră. Adio, domnule Waverley. Vă urez să găsiţi în unirea cu Miss Bradwardine toată fericirea pe care o meritaţi şi unul şi altul şi gândiţi-vă câteodată la prietenii pe care i-aţi pierdut.

— Ea întinse mâna lui Waverley care o inundă cu lacrimile sale şi ieşi cu un pas nesigur pentru a se întoarce la Garlisle.

— La han, i se dete o scrisoare de la prietenul său, avocatul, informându-1 că putea să-l vadă pe Fergus a doua zi, îndată ce porţile castelului se vor deschide şi că i se permite să stea cu el până în momentul când şeriful va da semnalul fatalei plecări.

— După ce trecuse noaptea fără să închidă ochii, Waverley se duse foarte de dimineaţă pe esplanadă în faţa bătrânei porţi gotice a castelului de Carlisle. Se plimbă multă vreme în toate sensurile înainte de ora când porţile s-au deschis şi puntea de trecere s-a coborât. El arătă atunci permisiunea sa sergentului din post şi fu admis.

— Fergus era închis într-una din camerele întunecoase ale unui turn vechi situat în centrul castelului.

— La zgomotul barelor de fier şi al zăvoarelor care se trăgeau pentru a intra Eduard, răspunse clinchetul lanţurilor pe care nenorocitul şef fusese obligat să le târască pe pavajul închisorii sale spre a veni să se arunce în braţele prietenulai săra.

—

— Dragul meu Eduard, — îi zise el ou o voce fermă, aproape veselă,'— d-ta eşti un adevărat prieten. Vestea fericirii d-tale viitoare mi-a făcut cea mai mare plăcere. Ce face Roza şi vechiul nostru prieten, baronul ? Bine, sper, pentru că vă văd în libertate. Şi acum, pentru că timpul care îmi rămâne este foarte scurt, să vorbim despre ce ne interesează mai mult : Prinţul a avut fericirea de a scăpa copoilor ?

— Da, este într-un loc de siguranţă.

— Ah ! Domnul fie lăudat ! Dă-mi ceva detalii asupra acestui subiect.

— Waverley îi povesti despre tot ce transpirase atunci din această istorie extraordinară, povestire pe care Fergus o ascultă cu cel mai viu interes.

— El îl întrebă după aceea despre mai mulţi alţi prieteni. Ei suferiseră mai puţin decât cei din alte triburi care luaseră parte la revoltă, pentru că îndată după ce şi-au pierdut şeful, ei fugiseră fiecare încotro, după obiceiul general al muntenilor ; şi cum nu mai erau sub arme când revolta a fost înăbuşită, au fost trataţi cu mai puţină asprime. Fergus luă cunoştinţă de aceste detalii cu multă satisfacţie.

— Dragul meu Waverley, — zise el, •— eşti bogat şi eşti generos : dacă vei şti vreodată că săracii Mac-Ivor a» fost turburaţi-în munţii lor, adu-ţi aminte că ai purtat tartanul lor şi că eşti fiul adoptiv al rasei lor. Promite ultimului Vich Ian Vohr că vei fi protectorul lor.

— Eduard îşi dădu cuvântul; şi îl ţinu aşa de bine că memoria lui este încă în veneraţie in vâlcelele de la Glennaquoich unde el e cunoscut sub numele de „Prietenul copiilor lui Ivor“.

— De ce nu este în puterea mea, — continuă Fergus, — să-ţi las moştenire drepturile mele la dragostea şi

—

— supunerea acestei rase vechi şi viteze ! De ce nu pot măcar să hotărăsc pe sărmanul meu Evan, cum am încercat s-o fac, să primească viaţa în condiţiunile în care i se dă. Căci el a fost totdeauna pentru mine cel mai iubitor, ce> mai brav şi cel tnai devotat dintre tovarăşi.

— Lacrimi, pe care propria lui soartă nu le putuse scoate din ochii lui, curseră pentru soarta fratelui său de lapte.

— Câteva clipe după aceea, un preot intră pentru a administra celor doi prizonieri ultimele ajutoare ale religiei. Eduard se retrase până în momentul când fu rechemat de Fergus; dar în curând un detaşament intră precedat de un lăcătuş spre a scoate fiarele condamnaţilor.

— Prietene, — zise şeful surâzând — vedeţi ce omagiu se aduce forţei şi curajului muntenilor. Ei ne-au ţinut în fiare aici ca pe nişte bestii feroce până la paralizarea picioarelor noastre prin strângerea fiarelor; şi ne păzesc prin şase oameni înarmaţi cu flinte încărcate, de frică să nu luăm citadela în asalt. Şi acum, dragul meu Eduard, înainte de a ne despărţi, să vorbim de Flora. •

— Eu nu vă voi părăsi ***aici*** — zise Waverley.

— Trebuie, prietene; nu trebuie să.mă însoţeşti mai departe.

— O mişcare subită, un zgomot de roţi şi de cai se âuzî atunci în curtea castelului.

— Repede, repede, — ţ-eluă Fergus, — spune-mi cum ai găsit pe sărmana mea soră.

— Cu o voce întreruptă de plâns, Waverley îi vorbi de durerea Florei.

— Sărmana Flora, — strigă şeful, ea ar fi suportat mai uşor sentinţa ei de moarte decât pe a mea... Eduard,. vei cunoaşte fericirea unei afecţiuni mutuale în stare de mariaj ; nu vei cunoaşte niciodată ce sentiment a unit doi orfani ca Flora şi mine, rămaşi într-un fel oarecare

singuri pe lume.

—

— Ai s-o vezi înainte de...

— Un şiretlic necesar o va scuti de acest bun-rămas. iN'-aş putea să mă separ de ea fără a vărsa lacrimi şi nu pot să suport ideea de a-i lăsa pe aceşti oameni să creadă că ei au putut să-mi stoarcă lacrimi din ochi> Flora a fost încredinţată că ea mă va vedea puţin mai târziu ; dar această scrisoare pe care confesorul meu i-o va da îi va spune că totul s-a isprăvit.

— Un ofiţer intră pentru a anunţa că marele şerif şi cortegiul său aşteptau la poarta citadelei pentru a cere persoanele lui Fergus Mac-Ivor şi Evan Mac-Combich.

— Mă duc,'— răspunse Fergus.

— Şi dând braţul lui Eduard, el cobori scara turnului, urmat de confesorul său şi de Mac-Combich, apoi de soldaţi care închideau drumul. Curtea -era ocupată de un escadron de cavalerie şi de un batalion de infanterie aşe-.zat în careu. în mijlocul rândurilor lor era o cotigă pictată în negru şi trasă de un cal alb care trebuia să ducă pri-.zonierii în locul fixat pentru executarea lor. Călăul, om hidos ca şi meseria lui, ţinându-şi securea în mână, era aşezat la o extremitate a trăsurii, la cealaltă extremitate, im faţă, era un scaun liber pentru două persoane.

— Peste negrul arc gotic care se ridica deasupra punţii *de trecere, se vedea marele şerif cu suita lui, căruia eticheta care separă puterea civilă şi autoritatea militară nu-i permitea să meargă mai departe.

— Iată aceşti viteji cavalerişti, — strigă Mac-Combich,
— care galopau aşa de repede la Gladsmuir înainte ca noi să fi omorât numai o duzină ; ei au aerul destul de viteaz astăzi. Preotul îl rugă să tacă.

— Cotiga se apropie. După ce îmbrăţişă pe Waverley şi-l sărută pe amândoi obrajii, Fergus se urcă cu un pas sprinten ; Evan se aşeză lângă el.

—

— Preotul trebuia să-i urmeze într-o trăsură care aparţinea nobilului la care locuia acum Flora. în momentul când Fergus făcea un semn din mână lui Waverley, soldaţii înconjurară trăsura şi cortegiul porni. S-a făcut o oprire câteva clipe la poarta castelului, guvernatorul şi marele şerif având de a împlini un scurt ceremonial, pentru că ofiţerul militar făcea în locul acesta predarea condamnaţilor în mâinile autorităţii civile.

— Trăiască Regele George ! — strigă marele şerif când ceremonia fu terminată. Fergus se ridică în cotigă şi strigă cu o voce fermă şi puternică :

— Trăiască Regele Jac !

— Acestea fură ultimele vorbe pe . care Eduard le auzi pronunţându-le prietenul său.

— Cortegiul porni, careta trecu bolta portalului unde se oprise câteva clipe ; se auzi cântecul morţii şi cu sunetele lui lugubre se amestecară izbiturile surde de clopote ale catedralei acoperite de crep.

— Ultimul soldat dispăruse sub poarta boltită prin care funebra procesiune defilase ; curtea era pustie ; nu mai rămăsese decât Waverley, imobil de stupoare, cu ochii fixaţi pe drumul întunecat unde întâlnise ultima privire a prietenului său.

— O servitoare a guvernatorului atinsă de compătimire, văzând aerul lui de durere tăcută, îl întrebă dacă nu voia să intre la stăpânul ei şi să se odihnească. El îi mulţumi de bunătate, îşi apăsă pălăria pe frunte şi ieşind în grabă din castel, traversă străzile solitare ale Carlislei spre a-şi găsi hanul unde se închise în apartamentul lui. După o oră care îi păru un secol, el auzi zgomotul tilincilor şi tobelor şi vocile confuze ale mulţimii care umplea străzile.

— în timpul serii preotul îi făcu o vizită şi îi spuse că venea, după recomandaţia răposatului său prieten, pen-

— tru a-i spune că Fergus Mac-Ivor era mort şi că îşi adusese aminte de prietenia lor până în ultimul moment. El adăuga că văzuse de asemenea pe Flora şi că ea părea să aibă spiritul mai liniştit de când totul era terminat. Preotul îşi propuse să ia a doua zi cu ea şi cu sora Tereza drumul portului oelui mai apropiat şi să se îmbarce pentru Franţa.

— Eduard forţă pe acest om demn să primească un inel de oarecare valoare şi îi dete o sumă de bani pentru a fi întrebuinţată în opere frumoase pentru memoria prietenu-nului său.

— CAPITOLUL XV

— întoarcerea la Tully-Veolan

— A doua zi, înainte de zorii zilei, eroul nostru părăsea Carlisle promiţându-şi să nu mai revină niciodată şi, pe căile cele mai rapide se îndreptă spre castelul unde unchiul său şi mătuşa sa îl aşteptau cu o nerăbdare greu de descris. Cu toate îngrijorările pe care Sir Everard şi sora şa le încercaseră în timpul cât nepotul lor petrecuse în serviciul tânărului Cavaler, purtarea lui fusese în deştul acord cu principiile în care fuseseră crescuţi, pentru a mai putea să-i facă vreun reproş sau chiar dojană.

— Trăsăturile lui Waverley se înăspriseră, luaseră un aspect mai masculin şi mai robust, făcând surpriza şi încântarea tuturor locuitorilor din Waverley-Iionour, care alergau ca să-l vadă, să-l asculte şi să-i aducă laude. In curând totul fy în mişcare la castel pentru preparativele nunţii sale. Acest mariaj părea foarte ales baronului şi lui Miss Rachel.

— Celebrarea acestei importante ceremonii fu, deci, fixată după şase zile. Baronul de Bradwardine fu puţin contrariat când văzu că se adunaseră toţi membrii familiei de Duchran şi toate persoanele din jur care aveau dreptul a fi invitate în astfel de împrejurări dar, numărul de invitaţi abia ajungea la treizeci. Când el se însurase, — zise el, — a fost escortat de trei sute de nobili călări urmaţi de servitorii lor, fără să vorbim de douăzeci până la patruzeci de lorzi munteni care nu mergeau niciodată decât pe jos.

—

— Dar ceea ce consola puţin orgoliul său era reflexiunea că ginerele său şi el ridicând armele odinioară contra stăpânirii, puternicii zilei puteau fi alarmaţi şi ofensaţi dacă se vedeau toate rudele, prietenii şi aliaţii celor două familii reunite şi înarmate cu tot armamentul de război cum era uzul clasic al Scoţiei în asemenea ocaziuni.

— Dealtfel, — adăugă el cu un suspin, — câţi prieteni care s-ar fi găsit cu atâta plăcere la această veselă solemnitate sunt acum într-o stare mai fericită, toţi zăcând în exil departe de patria lor !

— Căsătoria avu loc la data convenită. Respectabilul M. Rubrick, capelanul baronului de Bradwardine, avu satisfacţia de a da binecuvântarea nupţială celor doi soţi; Francisc Stanley fu cavaler de onoare. Colonelul Talbot şi soţia lui avuseseră intenţia de a asista la ceremonie ; dar când momentul se apropie, sănătatea lady-ei Emilia nu-i permise să facă voiajul. în revanşă el se decise ca noii căsătoriţi, care ca şi baronul îşi propuneau să meargă să facă o vizită la Waverley-Honour, se opriră în drum câteva zile într-un ţinut pe care colonelul Talbot îl cumpărase în Scoţia şi unde avea intenţia de a locui câtva timp.

— Nuntaşii voiajară cu mare plăcere. Sir Everard dăduse nepotului său o trăsură cu şase cai a cărei elegan',ă cu totul modernă păru o splendoare care înmărmuri jumătate din Scoţia. El mai avea tot aşa şi trăsura de la M. Rubrick. Aceste două vehicule erau umplute de femei şi escortate de nobili călări, cu servitorii lor, în număr de douăzeci. Judecătorul veni în întâmpinarea cortegiului pe drum, pentru a cere să se găsească de cuviinţă să se treacă pe la casa lui din Petit-Veolan.

— Baronul îl privi cu surpriză şi răspunse că fiul său şi cu el vor merge cu siguranţă călări până acolo să-i facă vizita, dar că ei nu puteau să meargă cu gândul până

la a lua cu ei cortegiul nupţial. Judecătorul insistă. Cu

— toate că puţin înnebunit de aceste hotărâri, baronul nu putea mai ales să nu-şi dea consimţământul său fără a trăda oarecare secrete pe care dorea să le ascundă. El căzu într-o reverie adâncă ; dar tresări deodată văzând crenelurile restabilite, dărâmăturile ridicate şi, ceea ce îi păru mai minunat încă, cei doi urşi de piatră în gardă la postul lor obişnuit.

— Eu văd, — zise lui Eduard, — că acest nou posesor a arătat în puţină vreme că el este stăpân aci.

— Eu cred, — răspunse Waverley, — că stăpânul actual al castelului este colonelul Talbot, care se aşteaptă la vizita noastră ; dar nouă ne-a fost frică mai devreme să vă spunem că el era acela care cumpărase vechiul d-stră domeniu patrimonial.

— Baronul avu nevoie de toată stăpânirea de sine ; căci în acel timp respiră cu putere, luă încet o priză de tutun şi zise că, dacă îl duseseră atât de departe, el nu va trece prin faţa porţii colonelului fără să intre la el şi că va fi încântat să vadă pe noul senior al fostei sale averi.

— El vorbea încă în timp ce lady Emilia, sprijinită pe braţul soţului ei, veni să primească pe oaspeţii ei la cea de a doua poartă şi le făcu primirea cea mai ospitalieră. După ceremonia prezentărilor, ea se scuză de a fi într-un loc care trebuia să le stârnească câteva amintiri penibile.

— Dar, — adăugă ea, — cum acest domeniu este pe punctul- de a-şi schimba stăpânul, dorim ca d-1 baron...

— Domnul Bradwardine, doamnă, vă rog, — zise bătrânul.

— Ei bine, noi am dorit ca domnul Bradwardine şi M. Waverley să vadă ceea ce noi am făcut pentru a restabili locuinţa strămoşilor voştri în vechea ei stare.

— Baronul se înclină respectuos. Intrând în curte el regăsi totul aşa cum îl lăsase când plecase la luptă câteva luni

— în urmă, cu excepţia grajdurilor, care fuseseră arse de la temelie până la acoperiş şi pe care le înlocuise printr-o clădire cu totul pitorească. Porumbarul era repopulat, fântâna dădea apă cu abundenţă ; toate reparaţiunile necesare fuseseră făcute la rând în casă şi în grădini, cu cea mai mare grijă de a păstra vechiul aspect şi de a înlătura pe cât posibil orice urmă de devastare prin care trecuse domeniul. Baronul privea cu multă surpriză ; în fine, adresându-se colonelului Talbot :

— Pentru că, colonel Talbot, d-stră a-ţi căpătat în mod legal şi drept pentru d-tră şi pentru ai d-stră domeniul pe care l-am pierdut eu şi ai mei, îţi doresc ca el să rămână în familia d-stră tot atâta vreme cât a aparţinut celui din urmă proprietar.

— Aceasta este o urare foarte generoasă, domnule Bradwardine.

— Şi în acelaşi timp, colonele, eu nu mă pot împiedica de a fi uimit de faptul că d-stră care aveţi atâta dragoste de patrie, lucru ce-1 ştiu de când ne-am văzut la Edinburg, aţi putut să vă transportaţi zeii d-stră atât de departe de ţară.

— Intr-adevăr, baroane, eu nu văd de ce pentru a păstra secretul acestor doi tineri nebuni, .Stanley şi Waverley şi al nevestei mele, care nu e deloc mai cuminte, un vechi militar ar impune altuia mai multă vreme. Trebuie deci să ştiţi că eu păstrez astfel această dragoste de ţara mea că suma pe care am avansat-o vânzătorului acestei frumoase şi vaste baronii n-a servit decât să mă facă să iau o mică proprietate ce se chiamă Brerewood-bodge şi al cărei principal merit este de a fi situată la câteva mile numai de Waverley Honour.

— Şi cine, deci, în mamele cerului, a cumpărat baronia ?

— Această explicaţie, — zise colonelul, — este de re-

sort®! profesiunii domnului.

—

— Judecătorul, căruia i se adresa această frază şi care şezuse tot timpul acesta când pe un picior când pe altul ca o găină pe care ai fi pus-o pe o bucată de metal cald, înaintă ridicând capul.

— Sunt gata, Excelenţa Voastră, — zise el trăgând din buzunar un teanc de hârtii legate cu panglică roşie, pe care le scoase cu mâna tremurătoare :

— Iată un act de transfer şi renunţare în bună şi datorată formă, semnat şi atestat de Malcolm Bradvardine de Inchgrabbit şi prin care, mijlocind o oarecare sumă în prezent completată şi plătită la buna lui satisfacere, el a vândut, a cedat şi a transportat domeniile şi baronia de Bradwardine, Tully-Veolan şi alte locuri lui Cosine Comyne Bradwardine şi moştenitorilor săi direcţi şi posesori de drepturi sub sarcină şi sub rezervă...

— Aceasta ar fi mai lungă decât o iarnă în Rusia, domnule Macwheeble, — întrerupse colonelul. — In două cuvinte, domnule Bradwardine, d-stră sunteţi din nou proprietarul tuturor bunurilor familiei d-stră ; ele sunt la dispoziţia d-stră întreagă şi nu sunt grevate decât de suma pe care vânzătorul a primit-o şi care mă asigură că este mult sub valoarea lor ; sumă care fiind avansată de domnul Waverley şi provenind în mod principal din preţul vânzării ce mi-a făcut cu proprietatea tatălui său, ea aparţine fiicei d-stră şi familiei sale prin această căsătorie.

— Ar fi foarte greu să hotărâm dacă domnul baron a fost mai satisfăcut de această restituire a domeniului său patrimonial decât de atenţia delicată de a-1 lăsa stăpân.

— îndată ce prima emoţii a bucuriei sale şi a surprizei se calmă puţin, baronul fu chemat să facă onorurile de la Tully-Veoan noilor oaspeţi. Era maiorul Melville de

Cainrvreckan şi reverendul M. Morton, urmaţi de două

— sau trei cunoştinţe de ale baronului, cărora li se făcuse cunoscută reintegrarea sa pe domeniile părinteşti.

— Se auziră de asemenea strigătele de bucurie ale ţăranilor, în curte.

— M. Saunderson care de mai multe zile păstrase secretul cu o lăudabilă discreţie, dăduse acum drumul limbii lui văzând cum sosesc trăsurile.

— Dar în timp ce Eduard primea pe maior cu politeţe şi dădea lui Morton probe de ataşament şi recunoştinţă, socrul său părea puţin jenat neştiind cum ar putea să îndeplinească datoriile de ospitalitate faţă de oaspeţii lui şi să încurajeze entuziasmul susţinătorilor săi. Lady Emilia îl scoase din încurcătură spunându-i că toate preparativele fuseseră făcute pe numărul şi în aşteptarea acestui mare număr de invitaţi şi că nimic nu fusese scutit şi economist pentru ca toată lumea să poată f'i tratată, urmându-se regulile vechii ospitalităţi de la Tully-Veolan.

— Este imposibil de descris plăcerea pe care această asigurare o făcu baronului de Bradwardine. Cu un aer de galanterie care ţinea de îndărătnicia unui laird scoţian şi de curtoazia unui ofiţer francez, el oferi braţul amabilei doamne şi urmat de strălucitorul său cortegiu de rude şi prieteni cu capul sus şi fruntea răspândind raze de voioşie, intră în sala de mâncare.

— S F Â R Ş I T —

CUPRINS